

Euroopan unionin virallinen lehti

C 93

50. vuosikerta

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

27. huhtikuuta 2007

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	III Valmistelevat säädökset	
	Euroopan talous- ja sosiaalikomitea	
	17.–18. tammikuuta 2007 pidetty 432. täysistunto	
2007/C 93/01	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös sisämarkkinoiden verotuksen järjestelmiä vahvistavasta yhteisön ohjelmasta (Fiscalis 2013)" KOM(2006) 202 lopullinen — 2006/0076 COD	1
2007/C 93/02	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Rakennepolitiikkojen vaikutukset ja seuraukset Euroopan unionin koheesion kannalta"	6
2007/C 93/03	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: Neuvoston direktiivi keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä" KOM(2006) 605 lopullinen — 2006/0192 CNS	15
2007/C 93/04	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi" KOM(2006) 195 lopullinen/2 — 2006/0066 COD	16
2007/C 93/05	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 92/49/ETY, 2002/83/ETY, 2004/39/EY, 2005/68/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta toiminnan vakauden arvioimista koskevien menettelysääntöjen ja periaatteiden osalta hankittaessa ja lisättäessä omistusosuuksia rahoitusallalla" KOM (2006) 507 lopullinen — 2006/0166 COD	22
2007/C 93/06	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Yhtenäismarkkinoiden tarkastelu"	25
2007/C 93/07	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus — Neuvoston asetus Azorien, Madeiran, Kanariansaarten sekä Ranskan departementtien Guyanan ja Réunionin tiettyjen kalastustuotteiden kaupan pitämisessä aiheutuvien lisäkustannusten korvausjärjestelmän käyttöön ottamisesta kaudeksi 2007–2013" KOM(2006) 740 lopullinen — 2006/0247 CNS	31

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2007/C 93/08	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Yhtäläiset mahdollisuudet vammaisille”	32
2007/C 93/09	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Ihmisarvoista työtä kaikille — Yhteisön osallistuminen ihmisarvoisen työn toimintaohjelman maailmanlaajuiseen täytäntöönpanoon” KOM(2006) 249 lopullinen	38
2007/C 93/10	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 89/391/ETY ja sen erityisdirektiivien sekä neuvoston direktiivien 83/477/ETY, 91/383/ETY, 92/29/ETY ja 94/33/EY muuttamisesta käytännön täytäntöönpanoa koskevien kertomusten yksinkertaistamiseksi ja järjeistämiseksi” KOM(2006) 390 lopullinen — 2006/0127 COD	42
2007/C 93/11	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Euroopan nyky-yhteiskunnan tilannekatsaus”	45

III

(Valmistelevat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

17.–18. TAMMIKUUTA 2007 PIDETTY 432. TÄYSISTUNTO

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös sisämarkkinoiden verotuksen järjestelmiä vahvistavasta yhteisön ohjelmasta (Fiscalis 2013)”

KOM(2006) 202 lopullinen — 2006/0076 COD

(2007/C 93/01)

Neuvosto päätti 23. kesäkuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 7. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Umberto **Burani**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 153 ääntä puolesta ja 2 vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK pitää komission asiakirjaa periaatteessa hyväksyttävänä mutta esittää kuitenkin eräitä huomioita ja varauksia näkökohdista, joita pitäisi vielä selvittää.

1.2 Koulutuskysymyksissä huomiot koskevat tähän mennessä toteutettuja toimia: vaikuttaisi siltä, että yhteisten seminaarien järjestäminen unionitasolla on tuloksiin nähden liian kallista. Voimavarat tulisi ehkä pikemminkin keskittää kansalliselta pohjalta järjestettävään koulutukseen, jossa käytettäisiin komission kouluttamia asiantuntijoita. Yhteisön ohjelmassa tulisi siinä antaa keskeinen sija kouluttajien kouluttamiselle.

1.3 Varauksia esitetään epäselvistä kohdista, joita liittyy tietojen toimittamiseen muille kuin verohallinnon viranomaisille: niiden tiedonsaannin edellytyksiä ja sääntöjä ei selvitetä, mikä aiheuttaa monenlaista epävarmuutta erityisesti kysymyksissä, jotka koskevat yksityisyyden suojaa. Myös tietojen omistusoikeutta ja saatavuutta koskevia näkökohtia tulisi selvittää. Asiakirjassa ei myöskään mainita mitään kriteereistä, joiden perusteella määritettäisiin tietoja pyytäviltä ulkopuolisilta tahoilta perittävät korvaukset.

2. Johdanto

2.1 Tulli- ja veroviranomaisilla on perustavan tärkeä tehtävä ulkorajavalvonnan toteuttamisessa sekä yhteisön taloudellisten ja muiden etujen suojelemisessa. Uusien haasteiden ja meneillään olevien muutosten johdosta on välttämätöntä parantaa etenkin tietotekniikkaa ja edistää alan kehitystä. Käsillä olevassa päätösehdotuksessa esitetään sisämarkkinoiden verotuksen järjestelmiä vahvistava yhteisön ohjelma (Fiscalis 2013).

2.2 Yhteisön vastuulla olevat toimintakustannukset voidaan jakaa kahteen pääryhmään: yhteisiin toimintoihin ja tietotekniikkatoimintoihin. Yhteisiin toimintoihin sisältyvät seminaarit, hankeryhmät, työvierailut, monenväliset valvontatoimet ja koulutus. Tietotekniikkatoimintoihin kuuluvat nykyisten Euroopan laajuisten järjestelmien toiminta ja kehittäminen sekä uusien järjestelmien luominen. Yhteisön talousarviosta kaudella 2008–2013 käytettävä kokonaismäärä on 156,9 miljoonaa euroa. Fiscalis 2013 -ohjelma on kuusivuotinen, jotta se vastaisi vuosien 2007–2013 rahoitusnäkymien kestoa.

2.3 *Fiscalis 2007* -ohjelman väliarviointikertomuksen ⁽¹⁾ johdannossa mainitaan erityisesti, että ehdokasvaltiot voivat hyödyntää käytännön välineitä, joiden avulla veroviranomaiset voivat EU-jäsenyyden alusta alkaen suorittaa kaikki yhteisön lainsäädännön edellyttämät tehtävät, ja että Euroopan naapurisuuspolitiikan kumppanimaat puolestaan voivat tietyn ehdon osallistua osaan ohjelman toimista.

2.4 Väliarvioinnissa todetaan myös, että tietojen ja tietämyksen vaihto hallintojen kesken sekä hallintojen ja komission välillä tulee järjestää entistä systemaattisemmin. Myös ohjelmaan liittyvissä tapahtumissa saatua tietämystä on lujitettava. Näihin näkökohtiin tuleekin kiinnittää aivan erityistä huomiota.

3. Ehdotetun päätöksen keskeinen sisältö

3.1 Asiakirjassa esitellään ensin lyhyesti *Fiscalis 2013* -toimintaohjelma sekä sen toteuttamisajankohta ja sisältö. Tämän jälkeen esitetään ohjelman **tavoitteet**, jotka ovat seuraavat:

- a) Arvonlisävero, valmisteverot sekä tulo- ja varallisuusvero:
- i) Varmistetaan tehokas, tuloksellinen ja laaja-alainen tietojenvaihto sekä hallinnollinen yhteistyö.
 - ii) Saatetaan virkamiesten tiedot yhteisön lainsäädännöstä ja sen täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa yhteiselle korkealle tasolle.
 - iii) Varmistetaan hallinnollisten menettelyjen jatkuva parantaminen hallinnon ja verovelvollisten tarpeiden huomioon ottamiseksi kehittämällä ja levittämällä parhaita hallintokäytäntöjä.
- b) Vakuutusmaksuverot: Edistetään hallintojen välistä yhteistyötä, jotta voidaan varmistaa voimassa olevien sääntöjen parempi soveltaminen.
- c) Ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat: Täytetään näiden maiden erityistarpeet verolainsäädännön ja hallinnollisten valmiuksien aloilla.
- d) Kolmannet maat ja erityisesti Euroopan naapurisuuspolitiikan kumppanimaat: Parannetaan yhteistyötä näiden maiden verohallintojen kanssa.

3.2 Komissio laatii näiden tavoitteiden saavuttamiseksi vuosittain työohjelman. Komission viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmien ansiosta työohjelma kattaa kaikki osallistujamaat. Viestintäjärjestelmiin kuuluu erilaisia yhteisiä verkkoja ja järjestelmiä, kuten yhteinen tietoliikenneverkko/yhteinen järjestelmien rajapinta -järjestelmä (CCN/CSI), alv-tietojen vaihtojärjestelmä (VIES), valmisteveron alaisten tuotteiden tietojenvaihtojärjestelmä (EMCS) jne. Yhteisö ei vastaa mm. seuraavista järjestelmien osista: kyseisiin järjestelmiin kuuluvat kansalliset tietokannat, yhteisön vastuulla olevien osien ja muiden osien väliset verkko-yhteydet sekä ohjelmistot ja laitteistot, joita kukin osallistu-

jamaa katsoo tarvitsevansa voidakseen hyödyntää **järjestelmiä** omassa hallinnossaan. Osallistujamaiden on varmistettava, että osat, joista yhteisö ei vastaa, pidetään toiminnassa ja että kyseiset osat ovat yhteentoimivia yhteisön vastuulla olevien osien kanssa. Komissio puolestaan koordinoi yhteistyössä osallistujamaiden kanssa näkökohtia, jotka liittyvät järjestelmien ja infrastruktuurien yhteisön vastuulla olevien osien ja muiden osien valmisteluun ja toimivuuteen.

3.3 Komissio ja osallistujamaat järjestävät yhdessä seminaareja ja hankeryhmiä sekä varmistavat seminaareista ja hankeryhmistä saatujen tulosten levittämisen. Osallistujamaat puolestaan järjestävät virkamiehille työvierailuja. Lisäksi komissio kehittää yhteistyössä osallistujamaiden kanssa ohjelman toimien ansiosta saatujen tietojen järjestelmällistä ja jäsennellyä vaihtoa.

3.4 Ohjelman toteuttamisen edellyttämät kustannukset jaetaan yhteisön ja osallistujamaiden kesken.

Yhteisö vastaa seuraavista kustannuksista:

- a) (ehdotetun päätöksen 6 artiklan 3 kohdassa säädettyjen) viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmien yhteisön vastuulla olevien osien hankkimisesta, kehittämisestä, asennuksesta, ylläpidosta ja päivittäisestä käytöstä aiheutuvat kustannukset
- b) monenvälisistä valvontatoimista, työvierailuista, seminaareista ja hankeryhmistä osallistujamaiden virkamiehille aiheutuvat matka- ja oleskelukustannukset
- c) seminaarien järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja (ehdotetun päätöksen 11 artiklassa tarkoitettujen) osallistujien osallistumisesta aiheutuvat matka- ja oleskelukustannukset
- d) kaikille osallistujamaille yhteisten koulutusjärjestelmien ja -moduulien hankinnasta, kehittämisestä, asentamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset
- e) (ehdotetun päätöksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista) kaikista muista toimista aiheutuvat kustannukset.

Osallistujamaat vastaavat seuraavista kustannuksista:

- a) (ehdotetun päätöksen 6 artiklan 4 kohdassa säädettyjen) viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmien niiden osien, joista yhteisö ei vastaa, kehittämisestä, hankkimisesta, asennuksesta, ylläpidosta ja päivittäisestä käytöstä aiheutuvat kustannukset
- b) niiden omien virkamiesten perus- ja jatkokoulutuksesta, myös kielikoulutuksesta, aiheutuvat kustannukset.

3.5 Seurannasta todetaan yksityiskohtiin menemättä, että osallistujamaat ja komissio huolehtivat yhdessä ohjelman jatkuvasta seurannasta. Lisäksi on tarkoitus laatia väli- ja loppuarvioinnit.

⁽¹⁾ SEC(2005) 1045, *Commission staff working paper — Mid-term evaluation of the Fiscalis 2007 programme.*

4. Johdanto: ohjelman peruseriaatteet

4.1 Komission esittämä päätös on itse asiassa pakko antaa, sillä sen avulla täytetään Fiscalis 2003–2007 -ohjelmaa koskevan päätöksen (15 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukainen) velvoite, joka kohdistuu Euroopan parlamenttiin ja neuvostoon. Komissio on julkaissut kyseisen velvoitteen perusteella tiedonannon (KOM(2005) 111, 6.4.2005), jossa todetaan, että on aiheellista laatia Fiscalis 2013- ja Tulli 2013 -ohjelmat meneillään olevien ohjelmien (Fiscalis 2003–2007 ja Tulli 2007) jatkamiseksi niiden piiriin kuuluvilla aloilla. Käsillä olevassa lausunnossa ETSK kommentoi Fiscalis-ohjelmaa, ja Tulli-ohjelmaa on määrä käsitellä erillisessä kannanotossa.

4.2 Kauden 2008–2013 kattavaan Fiscalis 2013 -ohjelmaan ei sisälly merkittäviä uusia elementtejä nykyiseen ohjelmaan verrattuna, vaan sen tavoitteena on lähinnä tehostaa ohjelmaa uudistetun Lissabonin strategian viitoittamalla tavalla. Tarkoituksena on siis **jatkaa ja kehittää** jäsenvaltioiden (ja lähiaikoina unioniin liittyvien valtioiden) **verohallintojen yhteistyötä** sekä pyrkiä alkuperäisessä ohjelmassa jo asetettuihin tavoitteisiin, joita ovat

- yhteisön verolainsäädännön yhdenmukainen soveltaminen
- kansallisten ja yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen
- sisämarkkinoiden toiminnan edistäminen torjumalla veronkiertoa ja veropetoksia
- kilpailua vääristävien vaikutusten välttäminen
- lainsäädännön noudattamisesta hallinnoille ja verovelvollisille aiheutuvien kustannusten vähentäminen.

4.3 Komission asiakirjan valmistelun yhteydessä on analysoitu perusteellisesti vallitseva tilanne, tehty vierailuja eri jäsenvaltioihin ja oltu yhteydessä viranomaisiin, asiantuntijoihin ja verovelvollisiin. Tuloksena on toimintamalli, jonka mukaan uudella ohjelmalla **jatketään Fiscalis 2007 -ohjelmaa siten, että käyttöön otetaan lisävaroja** uusien poliittisten aloitteiden tukemiseksi ja kaikkien muiden osa-alueiden talousarviota korotetaan marginaalisesti”. ETSK kannattaa valittua toimintamallia.

4.4 Ohjelman **kokonaiskustannukset** kaudella 2008–2013 ovat 168,47 miljoonaa euroa, josta suurin osa eli 156,9 miljoonaa euroa koostuu yhteisön talousarviosta rahoitettavista **toimintakustannuksista**, kuten edellä kohdassa 2.2 todetaan. Toimintakustannukset voidaan jakaa kahteen pääryhmään: **yhteisiin toimintoihin ja tietotekniikkatoimintoihin**. Yhteisiin toimintoihin sisältyvät seminaarit, hankeryhmät, työvierailut, monenväliset valvontatoimet, koulutus sekä muut ohjelman tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät toimet. Tietotekniikkatoimintoihin kuuluvat nykyisten Euroopan laajuisten järjestelmien toiminta ja kehittäminen sekä uusien järjestelmien luominen.

5. Yleistä

5.1 ETSK on samaa mieltä siitä, että Fiscalis-ohjelmaa tulee jatkaa aiempien suuntaviivojen mukaisesti. Komitea siis kannattaa komission aloitetta ja luottaa etenkin siihen, että toteutusvaiheessa **parannetaan** erityisesti yhteisten koulutusohjelmien tehokkuuteen ja kielten käyttöön liittyviä **näkökohtia**. Komissio on itsekin asiakirjassaan (?) kiinnittänyt huomiota kyseisiin puutteisiin ja tarjonnut myös ratkaisuja puutteiden korjaamiseksi.

5.2 **Koulutustoimet** jakautuvat kahteen pääryhmään: yhteisön tasolla toteutettaviin toimiin, jotka rahoitetaan EU:n talousarviosta, ja kansallisen tason toimiin, joita rahoittavat periaatteessa asianomaiset jäsenvaltiot. Koulutustoimiin sisältyvät varsinkin **perehdyttäminen** tiettyihin teknisiin, oikeudellisiin tai hallinnollisiin aiheisiin alan asiantuntijoiden johdolla, **seminaarit** (yleensä monialaisia ja avoimia eri maiden viranomaisille) ja **henkilöstövaihto** (yksittäiset henkilöstön jäsenet tai ryhmät).

5.3 Komissio esittää päätösehdotuksessaan (ks. edellä kohta 3.1) yksityiskohtaisen selvityksen **koulutusohjelmien** ensimmäisistä tuloksista. Syntyvä kokonaiskuva on vain jokseenkin tyydyttävä. Ote on rehellinen, eikä asiakirjassa yritetä peitellä erilaisia **puutteita ja vajavuuksia**. Lisäksi siinä esitetään, miten ongelmia voitaisiin poistaa tai vähentää. Kun otetaan huomioon ohjelman moniulotteisuus, osallistuvien jäsenvaltioiden määrä, nykyisten järjestelmien erilaisuus, erot kansallisten viranomaisten kokeneisuudessa ja organisaatioissa sekä kielten runsaus, ongelmilta ei edes voida välttyä. Kielinäkökohta on toisaalta kaikille yhteisön ohjelmille yhteinen este, jonka merkitystä usein vähätellään. Keskeisenä ongelmana on edelleen sellaisen **yhteisen vähimmäistason asettaminen tietämykselle ja ammattimaisuudelle**, jota voitaisiin ainakin mitata kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavilla hyväksyttävän vähimmäistason muuttujilla.

5.4 Kuten edellä kohdassa 3.5 todetaan, **komissio huolehtii ohjelmien moitteettoman toteutuksen valvonnasta**. ETSK pitää **ensiarvoisen tärkeänä valvoa, että yhteisiä normeja noudatetaan asianmukaisesti** ja että yhteisön arvot tunnustetaan täysimääräisesti. **Valvonta on toimien olennainen osa** paitsi siksi, että yhteisön varojen käytön moitteettomuus tulee varmistaa julkistalouden tilinpidon yleisten periaatteiden mukaisesti, myös siksi, että jäsenvaltion virkamiesten pätevyyden arviointia ei voida jättää vain kyseisen jäsenvaltion tehtäväksi.

5.5 Koska aihepiiri on moniulotteinen, ETSK ei esitä ehdotuksia vaan vain eräitä huomioita, joiden vaikuttimena on objektiivisuus. Komitea ei tässä yhteydessä huolehdi siitä, ovatko sen huomiot poliittisesti korrekkeja vai eivät.

(?) Ks. Alaviite 1.

5.5.1 Kuten tiedetään, jäsenvaltioiden virkamiesten kokeneisuus ja ammatilliset valmiudet vaihtelevat huomattavasti maittain, joten on erittäin vaikeaa kehittää yhteistä koulutusmoduulia, joka toteutettaisiin heterogeeniselle osallistujajoukkoille avoimina **seminaareina**. Epävarmuutta lisää kielten runsaus: puhujaa suoraan hänen omalla kielellään kuunteleva saattaa saada asioista varsin erilaisen käsityksen kuin jos viesti otetaan vastaan tulkin välityksellä. Lisäksi tulee huomata, että osanottajat eivät voi ”nähdä” audiovisuaalista viestintää (diakuvia, kaavioita, piirtoheitinkalvoja jne.) omalla kielellään, vaikka viestien visuaalinen muistiinpainaminen on hyvin tärkeää. Voidaankin kysyä, eikö tällaisten varsin kalliiden ja runsaasti henkilöstövoimavaroja vaativien seminaarien määrä tulisi **minimoida** tai ainakin niiden järjestäminen lykätä myöhempään vaiheeseen, jolloin ohjelma on edennyt nykyistä pidemmälle. Tällaisella päätöksellä aikaan saatavalla rahan ja henkilöstöresurssien säästöllä voitaisiin ehkä — ainakin osaksi — **rahoittaa kansallisen tason koulutusta** maissa, jotka ovat suhteellisesti muita heikommassa asemassa, ja erityisesti EU:n tuoreissa jäsenvaltioissa.

5.5.2 Komission arviointikertomuksessa ei mainita **jäsenvaltioissa koulutusta antavien kouluttamista yhteisön tasolla**, vaikka kyseinen osatekijä on perustavan tärkeä. Tällaisen koulutuksen tulisi olla **koko järjestelmän perusta**, sillä viestien — ja ennen muuta koulutukseen olennaisesti liittyvien *keskustelujen* — täysi teho voidaan varmistaa vain siten, että kouluttaja puhuu samaa kieltä kuin osanottajat. Erityisen huomionarvoista on, että *vain* jäsenvaltiotason kouluttaja pystyy *opettamaan, miten jäsenvaltion omasta järjestelmästä siirrytään yhteisön järjestelmään*. Kouluttajan tulee tuntea perusteellisesti jäsenvaltion oma järjestelmä. Mahdollisuus valita tällaiseen tehtävään soveltuvat henkilöt tulisi jättää kokonaan jäsenvaltioiden viranomaisille. Keskeisenä vaatimuksena tulisi olla, että kouluttajalla on korkeatasoinen ammattitaito ja didaktiset valmiudet, mikä pätee myös jäsenvaltiokohteisille kouluttajille yhteisön tasolla annettavan koulutuksen antajiin. Asiantuntijoiden mielestä tämäntyyppistä koulutusta ei voida järjestää lyhyinä seminaareina, vaan tulee järjestää vähintään parin kuukauden mittaisia kursseja.

5.6 Aivan muuhun asiaan liittyy se tärkeä seikka, että **Fiscalis-järjestelmä tulee kytkeä Tulli 2013 -järjestelmään** erityisesti arvonlisäveroa ja valmisteveroja koskevin osin. ETSK kiinnittää aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös sähköisestä tulli- ja kauppaympäristöstä” antamassaan lausunnossa ⁽³⁾ huomiota ehdotetun päätöksen ⁽⁴⁾ toiseen perustelukappaleeseen, jossa todetaan seuraavaa: ”Euroopan laajuinen sähköisten hallintopalvelujen tarjoaminen — — vaatii toimenpi-

teitä — — **väärennösten, järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin yhä tehokkaammaksi torjumiseksi** — —.” Tällä tavoin lausunnossa korostetaan, että nivomalla tullin ja alv-viranomaisten arkistot tiiviisti ja suunnitelmallisesti toisiinsa voitaisiin mahdollisesti paljastaa EU:n ulkopuolisista maista tuotuihin tavaroihin liittyviä petoksia ja erityisesti alkuperämerkillä varustettujen tuotteiden väärennöksiä.

5.6.1 Fiscalis-ohjelmassa ei ole merkkiäkään tällaisesti kiinteästä yhteydestä Fiscalis-arkistojen ja muiden viranomaisten hoitamien arkistojen välillä. Ehdotetun Fiscalis 2013 -päätöksen viidennessä perustelukappaleessa todetaan vain, että ”ohjelmaan tulisi sisällyttää lisää verotusalan viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmiä, kuten valmisteveron alaisten tuotteiden tietojenvaihtojärjestelmä (EMCS)”, mutta tässä yhteydessä puhutaan selvästikin vain verohallintojen välisestä tietojenvaihdosta.

5.6.2 Edellä kohdassa 5.6 mainitussa lausunnossa ETSK viittaa myös EP:n ja neuvoston suositukseen ⁽⁵⁾. Siinä esitettiin joukko toimia ”poliisi-, tulli- ja oikeusalan yhteistyön vakiinnuttamiseksi”, jotta voidaan toteuttaa **Haagin ohjelma** ⁽⁶⁾ siltä osin kuin se koskee **unionin turvallisuutta**. Turvallisuuteen sisältyy kiellettyjen tai säänneltyjen tuotteiden salakuljetuksen torjunta. Edellisessä kohdassa mainittujen yhteyksien avulla tullit voisivat suorittaa valvontatoimia, jotka eivät nykyisin ole mahdollisia, ja veroviranomaiset voisivat tehdä epäsuorasti Haagin ohjelmaan liittyvää yhteistyötä. ETSK on tietoinen siitä, ettei tällaista hanketta voida enää toteuttaa, sillä ohjelmat ovat jo käynnissä ja menettelyt ovat jo vakiintuneet. Komitea voi vain kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että **EU:n ja jäsenvaltioiden eri tietokannat tulisi nivoa tiiviisti toisiinsa** unionin *strategisten ohjelmien* yhteydessä sekä turvallisuutta että lukuisia muita talous- ja sosiaalipoliittisia tavoitteita ajatellen.

6. Erityistä

6.1 **3 artikla — Ohjelmaan osallistuminen.** Ohjelmaan voivat osallistua jäsenvaltioiden lisäksi myös ehdokasvaltiot ja mahdolliset ehdokasvaltiot sekä Euroopan naapuruuspolitiikan kumppanimaat, jos niiden asiaankuuluva lainsäädäntö on riittävän lähellä yhteisön lainsäädäntöä. Tällaisen säännöksen päämäärä on varmasti kiitoksen arvoinen ja sopii yhteen mahdollisimman laajan ”veroalueen” luomista koskevan tavoitteen kanssa. ETSK:ta askarruttaa kuitenkin, onko hanke liian kunnianhimoisen, kun otetaan huomioon käytettävissä olevat resurssit ja toteutuksessa jo ilmenneet vaikeudet, jotka vain kasvaisivat osanottajien lisääntyessä.

⁽³⁾ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille — Vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue: katsaus Tampereen työohjelman täytäntöönpanoon ja suuntaviivat tulevia toimia varten, KOM(2004) 401 lopullinen.

⁽⁶⁾ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille — Haagin ohjelma: kymmenen painopistettä seuraaviksi viideksi vuodeksi — Kumppanuus Euroopan uudistamiseksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla, KOM(2005) 1 84 lopullinen.

⁽³⁾ ETSK:n sähköistä tulli- ja kauppaympäristöä, EUVL 2006/C 318/08, 23.12.2006, kohta 2.5.

⁽⁴⁾ Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös sähköisestä tulli- ja kauppaympäristöstä, KOM(2005) 609 lopullinen.

6.2 **6 artikla — Viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmät.** **Yhteisön vastuulla** ovat vain laitteistot, ohjelmistot ja verkko-yhteydet, jotka ovat kaikille osallistujamaille yhteiset. Kaikki muu (tietokannat, yhteisön vastuulla olevien osien ja muiden osien väliset verkkoyhteydet sekä omien järjestelmien toiminnan edellyttämät ohjelmistot ja laitteistot) katsotaan **osatekijöiksi, joista yhteisö ei vastaa.**

6.2.1 Edellä esitetty luokitus vaikuttaa asianmukaiselta, mutta jonkin verran epävarmuutta aiheuttaa 6 artiklan **6 kohdasta**, joka kuuluu seuraavasti: "Komissio voi antaa muille julkishallinnon palveluille luvan käyttää viestintä- ja tietojenvaihtojärjestelmiä verotus- tai muussa tarkoituksessa edellyttäen, että tästä suoritetaan maksu ohjelman talousarvioon." **Ilmaus "muussa tarkoituksessa" on varsin epämääräinen, ja komission tuleekin täsmentää, mille viranomaisille ja millaisin takein ja valvontatoimin tietoja voitaisiin antaa. ETSK ehdottaa, että kaikkien epäilyksien hälventämiseksi todettaisiin, että tietoja voidaan toimittaa vain osana oikeudellista yhteistyötä voimassa olevien sääntöjen mukaisin takein. Tässä**

yhteydessä tulee aina noudattaa yksityisyyden suoja koskevia säännöksiä.

6.2.2 ETSK katsoo, että sääntöjä tulee selventää. Ensi katso-
malta ei vaikuta siltä, että komissio voisi antaa millekään ulko-
puoliselle taholle tietoja, jotka ovat varmasti kunkin jäsenvaltion
omaisuutta, jos ne sisältyvät kyseisen valtion tietokantaan. Jos
taas on kyse suoraan komission hallussa olevista tiedoista, on
pohdittava, voiko komissio käyttää niitä vapaasti jäsenvaltioilta
lupaa pyytämättä tai niille ilmoittamatta. Toisin sanoen: tuleeko
komission saamasta tai jäsenvaltioiden ilmoituksen perusteella
laitimasta tiedosta ilman eri toimenpiteitä komission omaisuutta
ja sen toimivaltaan kuuluvaa? **Miten määräytyvät ulkopuoli-
silta tiedon pyytäjiltä perittävät korvaukset, ja kenelle ne
kuuluvat? Ja voidaanko komission hallussa olevat tiedot
kaikissa tapauksissa toimittaa ulkopuolisille tahoille ilman
että asiasta ilmoitetaan etu- tai jälkikäteen asianomaisille
jäsenvaltioille? ETSK:n mielestä nämä kysymykset ovat
perustavan tärkeitä, ja niihin on saatava komission kantaa
valottava vastaus, joka ei anna sijaa epäilyksille.**

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS*

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Rakennepoliitikkojen vaikutukset ja seuraukset Euroopan unionin koheesion kannalta”

(2007/C 93/02)

Euroopan parlamentti päätti 20. heinäkuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta *Rakennepoliitikkojen vaikutukset ja seuraukset Euroopan unionin koheesion kannalta*.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 7. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Olivier **Derruine**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 164 puolesta, 2 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Käsillä oleva valmisteleva lausunto on vastaus Euroopan parlamentin puhemiehen komitealle osoittamaan, 20. heinäkuuta 2006 päivättyyn kirjeeseen, jossa Euroopan talous- ja sosiaalikomitealta pyydettiin panosta parlamentin mietintöön rakennepoliitikkojen vaikutuksista ja seurauksista Euroopan unionin koheesion kannalta.

1.2 ETSK muistuttaa, että perustamissopimuksen hengen mukaisesti (2, 158 ja 159 artikla) kaikkien politiikkojen tulee osaltaan edistää tavoitteena olevan koheesion saavuttamista. Koheesio ei voi perustua ainoastaan rakennepoliitikkoihin. Eurooppa-neuvosto muistutti asiasta maaliskuussa 2006.

1.3 ETSK:n mukaan koheesiota ei voida tarkastella yksinomaan BKT-pohjaisten indikaattoreiden avulla. Komitea toivoo, että luotaisiin ”entistä objektiivisempi yhteenkuuluvuutta mittaava indikaattori”, jonka tulisi BKT:n lisäksi ”sisältää myös esimerkiksi työllisyys- ja työttömyysastetta, sosiaalisen suojelun laajuutta ja yleishyödyllisten palveluiden saatavuutta koskevia parametreja”.

1.4 Lissabonin strategian edellyttämässä kansallisissa uudistus-suunnitelmissa, yhteisön Lissabonin ohjelmassa, komission ehdottamissa yhdenmetyissä suuntaviivoissa ja komission tekemissä vaikutusanalyysissä tulisi ottaa entistä paremmin huomioon koheesion, myös alueellisen koheesion, vahvistamiseksi toteutetut toimenpiteet.

1.5 Rakenne- ja koheesiorahastoilla on toteutettu Lissabonin strategiaa jo ennen kuin se oli olemassakaan, ja toiminnassa on huomioitu sen eri näkökohdat: kasvu, koheesio, työllisyys, työn laatu ja ympäristön kannalta kestävä toiminta. Rahastot ovat omalta osaltaan lujittaneet Euroopan sosiaalista mallia.

1.6 Rahastoilla on ollut kiistämättömiä vaikutuksia, jotka ovat mahdollistaneet työpaikkojen, kasvun ja perusrakenteiden kannalta heikommassa asemassa olevien maiden/alueiden kehityksen ja tuoneet mukanaan vipuvaikutuksia. Ne ovat juurruttaneet alueille kumppanuuden käsitteen (jota tosin on vielä kehitettävä), auttaneet pitämään paikallishallinnon kurissa ja varmistaneet EU:n saaman huomion.

1.7 Rakennepoliitikka tukee samalla sisämarkkinoita rakennerahastojen piiriin kuuluvien hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen luomien kauppavirtojen ja työpaikkojen ansiosta. Niitä ei

olisi useinkaan edes syntynyt ilman unionin toimien katalyyttistä roolia.

1.8 Tästä huolimatta ETSK panee merkille, että rakennepoliitikan (välineiden ja määrärahojen) kehittämisestä yhdessä yhtenäismarkkinoiden ja talous- ja rahaliiton kanssa aiemmin vallinnut yhteisymmärrys on viime vuosina täysin kaikonnut.

1.9 Vuosien kuluessa on muodostunut Lontoon, Hampurin, Münchenin, Milanon ja Pariisin rajaama alue, joka kattaa 20 prosenttia unionin pinta-alasta, jonka väestö on 40 prosenttia unionin väestöstä ja jolle on keskittynyt 50 prosenttia vauraudesta. Tämä alue on ”vetänyt mukaansa” muita Euroopan alueita. Viimeaikaisten ja tulevien laajentumisten johdosta on aiheellista pohtia muiden dynaamisten alueellisten kokonaisuuksien edistämistä, jotta voitaisiin kattaa unionin koko alue.

1.10 Tämä edellyttää perusrakenteita, jotta nämä alueet voidaan liittää toisiinsa. Lisäksi tarvitaan kaupunkikeskuksia ja maaseutuvyöhykkeitä, jotka muodostavat nämä alueet. Rahoitusnäkömiem sekä vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä päätetyt talousarvioarjoitukset haittaavat kuitenkin niiden nykyaikaistamista.

1.11 Komitea katsoo, että on aiheellista pohtia vakaus- ja kasvusopimuksessa määriteltyjä budjettisuuntaviivoja ja niiden seurauksia Euroopan laajuisten verkkojen ja erityisesti verkon puuttuvien osien rahoitukseen, sillä yhteisön tuen piiriin kuulevat hankkeet vaativat rahoitusta myös kansallisilta viranomaisilta.

1.12 ETSK toistaa ajatuksensa, jonka mukaan olisi parannettava rakennerahastojen rahoitusjärjestelyjä, ja katsoo, että olisi hylättävä käytäntö, jossa yhteisön talousarvion käyttämättä jääneet määrärahat palautetaan jäsenvaltioille niiden maksuuksien pienentämiseksi.

1.13 ETSK toistaa kehotuksensa, että Euroopan komission tulisi laatia (1) sopivia ehdotuksia menetelmiksi, joiden avulla jäsenvaltiot voitaisiin velvoittaa ottamaan yhteiskunnallis-ammattilliset toimijat mukaan rakennepoliitikkaan, ja (2) jäsenvaltioissa toteutettavia kuulemisprosesseja koskevia indikaattoreita. Se katsoo, että jäsenvaltioiden tulisi joka tapauksessa selittää, miten ne välittävät seurantakomiteoille tiedon kumppanuusperiaatteen soveltamistavasta.

1.14 Komitea pyytää Euroopan parlamentilta tukea, jotta tässä lausunnossa välitetty viesti otettaisiin asianmukaisesti huomioon, kun komissio esittää vuonna 2008 tai 2009 asiakirjansa yhteisön talousarvion uudistamisesta ja kun pohditaan EU:n tulevaisuutta ja aluepolitiikan panosta.

2. Koheesio perustamissopimuksessa ja koheesio luonne

2.1 Jo vuonna 1957 Rooman sopimuksessa asetettiin tavoitteeksi, että yhteisö pyrkii vähentämään ”eri alueiden välisiä eroavuuksia ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä”. Amsterdamin sopimuksessa mainittiin tasapainoinen ja kestävä kehitys yhtenä Euroopan yhteisön perusperiaatteista. Tämä ajatus löytyy 158 artiklasta: ”Edistääkseen koko yhteisön sopusointuista kehitystä yhteisö kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Yhteisö pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luetuna.”

2.2 Perustamissopimuksen 159 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja soveltavat sitä yhteen siten, että myös 158 artiklassa tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. Yhteisön politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon 158 artiklassa tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen. Yhteisö tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjauksen ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.”

2.3 Tässä yhteydessä on tärkeää tähdentää, että perustamissopimuksen hengen mukaisesti kaikkien politiikkojen tulee osallistua edistämään tavoitteena olevan koheesio saavuttamista. Koheesio ei voi perustua ainoastaan rakennepolitiikoihin. Eurooppa-neuvosto muistutti asiasta maaliskuussa 2006. ⁽¹⁾

2.4 Ennen kuin siirrytään eteenpäin on aiheellista määrittää, mitä koheesioilla tarkoitetaan. Sitä mitataan usein BKT:lla henkeä kohden. Komitea toivoo kuitenkin lausunnossaan ”Yhteisön muiden politiikkojen vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon” ⁽²⁾, että luotaisiin ”entistä objektiivisempi yhteenkuuluvuutta mittaava indikaattori”, jonka tulisi BKT:n lisäksi ”sisältää myös esimerkiksi työllisyys- ja työttömyysastetta, sosiaalisen suojelun laajuutta ja yleishyödyllisten palveluiden saatavuutta koskevia parametreja”.

2.5 Perustuslakisopimusluonnoksessa uutuutena on, että koheesiolle annetaan myös alueellinen ulottuvuus. Koheesio alueellinen ulottuvuus on tähän asti jätetty huomioimatta, vaikka onkin hyväksytty Euroopan aluekehitysuunnitelma (ESDP). Aluekehitysuunnitelmasta saadut opetukset ovat kuitenkin erittäin arvokkaita, ja sitä tulisi ajantasaisesti Saksan puheenjohtajakaudella, jotta voitaisiin ottaa huomioon viimeaikaiset ja suunnitteilla olevat laajentumiset.

2.6 Alueellisesta koheesiosta vastaavien ministerien neuvoston epävirallisessa kokouksessa annettujen päätelmien ⁽³⁾ hengen mukaisesti Lissabonin strategian edellyttämiin kansallisiin uudistussuunnitelmiin ja yhteisön Lissabon-ohjelmaan tulisi sisällyttää alueellinen ulottuvuus. Lisäksi komission tulisi ottaa yhdenmetyissä suuntaviivoissaan ja vaikutusanalyseissaan entistä paremmin huomioon tämä ulottuvuus, sillä niissä on toistaiseksi asetettu etusijalle muiden kriteerien kustannuksella vain kilpailukyvyn kriteeri.

3. Rakennepolitiikkojen perusteet ja muodot

3.1 Rooman sopimusta laadittaessa vuonna 1957 kuusi perustajavaltiota olivat tietoisia siitä, että taloudellinen integraatio merkitsi väistämättä strategisen hiili- ja teräsalan rakennemuutosta. Niinpä ne perustivat Euroopan sosiaalirahaston (ESR), jotta näiden teollisten muutosten vaikutuksia voitaisiin lieventää rahoittamalla työhönottoa tukevia järjestelmiä ja koulutustoimia.

3.2 Ensimmäisen laajentumisaallon yhteydessä yhteisöön liittyi kuutta perustajavaltiota köyhempiä valtioita. Lisäksi vallitsi öljykriisi, jota seurasi vakava talouskriisi. Näistä syistä ja merkittävien teollisten rakennemuutosten kourissa olleen Yhdistyneen kuningaskunnan erillisestä pyynnöstä perustettiin vuonna 1975 Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR). Rahasto määriteltiin uudelleen vuonna 1988 (ja sitä paranneltiin vuonna 1994), jotta se olisi täydentänyt ESR:n ja Euroopan maatalouden ohjauksen ja tukirahaston (EMOTR) ohjausosaston toimintaa antamalla rahoitustukea kehityksestä jälkeen jääneille alueille. Näihin kuuluvat tuotannolliset investoinnit, jotka mahdollistavat kestävien työpaikkojen luomisen tai säilyttämisen, perusrakennehankkeet, tuet pk-yrityksille, teknologian siirto, rahoitusvälineiden kehittäminen, suorat investointituet ja lähialueurakenteille myönnettävä tuki.

3.3 Yhteisö laajentui uudelleen 80-luvun puolivälissä ja mukaan tuli nuoria demokratioita, joita oli vakiinnutettava. Euroopan poliittiset johtajat toivoivat niiden lähentymistä entisten jäsenmaiden tasolle ja olivat valmiita ottamaan vastaan tämän solidaarisen rahoituksellisen haasteen kaksinkertaistamalla rakennerahastojen (sekä EMOTR:n ohjausosaston ja sen 5b-tavoitteen) määrärahat. Taloudellinen ja sosiaalinen koheesio tulivat mukaan perustamissopimuksen tavoitteisiin, ja aluepolitiikan määrärahat kaksinkertaistettiin lähentymisen helpottamiseksi. Ajatus, jonka mukaan eroja ei kurota kiinni sosiaalisella polkumyynnillä, vaan noudattamalla yhteisön säännöstöä ja toteuttamalla aluekehitysohjelmia, joissa työmarkkinaosapuolet ovat mukana, juurtui syvään. Samalla myönnettiin, että markkinavoimien vapauttaminen ei riittänyt luomaan perustajajäsenten toivomaa koheesiota ja että koheesio edellyttää välttämättä julkisia toimia, joiden avulla alueiden väliset erot voidaan tasapainottaa. Koheesio politiikka tuli voimaan vuonna 1988. Sen tavoitteeksi asetettiin EU:n eri alueiden kehityserojen vähentäminen. Tarkoituksena oli tasoittaa niitä jännitteitä ja epätasapainoisuutta, jotka syntyvät valtioiden pyrkiessä sopeutumaan Euroopan talous- ja rahaliiton sääntöihin.

⁽¹⁾ Kohta 70.

⁽²⁾ EUVL C 10, 14.1.2004, s. 92.

⁽³⁾ Presidency conclusions, EU Informal Ministerial Meeting on Territorial Cohe-sion, 20.–21.5.2005 (kohta 2.3 ja sitä seuraavat kohdat).

3.4 Edellisistä kohdista käy selkeästi ilmi, että rakenne- ja koheesiorahastoilla on toteutettu Lissabonin strategiaa jo ennen kuin se oli olemassakaan, ja toiminnassa on huomioitu sen eri näkökohdat: kasvu, koheesio, työllisyys, työn laatu ja ympäristön kannalta kestävä toiminta.

3.5 Koheesiorahasto perustettiin vuonna 1994. EAKR:sta poiketen tuensaajia eivät enää olleet alueet, vaan valtiot. Tarkemmin ottaen kohteena ovat maat, joiden BKT henkeä kohden on alle 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta, sekä ympäristön ja liikenteen perusrakennehankkeet.

3.6 Euroopan komission laatiessa ehdotustaan rahoitusnäky-
miksi 2007–2013 komissaari Barnier varoitti, että erojen syven-
nyttyä Euroopan jälleenyhdistymisen takia vuonna 2004 raken-
nepolitiikoille myönnettävät määrärahat eivät saisi alittaa
0,45 prosenttia unionin BKT:sta, sillä muutoin koheesioon
kohdistuisi paineita. Lopulta budjetiksi päätettiin asettaa
0,37 prosenttia BKT:sta⁽⁴⁾, mitä komitea pitää riittämättömänä.
Hallitukset eivät olleet tällä kertaa halukkaita osoittamaan soli-
daarisuutta uusia jäsenvaltioita kohtaan.

3.7 Tämä lyhyt katsaus menneisyyteen osoittaa, että yhteis-
symmääritys on vallinnut aina viime vuosiin asti. Tavoitteena on
ollut kehittää rakennerahastoja (niiden sisältöä ja määrärahoja)
unionin haasteiden mukaisesti (sisämarkkinoiden syventäminen,
yhteinen raha, uudet laajentumiset). Huomattakoon, että yhteis-
symmääritys on vallinnut kaikkien niiden poliittisten suuntausten
keskuudessa, jotka ovat osallistuneet vallankäyttöön unionin
toimielimissä. Tämän implisiittisen sopimuksen hylkääminen
asettaa mahtipontisen retoriikan Euroopan sosiaalisen mallin
merkityksestä oikeisiin mittasuhteisiinsa.

4. Rakenne- ja koheesiorahastojen vaikutukset

4.1 On vaikeaa arvioida rakennepolitiikkojen vaikutusta
koheesioon, sillä BKT:ta ja työllisyyttä NUTS 2- ja NUTS 3
-tason alueilla koskevissa Eurostatin tilastotiedoissa on katkoksia.
Aika, joka kuluu EU:n yhteisesti rahoittamasta investoinnista
hankkeen käynnistämiseen ja siihen, että se on kannattava,
saattaa olla useita vuosia, jopa kymmenen vuotta. Tämä aikaon-
gelma ei kuitenkaan merkitse sitä, että rakennerahastoilla ei olisi
vaikutuksia lyhyellä aikavälillä.

4.2 ”Vuosina 1994–2001 koheesiomaiden henkeä kohden
lasketun bruttokansantuotteen kasvu, jopa Irlantia lukuun otta-
matta, oli 1 % vuodessa EU:n keskiarvon yläpuolella [2–3
prosenttia], ja työllisen työikäisen väestön osuus kaikissa maissa
Kreikkaa lukuun ottamatta kasvoi selvästi keskiarvoa enemmän.
Kreikassa taas, Irlannin tavoin, työvoiman tuottavuuden kasvu
oli yli kaksi kertaa EU:n keskiarvo kyseisenä ajanjaksona ja se oli
myös Portugalissa selvästi yli keskiarvon.”⁽⁵⁾

⁽⁴⁾ Koheesiota käsittelevä neljäs väliraportti, KOM(2006) 281 lopullinen, s. 9.

⁽⁵⁾ Kolmas taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä kertomus — Uusi koheesiokumppanuus — Lähentyminen, kilpailukyky, yhteistyö (helmikuu 2004), s. viii.

4.3 ”Espanjassa bruttokansantuotteen arvioidaan olleen
vuonna 1999 noin 1,5 % korkeampi kuin se olisi ollut ilman
toimia, Kreikassa yli 2 % korkeampi, Irlannissa miltei 3 %
korkeampi ja Portugalissa yli 4,5 % korkeampi. Lisäksi uusien
Saksan osavaltioiden bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen
noin 4 % toimien seurauksena.”⁽⁶⁾

4.4 Kiusauksena saattaisi olla, että rakennerahastojen todel-
liset vaikutukset suhteutetaan siten, että onnistumiset selitetään
mm. suhdanteilla, kansallisella tasolla tehdyillä poliittisilla valin-
noilla ja unionin muilla alakohtaisilla politiikoilla. Seuraavat
tekijät vahvistavat kuitenkin osaltaan oletuksen, jonka mukaan
rakennepolitiikka antaa todellista yhteisötason lisäarvoa kohe-
esioon ja lähentymiseen.

— ”Jokaisesta EU:n tasolla koheesiopolitiikkaan käytettävästä
eurosta syntyy lisämenoja, jotka ovat keskimäärin 0,9 euroa
muuta heikommin kehittyneillä alueilla (nykyinen tavoite 1)
ja 3 euroa rakennemuutosalueilla (nykyinen tavoite 2).”⁽⁷⁾

— Rakennepolitiikka kokonaisuudessaan voidaan todeta, että
”todistusaineiston perusteella keskimäärin noin neljännes
rakennemenosta palautuu muuhun unioniin erityisesti
koneiden ja laitteiden tuonnin lisääntymisenä. Tällainen
'palautuminen' on erityisen voimakas Kreikassa (42 %
menoista) ja Portugalissa (35 %).”⁽⁸⁾

4.5 Vaikka on siis todisteita siitä, että jäsenvaltioiden sosio-
ekonominen suorituskyky on asteittain asettunut samalle tasolle,
käsitystä tulee lieventää, sillä alueiden tasolla tämä liike on ollut
huomattavasti hitaampaa.

4.5.1 ”Suorat ulkomaiset sijoitukset suuntautuvat — —
suhteettoman usein unionin vahvemmille alueille. Maiden sisäi-
sesti katsottuna suorat ulkomaiset sijoitukset keskittyvät yleensä
suurkaupunkeihin ja niiden ympäristöön, erityisesti kansallisiin
pääkaupunkeihin, ja hyvin vähän suuntautuu taantuneille
alueille.”⁽⁹⁾

4.6 Vuosina 2000–2004 koheesiopolitiikan yhteydessä
hyväksyttiin lähes 3 600 suurta hanketta. Niistä noin 1 600:ssa
oli mukana Euroopan investointipankki (EIP). Investointipankki
toimii viidellä alalla koheesio- ja Lissabonin ja Göteborgin
strategian tukemiseksi: taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuulu-
vuus, i2i-aloite (Innovaatio 2010 -aloite), Euroopan laajuiset
verkot, ympäristön suojeleminen ja ympäristön tilan parantaminen
sekä pk-yritysten tukeminen. EP:n toiminta on erityisen teho-
kasta laajamittaisissa hankkeissa, joihin liittyy huomattavia
riskejä (suuret infrastruktuurit, tutkimus ja kehittäminen jne.).
EIP:n rahoittamat innovatiiviset ohjelmat tuovat myös vipuvaiku-
tuksia, joiden suhde on 1:3–1:6.

⁽⁶⁾ Idem, s. xviii.

⁽⁷⁾ Yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013, KOM(2005) 299 lopullinen, s. 7.

⁽⁸⁾ Kolmas taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä kertomus — Uusi koheesiokumppanuus — Lähentyminen, kilpailukyky, yhteistyö (helmikuu 2004), s. xviii.

⁽⁹⁾ Kolmas taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä kertomus — Uusi koheesiokumppanuus — Lähentyminen, kilpailukyky, yhteistyö (helmikuu 2004), s. xiv.

4.7 Lisäksi on painotettava seuraavaa yhtäläillä tärkeää seikkaa. Rakennepolitiikka auttaa EU:n alueita ja valtioita hyödyntämään kehityspotentiaaliaan tarjoamalla investointeja fyysiseen ja henkiseen pääomaan sekä teknologiaan, jotta ne voivat selviytyä mahdollisista vaikeuksista, jotka ovat yhteydessä voimakkaaseen taloudelliseen ja monetaariseen yhdentymiseen (yhteinen korkotaso, yhteinen vaihtokurssi, sääntelystä vapauttaminen, lisääntyvä kilpailu sekä siitä johtuvat rakenneuudistukset ja irtisanomiset). Samalla se tukee kuitenkin myös sisämarkkinoita rakennerahastojen piiriin kuuluvien hankkeiden suunnittelun ja toteuttamisen luomien kauppavirtojen ja työpaikkojen ansiosta. Niitä ei olisi useinkaan edes syntynyt ilman unionin toimien katalyyttistä roolia.

4.8 Rakennepolitiikkojen taloudellisen näkökohdan lisäksi on mainittava myös koheesiopolitiikan muut vaikutukset:

- rahoituskehityksen määrittely seitsemän vuoden ajanjaksolle, mikä varmistaa tietyn vakauden ja mahdollistaa ohjelmoinnin
- rakennerahastojen piiriin kuuluviin hankkeisiin liittyvä kumppanuusyhteistyö kentällä, vaikka kumppanuutta on vielä kehitettävä ⁽¹⁰⁾

- paikallishallinnon kurissapitäminen, jota voidaan edistää unionin osittain rahoittamien hankkeiden hallinnoinnilla
- toteutettujen hankkeiden avulla saavutettu unionin kansalaisten keskuudessa saama huomio (vaikkakin hallitukset ”unohtavat” usein mainita unionin (ainakin osittaisen) osuuden toteutetuissa hankkeissa).

5. Epäsopiva malli laajentuvassa Euroopassa?

5.1 Eurooppa-hanke on edennyt viimeksi kuluneiden 50 vuoden aikana, ja sitä on mukautettu. Vuoden 1957 Euroopalla ei enää olekaan mitään tekemistä nykypäivän Euroopan kanssa.

5.2 Viidenkymmenen vuoden aikana yli kaksikymmentä maata on osoittanut kiinnostustaan — siinä mukana olevien usein huonosti tuntemaa ja väheksymää — hanketta kohtaan niin, että ne ovat halunneet liittyä unioniin. Laajentumisten myötä EU:n alue on kolminkertaistanut ja väestö kaksinkertaistunut. Unionin alkuaikojen homogeenisuus (sosioekonomisen kehitystason samankaltaisuus ja alueellinen kattavuus) on heikentynyt, ja sen sosiaalinen, taloudellinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus on kärsinyt unionin laajennuttua yleensä köyhempiin maihin.

	Liittymisvuosi	Unionin pinta-ala		Uusien jäsenvaltioiden keskimääräinen asukastiheys	Vanhojen ja uusien jäsenvaltioiden henkeä kohden lasketun BKT:n erot ostovoimastandardina (%)	Jos keskimääräinen BKT henkeä kohden ostovoimastandardina juuri ennen laajentumista on 100, laajentumisen aiheuttama muutos on (%)
		tuhatta km ²	Muutos edelliseen laajentumiseen verrattuna (%)			
EU-6	1957	1 284	—	241,3	—	—
EU-9	1973	1 641	+ 27,7	143,7	17,2	5,72
EU-10	1980	1 773	+ 8,0	84,0	25,0	2,50
EU-12	1986	2 371	+33,7	99,5	37,4	6,23
EU-15	1995	3 243	+36,8	53,8	2,5	0,50
EU-25	2004	4 297	+ 32,5	204,8	49,2	19,68
EU-27	2007	4 646	+ 8,1	80,5	65,5	4,85
EU-29	???	5 486	+ 18,1	87,0	???	???

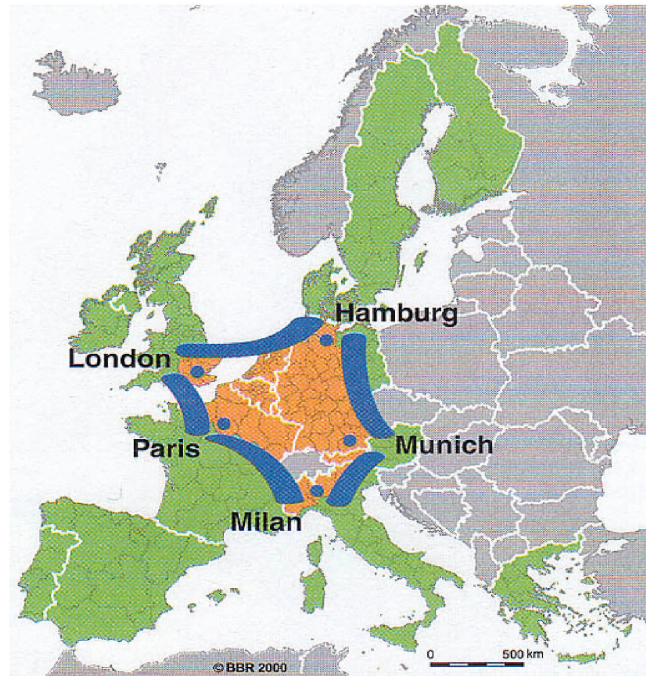
Huom. EU-29 = UE-27 + Turkki + Kroatia

Lähteet:

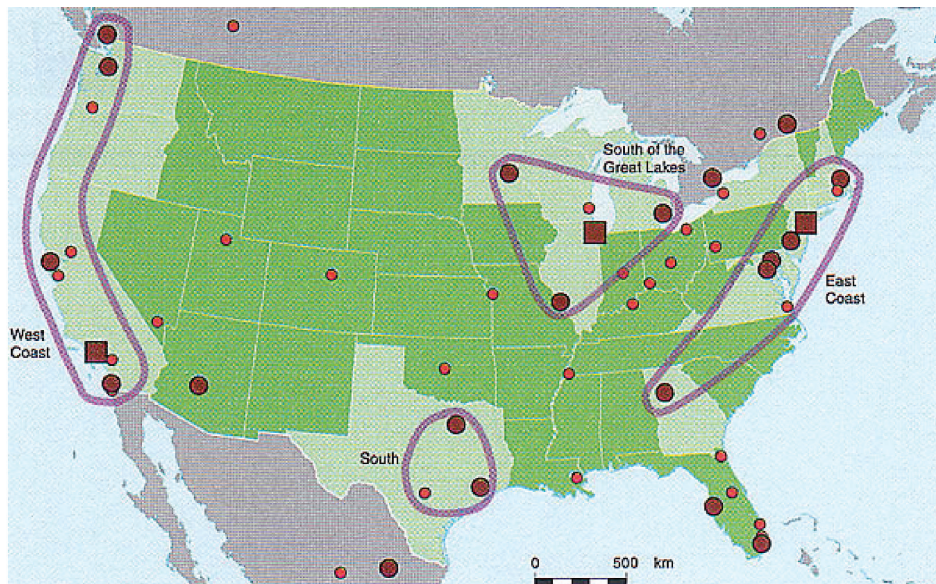
- taloudelliset tiedot: Ameco (henkeä kohden laskettu BKT ostovoimastandardina)
- maantieteelliset ja väestötiedot: United Nations World Population Prospects, 2004
- omat laskelmat.

⁽¹⁰⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden rooli yhteisen koheesio- ja aluekehityspolitiikan soveltamisessa”, EUVL C 309, 16.12.2006, s. 126, ja lausunto aiheesta ”Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka: yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013”, EUVL C 185, 8.8.2006, s. 52.

5.3 Tietyn dynamiikan ja "historiallisen perinnön" ansiosta on muodostunut Lontoon, Hampurin, Münchenin, Milanon ja Pariisin rajaama alue, joka kattaa 20 prosenttia viidentoista jäsenvaltion unionin pinta-alasta, jonka väestö on 40 prosenttia unionin väestöstä ja jolle on keskittynyt 50 prosenttia vauraudesta. Tälle alueelle on luultavimmin keskittynyt 7/10 Euroopan päätösvallasta, ja yli 85 prosentissa sen kaupungeista on hyvät keskinäiset yhteydet. ⁽¹⁾ Alueeseen viitataan nimellä "polygoni".

Eurooppa — polygoni

Yhdysvallat — 4 taloudellisen integraation aluetta

Kartat teoksesta *European Spatial Planning*, toim. Andreas Faludi, 2002. Saatavilla Internet-osoitteessa http://www.planum.net/showspace/bookreview-esp_images.htm.

⁽¹⁾ G. Baudelle, B. Castagnède: *Le polycentrisme en Europe*, 2002, s. 160–161.

5.4 EU:hun vuonna 2004 liittyneiden maiden taloudellinen painoarvo EU:ssa jää alle 5 prosenttiin, mutta unionin alue on kasvanut niiden myötä 33 prosenttia. Tässä uudessa kontekstissa edellä mainittu alue ei riitä vetämään mukaansa sen ulkopuolelle jääviä alueita. Taloudellisen toiminnan keskittyminen suhteellisen vahvoille alueille voi lyhyellä aikavälillä lisätä EU:n kansantuotetta. Pitkällä aikavälillä ilmiö saattaa kuitenkin heikentää heikoimpien alueiden tuotantopotentiaalia ja vähentää niiden kykyä hyödyntää suhteellisia etujaan. Yritysten ja väestön liian tiivis keskittyminen tietyille alueille on myös vastoin kestävä kehityksen tavoitetta. Liiallinen keskittyminen saattaa itse asiassa aiheuttaa näille alueille ylikuormitusta ja ruuhkia sekä suuria paineita ympäristölle. Muille alueille se saattaa aiheuttaa rappeutumista ja väestökatoa. ⁽¹²⁾ (Ks. myös kohta 4.5.) Samaan tapaan kuin Yhdysvalloissa, jossa on kehittynyt useita moottoreina toimivia alueita, nyt on edistettävä vastaavien alueiden syntymistä tasaisesti eri puolille unionia. Tätä asiantuntijat kutsuvat polysentrismiksi, monikeskisuusudeksi.

5.5 Lisäksi teknologian kehitys, globalisaatio ja liikkuvuus luovat kaikkialle Eurooppaan yhä enemmän perinteisellä kasvua-alueella eli polygonissa sijaitsevien kaupunki- ja suurkaupunkialueiden kaltaisia alueita myös sen ulkopuolelle. Esimerkkejä niistä ovat Kööpenhaminan–Malmön, Dublinin, Madridin, Wienin–Bratislavan ja Katowicen alueet. Eurooppalaisen maiseman muuttuminen luo alueille myös uusia haasteita ja tavoitteita. Ne vaikuttavat toivottavasti asteittain myös EU:n näkemyksiin ja politiikkoihin. ⁽¹³⁾

5.6 Vaikka aluesuunnittelu ei kuulu EU:n toimivaltaan ja vaikka sovelletaankin subsidiariteettiperiaatetta, ei voida väittää, ettei Euroopan maankäyttö kuuluisi yhteisen vastuun alaan. Viisitoista jäsenvaltiota ja komissio laativat tämän periaatteen pohjalta Euroopan aluekehityssuunnitelman (ESDP), jonka ministerineuvosto hyväksyi 11. toukokuuta 1999 Potsdamissa. Samana vuonna Tampereella suunnitelmaan liitettiin kaksitoista toimea sisältävä ohjelma ⁽¹⁴⁾.

5.7 Perustamissopimuksen 159 artiklan hengen mukaisesti aluekehityssuunnitelman tavoitteena on parantaa alueisiin merkittävästi vaikuttavien yhteisön politiikkojen, mm. aluepolitiikan ja tiettyjen alakohtaisten politiikkojen (maatalous, liikenne jne.) koordinoitua.

5.8 Tämän lausunnon alaan ei kuulu niiden alueiden erittely, joilla esim. kaupunkien välisiä tai keskuksen ja reuna-alueiden välisiä suhteita tulisi tiivistää. Komitea kuitenkin tähdentää, että

⁽¹²⁾ DATAR, *Le schéma de développement de l'espace communautaire*, 2002.

⁽¹³⁾ Ks. myös ETSK:n lausunto suurkaupunkialueiden yhteiskunnallistaloudellisista vaikutuksista, heinäkuu 2004, EUVL C 302, 7.12.2004, s. 101.

⁽¹⁴⁾ Huomautettakoon, että osa — jopa tärkeimmistä — toimista on vieläkin toteuttamatta. Näistä voidaan mainita mm. alueellisia vaikutuksia koskevat tutkimukset. Toisia toimia ei puolestaan ole edistetty asianmukaisesti. Esimerkkinä voidaan mainita rajatylittävän, valtioiden välinen ja alueiden välisen yhteistyön tukeminen (Interreg, jonka määrärahoja leikattiin rahoitusnäkymistä tehdyn sopimuksen yhteydessä). Onneksi osa toimista, kuten Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen seurantaverkon (ESPON) luominen, on toteutettu, vaikka näitä toimia aliarvioidaankin.

tätä kysymystä on käsiteltävä vakavasti, sillä muuten Eurooppa joutuu puutostilaan, ja sen alue hajoaa.

6. Koko unionin kattavat nykyaikaiset perusrakenteet menestyksen avaimena ⁽¹⁵⁾

6.1 Tällainen unionin alueen monikeskuisen järjestely (suuret alueelliset keskuskeskukset, jotka antavat vauhtia ympäröiville alueille sekä maaseudun ja kaupunkialueiden välisten suhteiden tiivistäminen), joka varmistaa uudenlaisen, entistä vahvemman koheesion, on luonnollisesti mahdollista vain, jos parannetaan mm. liikenne-, energia- ja tietoliikenneperusrakenteita.

6.2 Essenissä (vuonna 1994) eriteltyjen 14 ensisijaisen hankkeen toteuttamisen viivästyminen erityisesti rajat ylittävillä osioilla sekä Euroopan laajuisten verkkojen osuuden raju supistaminen vuosien 2007–2013 rahoitusnäkyvien yhteydessä ⁽¹⁶⁾ eivät ennusta hyvää unionin kestävä kehityksen ja alueellisen koheesion varmistamiselle.

6.3 Enää ei voida kuitenkaan asettaa kyseenalaiseksi rakennerahastojen tehoa koheesiomaiden ja heikommin menestyvien alueiden perusrakenteiden parantamisessa ja yhteyksien luomisessa muihin alueisiin, jotta ne voisivat hyödyntää täysimittaisesti sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

6.3.1 Moottoritieverkon tiheys on kehittynyt vuodesta 1991 vuoteen 2001 neljässä koheesiomaassa 20 prosentista alle EU-15:n keskitason yli 10 prosenttiin keskitasosta. Edistystä (tosin vähäisempää) voidaan havaita myös muilla tavoitteen 1 piiriin kuuluvilla alueilla.

6.3.2 Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana unionissa on nykyaikaistettu rautateitä. Linjojen sähköistämässä ja kaksiraiteisten rataosuuksien rakentamisessa on edistytty kuitenkin suunnilleen samaan tahtiin sekä kehityksessä jälkeen jääneillä EU:n alueilla että muilla alueilla, joten erot ovat edelleenkin suuria.

6.4 Toisaalta vuosina 2004 ja 2007 tapahtuneen Euroopan laajentumisen vahvistamiseksi on pidettävä huolta siitä, että uusien ja vanhojen jäsenvaltioiden perusrakenteiden yhdistämiseen varataan riittävästi resursseja. Tähän on neljä syytä:

— Vaikka EIP, Maa- ja metsätalouden kehittäminen - ja kehitys pankki ovat lainanneet vuosien 1990 ja 2001 välisenä aikana 21 miljardia euroa perusrakenteiden mukauttamiseksi viidentoista jäsenvaltioin standardeihin, pelkästään

⁽¹⁵⁾ Yksinkertaisuuden nimissä tässä sisällytetään tarpeen tullen koheesiorahastot rakennerahastoihin.

⁽¹⁶⁾ Komission ehdottama 20 miljardin euron määräraha supistettiin hieman yli 8 miljardiin euroon. Vuonna 2004 arvioitiin, että 30 ensisijaisen reitin loppuunsaattamisesta vuoteen 2020 mennessä aiheutuu yhteensä 225 miljardin euron kulut.

liikenneinfrastruktuurien (tiet ja rautatiet) investointitarpeet ovat edelleenkin suuret. Niiden arvioidaan olevan ainakin 90 miljardia euroa (vuoden 1999 hintoina ilmaistuna).⁽¹⁷⁾

- Uusissa jäsenvaltioissa kasvu on ollut voimakkaampaa kuin suurimmassa osassa vanhoja jäsenvaltioita. Lisäksi kauppavaihdon kiihtymisen myötä niiden kasvu edistää vanhojen jäsenvaltioiden heikompaa kasvua.
- Vastaavasti uudet jäsenvaltiot hyötyvät entistä paremmasta pääsystä sisämarkkinoille.
- ”Vähiten kehittyneiden alueiden ja maiden [erityisesti uusien jäsenvaltioiden] osalta kansainvälisistä ja alueiden välisistä yhteyksistä voidaan pitkällä aikavälillä saada parempi tuotto yritysten kilpailukyvyyn lisääntyessä, ja ne voivat edistää myös työntekijöiden liikkuvuutta.”⁽¹⁸⁾

6.5 Näiden perusrakenteiden uudelleenjärjestely ja mukauttaminen on erityisen tärkeä haaste uusissa jäsenvaltioissa, sillä Keskinäisen taloudellisen avun neuvoston olemassaoloaikana pääosa niiden perusrakenteista sovitettiin Moskovan vaatimukseen, ja vuosina 1993–2003 niiden kauppavaihto unionin viiden toista jäsenvaltion kanssa kolminkertaistui niin, että se muodostaa nyt suurimman osan niiden kaupasta. Lisäksi niiden perusrakenteiden taso on heikempi kuin 15-jäsenvaltioisen EU:n.

6.6 On sanomatta selvää, että energia-alalla⁽¹⁹⁾ on myös korjattava ”riittämättömät investoinnit suhteessa siirtopalveluiden lisääntyneeseen kysyntään ja entistä pidempiin etäisyyksiin. Sähkö- ja kaasuverkkojen yhdistäminen koko Euroopan alueella on edistynyt, mutta jäsenvaltioiden välillä on vielä huomattavia rakenteellisia pullonkauloja.” Vuonna 2007 perustettava energiamarkkinoiden eurooppalainen seurantakeskus voisikin antaa tältä osin arvokkaita ohjeita ja suuntaviivoja tulevaisuutta varten.

6.6.1 Esimerkkinä mainittakoon, että ”[y]likapasiteettivaihe sähkön osalta on päättymässä, ja investointeja tarvitaan sähkötuo-
tuotantokapasiteetin lisäämiseksi 600–750 gigawatilla vuoteen 2030 mennessä, jotta voidaan vastata sähkön kasvavaan kysyntään ja korvata vanhentuvia voimalaitoksia. Yhdistämällä verkot kaikilta osin, voitaisiin välttää erityisesti kulutushuipusta aiheutuva tarve investoida lisätuotantokapasiteettiin.”

6.7 Perusrakenteiden nykyaikaistaminen on yleisesti ottaen haasteellista ympäristön kestävän kehityksen kannalta. ETSK muistuttaa tässä yhteydessä olevansa sitä mieltä, että hankkeiden rakennerahastokelpoisuusvaatimuksiin ja niiden jälkiarviointiin tulisi sisällyttää kestävän kehityksen kaikki osa-alueet kattavat kriteerit. Komitea muistuttaa⁽²⁰⁾ myös, että se tukee kestävyyden

⁽¹⁷⁾ Liikenteen Euroopan laajuisten verkkojen vaatimien investointien arvioidaan olevan tulevina vuosina noin 1,5 prosenttia alueen BKT:sta. Nykyinen 2–3 miljardin euron investointitaso on nostettava noin 10 miljardiin euroon 2005–2010 mennessä, jotta voidaan vastata kysynnän paineisiin ja tarjota yhteisössä palveluita, jotka ovat talouden kasvun tasalla. Komissio arvioi, että pidemmällä aikavälillä tarvitaan 258 miljardia euroa, jotta liikenneverkkojen laatu saadaan hyväksyttävälle tasolle. (EIP, *Le développement des RTE perspectives*, 2001.)

⁽¹⁸⁾ ”Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka: Yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2005–2013”, KOM(2005) 299 lopullinen, s. 13.

⁽¹⁹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”EU:n energiahuolto: optimaalista energialähteiden yhdistelmää koskeva strategia” (valmisteleva lausunto), EUVL C 318, 23.12.2006, s.185.

⁽²⁰⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Kohti kaupunkiympäristön teemakohtaista strategiaa”, EUVL C 318, 23.12.2006, s. 86.

periaatteeseen pohjautuvien kestävien yhteisöjen luomista (Bristolin sopimus⁽²¹⁾).

6.8 Vakaus- ja kasvusopimuksen asettamat budjettirajoitukset sekä jatkuva ponnistelu Euroopan talous- ja rahaliittoon osallistumiseksi vaikeuttavat näiden investointien toteuttamista. Suurin osa investoinneista tulee itse valtioilta ja pienempi osa rakennerahastoista tai EIP:lta.

6.9 Vaikka Euroopan väestöstä 78 prosenttia asuu nykyään kaupungeissa tai taajamissa, on pidettävä mielessä myös maaseutualueiden erityistarpeet ja pyrittävä välttämään niiden taantumista.

6.10 EU pyrkii tukemaan niitä tilapäisillä ohjelmilla. Maaseudun kehittämiseen kaudella 2000–2006 suunnattu EU:n rahoitusosuus on yli 60 miljardia euroa. Näiden varojen käyttö ei ole kuitenkaan läheskään optimaalista, kuten tilintarkastustuomioistuin toteaa.⁽²²⁾ Se huomauttaa, ettei ohjelmien yhteydessä ota riittävän hyvin huomioon tuen kohteena olevien maantieteellisten alueiden ominaispiirteitä. Tilintarkastustuomioistuin ottaa myös esille hankkeiden valintaa ja kohdentamista koskevat puutteet sekä niiden tulosten vajavaisten arvioinnin.

7. Kaupunkikeskusten ja maaseudun välisten yhteyksien vahvistaminen

7.1 Syrjäiset alueet kärsivät erityisesti väestön ikääntymisestä, sillä pitkät etäisyydet toimintakeskuksista saavat nuoret ja ammattitaitoiset työntekijät muuttamaan kaupunkiin. Maaltpako uhkaa kiihdyttää näiden alueiden taantumista. Lisäksi suurkaupungeilla, joihin väestön kantava voima keskittyy, on omia erityisvaikeuksiaan, ja niiden sisällä, eri kaupunginosien ja/tai sosiaaliluokkien välillä on myös eroja. ”Lähes kaikissa niissä kaupungeissa, joiden työttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, on tiettyjä alueita, joilla työttömyys on vähintään kaksinkertainen kaupungin keskiarvoon nähden”.⁽²³⁾ Komissio erittelee perustellusti neljä ulottuvuutta, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota: liikenneyhteydet, saavutettavuus ja liikkuvuus; palvelut ja varustetaso; luonnollinen ja fyysinen ympäristö; kulttuuri.⁽²⁴⁾

⁽²¹⁾ Joulukuussa 2005 solmittu Bristolin sopimus (www.odpm.gov.uk, asiakirjatunnus: 05 EUPMI 03584). Bristolin sopimuksessa määritetään kestävän yhteisön kahdeksan perusominaisuutta: 1) vireys, osallistumiseen kannustaminen ja turvallisuus, 2) hyvä hallinto, 3) hyvät yhteydet, 4) hyvät palvelut, 5) ympäristöasioiden tiedostaminen, 6) elinvoimaisuus, 7) hyvät perusrakenteet ja rakennukset, 8) avoimuus. (Ks. lehdistötiedote ECA/06/20.)

⁽²²⁾ KOM(2006) 385 lopullinen, s. 10.

⁽²³⁾ Euroopan komissio: ”Koheesiopolitiikka ja kaupungit: kaupungit ja taajamat alueiden kasvun ja työllisyyden edistäjinä”, KOM(2006) 385 lopullinen.

7.2 Komitea käyttää tilaisuutta hyväkseen ja muistuttaa yleishyödyllisten palvelujen ja erityisesti yleishyödyllisten sosiaalipalvelujen keskeisestä merkityksestä taloudellisen, sosiaalisen, alueellisen ja sukupolvien välisen koheesion varmistamisessa. Komitea toistaa esityksensä, jonka mukaan olisi laadittava alakohtaisia direktiivejä täydentävä puitedirektiivi näiden palvelujen järjestämisestä. ⁽²⁵⁾

8. Kansalaisyhteiskunnan välttämätön osallistuminen hankkeiden kannatuksen takaamiseksi

8.1 Komissio myöntää, että yhteiskunnallis-ammattilliset toimijat on otettava mukaan rakennepolitiikkojen toteuttamiseen, ja korostaa, että tämä osallistuminen edistää ratkaisevalla tavalla kyseisen politiikan omaksumista kentällä. ETSK pahoittelee kuitenkin, ettei komissio tee ehdotuksia menettelyiksi. Näihin ehdotuksiin olisi vielä lisättävä velvoitteet jäsenvaltioille.

8.2 Komitea toivoo, että tulevaisuudessa laaditaan indikaattorit jäsenvaltioissa laadittavia strategia- ja ohjelma-asiakirjoja koskevia kuulemisprosesseja varten.

8.3 Komitea katsoo, että jäsenvaltioiden tulisi selittää, miten ne välittävät seurantakomiteoille tiedon siitä, miten kumppanuusperiaatetta sovelletaan.

8.4 Komitea on vakuuttunut, että jäsenvaltioiden ja alueviranomaisien tulisi hyödyntää nykyistä laajemmin kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden potentiaalia ja ottaa ne mukaan edistämissuunnitelmien laatimiseen. Niiden tulisi myös tukea ruohonjuuritasolta tulevia aloitteita ja antaa tarkoitusta varten asianmukaiset varat, joita voitaisiin käyttää rakennerahastojen tunnetuksi tekemiseen ja niistä tiedottaviin toimiin.

8.5 Olisi myös aiheellista järjestää rajat ylittävistä tai alueiden välisistä ohjelmista yhteisiä kuulemistilaisuuksia sekä edistää yhteiskunnallis-ammattillisia kumppanuuksia myös rajojen yli ja alueiden välillä.

9. Tuleva innovatiivinen rahoitus

9.1 Yhä useammasta jäsenvaltiosta muodostuvan, rajoiltaan laajentuneen sekä alueidensa ominaispiirteiltä ja suorituskyvyiltä yhä heterogeenisemmän unionin on vastattava moninaisesti haasteisiin. Lisäksi talousarvio on perusteettomasti ilmeisen riittämättömän ja maailmanlaajuistumisen vaikutukset kasvavat. Onkin suunniteltava entistä suorituskykyisempiä ja ajanmukaisempia

mekanismeja unionin taloudellisen ja sosiaalisen mallin rahoittamiseksi sekä palautettava eurooppalaisten (yrittäjien, työntekijöiden, työttömien jne.) luottamus unionin kykyyn ottaa kohtalonsa omiin käsiin. Viimeaikaiset aloitteet JASPERS, JESSICA ja JEREMIE ovat askel oikeaan suuntaan.

9.2 Rakennerahastojen toiminta rajoittuu nykyisellään pääasiassa tukien myöntämiseen. Aiemmin antamassaan lausunnossa ⁽²⁶⁾ komitea on ehdottanut rahoitusjärjestelyjen uudelleen pohtimista, jotta niiden vaikutukset voitaisiin moninkertaistaa Euroopan investointirahaston ja EIP:n avustuksella. Komitea on ehdottanut tukien muuttamista rahoitustuotteiksi siten, että luodaan vipuvaikutus: esimerkiksi riskipääoman takaamiseen käytettävän euron turvin voitaisiin näin rahoittaa pk-yritykseen tehtävää investointia viidestä kymmeneen euroon. Tällä järjestelmällä on kolme etua:

- Näin edistettäisiin perinteisten rahoituskumppanien riskialttiina pitämien julkisten ja yksityisten investointien rahoituspääoman yhdistämistä.
- Edunsaajille annettaisiin enemmän vastuuta kuin jos niille myönnettäisiin avustuksia, joita ei tarvitse maksaa takaisin.
- Tuensaajien määrää voitaisiin lisätä, vaikka talousarvio on niukka.

9.3 Olisi myös mielenkiintoista pohtia mahdollisuutta käyttää yhteisön sinänsä jo tiukan talousarvion käyttämättä jääneet määrärahat sen sijaan, että ne palautetaan jäsenvaltioille. Näiden määrärahojen prosentuaalinen osuus vuotuisesta talousarviosta on hyvin pieni. Tällä tavoin olisi kuitenkin voitu myöntää Lissabonin strategian ensimmäisellä puoliskolla lähes 45 miljardia euroa lisää yhteisen edun mukaisiin hankkeisiin.

EU:n talousarvion ylijäämät (miljoonaa euroa)	
2000	11 613
2001	15 003
2002	7 413
2003	5 470
2004	2 737
2005	2 410
Yhteensä 2000–2005	44 646

Huom. Ylijäämiin sisältyvät talousarvion käyttämättä jääneet määrärahat (mm. erityiset varaukset) sekä lisätulot.
Lähde: Euroopan komissio, IP/06/494.

⁽²⁵⁾ Ks. ETSK:n lausunto palveluista sisämarkkinoilla, EUVL C 221, 8.9.2005, s. 113., ja lausunto yleishyödyllisten palvelujen tulevaisuudesta, EUVL C 309, 16.12.2006, s. 135. Asiaa tarkennetaan Euroopan unionin yleishyödyllisiä sosiaalipalveluja koskevassa, parhaillaan laadittavassa lausunnossa.

⁽²⁶⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka: yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013", EUVL C 185, 8.8.2006.

9.3.1 Edellisistä kohdista käy selkeästi ilmi, että jo murto-osa näistä määrärahoista voisi vauhdittaa Euroopan laajuisten verkkojen Akilleen kantapäänä olevien puuttuvien osien toteuttamista. Näin olisi mahdollista yhdistää maat toisiinsa, poistaa pullonkaulat, nopeuttaa Euroopan yhdentymistä ja edistää entisestään intermodaalisuutta.

9.3.2 Osalla määrärahoista voitaisiin kasvattaa Euroopan globalisaatorahaston (EGR) budjettia. Tällä välineellä, jota ei ole itsessään budjetoitu, on tarkoitus tukea globalisaation takia irtisanottuja työntekijöitä ja täydentää rakennerahastojen toimintaa. Toisin kuin välineet, joiden piiriin kuuluvat hankkeet ovat useimmiten pitkäkestoisia ja jotka edellyttävät pitkää ohjelmointikautta, globalisaatorahasto on lyhytaikainen väline. Vaikka neuvosto hyväksyi rahaston, se puolitti komission alun perin ehdottamat määrärahat (rahaston määrärahat ovat 500 miljoonaa

euroa). Näissä olosuhteissa on vaikea uskoa, että rahasto olisi tehokas, ja monet pitävätkin sitä ”markkinointivälineenä”. Olisi myös aiheellista tarkistaa tukikelpoisuusstandardit ja rahaston edellyttämä irtisanottujen työntekijöiden määrä. (Rahaston laatijat tekivät laskelmat vuodelta 1962 peräisin olevan Yhdysvaltojen tukiohjelman — *Trade Adjustment Assistance Programme* — perusteella, mutta unohtivat, että EU:n talous perustuu pk-yrityksiin, kun taas Yhdysvaltojen talouden perustana ovat suuret yritykset.) ⁽²⁷⁾

9.3.3 Tämä tarkistus on erityisen tärkeä, kun Euroopan unionin alueen entistä tiiviimpi yhdentyminen on vaarassa kiristää alueiden välistä kilpailua ja aiheuttaa rakennemuutoksia ja siten karsia työpaikkoja. Tämä saattaa antaa tavallisille kansalaisille vaikutelman siitä, että unioni on työllisyyden vihollinen.

Bryssel 18. tammikuuta 2007

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁷⁾ Yhdysvalloissa 100 suurinta yritystä on vastuussa 74 prosentista BKT:sta, kun taas Euroopassa vastaava luku on 34 prosenttia. Muun kuin rahoitusalan markkinataloudessa pk-yritysten (alle 250 työntekijää) osuus yrityksistä on 99,8 prosenttia (91,5 prosenttia on alle 9 työntekijän mikroyrityksiä!), ja niiden osuus kaikista työpaikoista on 67,1 prosenttia.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Neuvoston direktiivi keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä”

KOM(2006) 605 lopullinen — 2006/0192 CNS

(2007/C 93/03)

Neuvosto päätti 10. marraskuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 7. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Umberto **Burani**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 156 ääntä puolesta ja 0 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

1. Komissio on 1. huhtikuuta 1987 tehdyn, yhteisön lainsäädännön yksinkertaistamista koskevan neuvoston päätöksen⁽¹⁾ mukaisesti esittänyt ehdotuksen käsillä olevassa lausunnossa tarkasteltavan säädöksen kodifioimiseksi.

2. Suurin osa ehdotuksen 26 artiklasta johtuu siitä, että vuonna 1976 laadittua alkuperäistä tekstiä on mukautettu vastaamaan jälkepäin annetuista säädöksistä aiheutuvia muutoksia. Se on ollut pitkä ja vaivalloinen työ, joka on edellyttänyt asianmukaisten lähteiden hyödyntämistä.

3. Jos ETSK haluaa tarkistaa, onko komission tekemä työ asianmukainen ja vastaako se tarkalleen sääntöjä, komitean pitäisi lyhyessä ajassa ja ilman tarvittavia resursseja toistaa jo tehty vaikea työ. Se on tietysti mahdotonta. Komission tunnettu ammattitaito takaa kuitenkin sen, että kuten aiemmissakin kodifioinneissa, myös tässä tapauksessa tulos on moitteeton.

4. Näin ollen ETSK kannattaa ehdotuksen tekstiä.

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ COM(87) 868 PV.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi”

KOM(2006) 195 lopullinen/2 — 2006/0066 COD

(2007/C 93/04)

Neuvosto päätti 29. kesäkuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 14. marraskuuta 2006. Esittelijä oli Joost **van Iersel**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 140 puolesta, 14 vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

Sisällys

- 1 Johdanto
- 2 Kuulemiset ja ehdotuksen sisältö
- 3 Yleistä
- 4 Erityiskysymykset
 - 4.1 Luonnos
 - 4.2 Lykkäävät määräajat
 - 4.3 Sopimuksen pätemättömyys
 - 4.4 Todistusmenettely
 - 4.5 Riitojen sovittelu ja ratkaiseminen
 - 4.6 Lykkäykset
- 5 Maksut
- 6 Sanasto

1. Johdanto

1.1 Vuosina 1991 ja 1993 tuli voimaan kaksi direktiiviä, joista ensimmäinen koskee muutoksenhakumenettelyjen soveltamista ns. perinteisten direktiivien ja toinen erityisalaja koskevien direktiivien yhteydessä. Näiden muutoksenhakudirektiivien tarkoituksena oli ottaa käyttöön sellainen täytäntöönpano- ja oikeussuojakeino, jota perinteisissä direktiiveissä ⁽¹⁾ ei ollut aikaisemmin ollut.

1.2 Koska julkisia hankintoja koskevien direktiivien tarkoituksena on luoda EU:ssa toimiville yrityksille avoin ja oikeudenmukainen toimintaympäristö, jossa niillä on tasavertaiset kilpailuedellytykset, muutoksenhakudirektiiveissä säädetään menettelyistä, joihin yritykset voivat turvautua halutessaan tehdä valituksen itseään kiinnostavien julkisia hankintoja koskevien sopimusten kilpailuttamisesta ja tekemisestä.

1.3 Muutoksenhakudirektiiveillä on kaksi toisiinsa liittyvää tarkoitusta:

- saada sopimusviranomaiset noudattamaan direktiivejä
- antaa tarjoajille mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin etujensa puolustamiseksi, jos ne katsovat, että sopimusviranomainen on toiminut direktiivien vastaisesti.

1.4 Tarjoajien, jotka katsovat tulleen väärin kohdelluiksi, on saatettava sopimusviranomaisen toimintaa koskevat valitukset aina kyseisen jäsenvaltion tuomioistuinten tai vastaavien elinten käsiteltäviksi. Komissio voi ryhtyä oikeudellisiin toimiin vain jäsenvaltiota ei sopimusviranomaista vastaan, ja tämä on mahdollista vain silloin, kun on näyttöä siitä, ettei jäsenvaltio sääntele sopimusviranomaisten toimintaa asianmukaisesti.

1.5 On huomionarvoista, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on jo vuonna 1999 täsmentänyt, että molempien muutoksenhakudirektiivien tavoitteena tulisi olla voimassa olevien järjestelmien vahvistaminen, jotta varmistettaisiin julkisista hankintoja koskevien direktiivien tehokas täytäntöönpano erityisesti siinä vaiheessa, kun virheellisiä menettelyjä vielä voidaan oikaista. ⁽²⁾

1.6 Tehokkaat muutoksenhakudirektiivit ovat julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön olennainen osa, ja uuden direktiivin tuomien muutosten tulisi taata julkisia hankintoja koskevien direktiivien entistä tehokkaampi soveltaminen.

1.7 Komissio ehdottikin kesäkuussa 2006 uutta direktiiviä edellä mainittujen muutoksenhakudirektiivien muuttamiseksi sekä, toivon mukaan, parantamiseksi ja tehostamiseksi.

1.8 Keskeiset uuteen direktiiviin sisältyvät ehdotukset ovat kymmenen päivän lykkäävän määräajan käyttöönoton sopimuksen tekemistä koskevan päätöksen ja lopullisen sopimuksenteon välillä, jotta ne, jotka katsovat tulleen väärin kohdelluiksi, voivat esittää vastalauseensa, sekä todistusmenettelyn ja riitojen sovittelumenettelyn poistaminen.

2. Kuulemiset ja ehdotuksen sisältö

2.1 Komissio käynnisti muutoksenhakudirektiivien tehokkuutta koskevat kuulemiset maaliskuussa 2003. Niiden toteuttamiseksi järjestettiin kaksi kyselyä. Jäsenvaltioita kuultiin julkisia hankintoja käsittelevässä neuvoo-antavassa komiteassa. Lisäksi sopimusviranomaisia kuultiin kyselylomakkeiden avulla ja lakimiehiä sekä toimialajärjestöjen, valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden ja yritysten edustajia *Interaktiivinen politiikan suunnittelu* -välineen online-lomakkeiden avulla.

⁽²⁾ *Impact assessment report — Remedies in the field of public procurement*, SEC (2006) 557, 4. toukokuuta 2006, s. 5: tuomio Alcatelia koskeneessa asiassa C-81/98, kohta 33.

⁽¹⁾ Ks. sanaston alaviite 9.

2.2 Uusi direktiivi perustuu seikkaperäiseen vaikutusten arviointiin. Arviointiasiakirjassa mainitaan kaksi keskeistä ongelmaa: Ensinnäkään lainvastaisia suoria sopimuksia vastaan ei ole olemassa tehokkaita muutoksenhakukeinoja. Toiseksi sopimusviranomaiset pyrkivät allekirjoittamaan hankintasopimukset pikaisesti, mikä vie taloudellisilta toimijoilta käytännössä mahdollisuuden soveltaa muutoksenhakukeinoja tehokkaasti ennen sopimuksen alkamista. ⁽³⁾

2.3 Vaikutusten arviointi sisältää useita erinomaisia analyysijäsidosryhmien näkemyksistä. Lisäksi se on itsessään valaiseva esimerkki avoimesta ja selkeästä tiedotuksesta tällä erittäin monimutkaisella alalla.

2.4 Lopputulos on mielenkiintoinen ja osoittaa, että valitusten käsittelyssä on huomattavia jäsenvaltiokohtaisia eroja, mikä saattaa hämmentää tarjoajia.

— Lisäksi erityisesti alueelliset ja paikalliset sopimusviranomaiset olivat haluttomia vastaamaan kyselyihin.

— Yksittäiset taloudelliset toimijat eivät vielä olleet tottuneet osallistumaan ja turvautumaan muutoksenhakumenettelyihin tällä alalla.

— Asianajo- ja lakiasiantuntijoilta, toimialajärjestöiltä ja valtiovallasta riippumattomilta organisaatioilta saatiin huomattavasti palautetta.

2.5 Kokonaisuudessaan vastaajat päätyivät siihen, että lainvastaisen sopimusten tekoa on pyrittävä torjumaan ja erityisesti rajatylittävää kilpailua on edistettävä.

2.6 Yritykset ovat yleensä erittäin haluttomia kyseenalaistamaan sopimusviranomaisten toimintaa. Toisaalta kokemus on osoittanut, että monet jäsenvaltiot ovat toistaiseksi viivytelleet säätämällä lakeja markkinoiden avoimuuden ja avautumisen edistämiseksi. Tämä korostaa unionitason toimien tarvetta. Toiset jäsenvaltiot taas ovat tehneet paljonkin työtä saattaakseen direktiivit voimaan.

2.7 Ehdotetut muutokset tuovat mukanaan kaksi uutta tarjoajien kannalta tärkeää suojamekanismia:

— Sopimuksen tekoa koskevasta aikomuksesta on ilmoitettava vähintään kymmenen päivää ennen aiottua sopimuskenteköpäivää — ns. lykkäävä määräaika.

— Jos tarjoaja tekee valituksen, sopimuskentekomenettely on keskeytettävä tietyksi määräajaksi, periaatteessa siihen saakka, kun ongelma on ratkaistu.

2.8 Ehdotetussa direktiivissä on kuitenkin myös säännös, jonka mukaan sopimuksia voidaan esimerkiksi kiireellisissä tapauksissa tehdä tavanomaista kilpailutusmenettelyä noudattamatta. Lisäksi siinä säädetään, että lykkäävä määräaika voidaan jättää huomiotta sellaisissa tapauksissa, joissa se on selvästi

tarpeeton. Kilpailullinen neuvottelumenettely edellyttää toimintatapansa vuoksi kuitenkin aina lykkäävää määräaika. Mikäli esimerkiksi on todennäköistä, että menettelyn viimeisissä vaiheissa jäljellä on enää yksi "valittu tarjoaja", tämän voidaan katsoa antavan mahdollisuuden väärinkäytöksiin. Lykkäävä määräaika on selvästi tarpeen tällaisten tilanteiden välttämiseksi.

3. Yleistä

3.1 Vaikutusten arviointi osoittaa tehokkaasti, että monissa tapauksissa jäsenvaltiot ja sopimusviranomaiset arvioivat eri tavoin tarvetta avata julkiset markkinat.

3.2 Komissio esittää viisi mahdollista ratkaisua valituksia koskevan ongelman ratkaisemiseksi: säilyttää nykytilanne, antaa tiedonanto tai direktiivi lykkäävästä määräajasta tai antaa tiedonanto tai direktiivi riippumattomasta viranomaisesta ⁽⁴⁾.

3.3 ETSK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että

— nykytilanteen säilyttäminen ei ole toimiva ratkaisu, sillä epäkohdat ja jäsenvaltioiden väliset huomattavat erot eivät poistuisi.

— myöskään tiedonannot eivät olisi tarkoituksenmukainen vaihtoehto, sillä ne eivät ole tarpeeksi sitovia: pitkäaikaiset perinteet sekä vastavuoroiset suhteet ja riippuvuudet jäsenvaltioissa säilyisivät.

3.4 Näin ollen julkisen sektorin painostamiseksi ja ammattimaisuuden lisäämiseksi molemmilla puolilla tulee valita, perustetaanko riippumaton viranomainen vai otetaanko käyttöön sopimuksen tekemisestä päättämisen ja itse sopimuksen tekemisen välinen lykkäävä määräaika.

3.4.1 Eräisiin jäsenvaltioihin on perustettu riippumattomia viranomaisia. ⁽⁵⁾ On huomionarvoista, että valtaosa yksityisistä sidosryhmistä kannattaa tätä toimintamallia, vaikka se lisäisi kustannuksia ja hallinnollisia menettelyjä. Eräät jäsenvaltiot suosittavat asiantuntijoiden nimeämistä tällaisiin elimiin.

3.4.2 Sitä vastoin jäsenvaltioiden suuri enemmistö kannattaa kestoltaan rajallista lykkäävää määräaika, joka vaikuttaa suoraan hankintaviranomaisiin ja valituksen tekeviin yrityksiin siten, että menettely keskeytetään lykkääväksi määräajaksi.

3.5 ETSK kannattaa komission ehdotuksen mukaisen lykkäävän määräajan käyttöönottoa. Komitea myöntää, että tällainen EU-tason järjestely voisi hyvin toteutettuna edistää yhtäältä tehokkuutta, selkeyttä ja oikeusvarmuutta ja toisaalta entistä avoimempaa ja julkisempaa julkisten hankintojen järjestelmää, mikä puolestaan lisää kilpailua. Lykkäävää määräaika ei kuitenkaan välttämättä tarvitse pitää riippumattomat viranomaiset poissulkevana vaihtoehtona, vaan jäsenvaltiot voivat tietyksi halutessaan perustaa tällaisia viranomaisia.

⁽³⁾ *Impact assessment report — Remedies in the field of public procurement*, SEC (2006) 557, 4. toukokuuta 2006.

⁽⁴⁾ Ks. sanastosta riippumattoman viranomaisen määritelmä sekä miten se tässä asiakirjassa eroaa muutoksenhakuohjelmasta.

⁽⁵⁾ Esimerkiksi kilpailuviranomainen Tanskassa ja valtion julkisten hankintojen lautakunta Ruotsissa.

4. Erityiskysymykset

4.1 Luonnos

4.1.1 Uuden direktiivin numerointi on sekava, koska erityisaloja koskevaa direktiiviä käsittelevä jakso on 2 artiklassa siitä huolimatta, että suuri osa perinteistä direktiiviä käsittelevästä jaksosta edellisillä sivuilla ja erityisaloja koskevaa direktiiviä käsittelevästä jaksosta seuraavilla sivuilla on numeroitu 2 a – 2 f artiklaksi. Olisi yksinkertaisempaa, jos perinteistä ja erityisaloja koskevaa direktiiviä käsittelevät jaksot olisi otsikoitu luvuksi. Sitten kun tehdyt muutokset on sisällytetty uuteen direktiiviin, asialla ei tietenkään ole enää merkitystä, mutta ennen sitä se helpottaisi ymmärtämistä.

4.1.2 Olisi myös ollut hyvä, jos edellä mainituista kahdesta direktiivistä olisi voitu esittää konsolidoidut toisinnot.

4.1.3 Luonnoksessa on myös joitakin painovirheitä, mutta ne epäilemättä korjataan myöhemmissä versioissa.

4.2 Lykkäävät määräajat

4.2.1 Lykkäävien määräaikojen ajatus on yleisesti hyväksytty.

4.2.2 Osa komission kyselyyn vastanneista kannatti välimiehinä toimivien riippumattomien viranomaisten perustamista, mutta ajatus hylättiin lykkäävän määräajan hyväksi pitkälti jäsenvaltioiden vaatimuksesta. Ajatuksesta on keskusteltu direktiivin alkuajoista asti, mutta vaikka se vaikuttaakin pintapuolisesti tarkastellen lupaavalta vaihtoehdolta, siinä on samat puutteet kuin samaan ajatukseen perustuvassa sovittelumenettelyssä. Tätä ongelmaa käsitellään jäljempänä tekstikohdassa ”Riitojen sovittelu ja ratkaiseminen”, mutta se jää kuitenkin edelleen avoimeksi.

4.2.3 Lukuun ottamatta viiden päivän jaksoja (jotka lasketaan työpäivinä) kaikki muut jaksot, myös kolmen päivän jaksot, lasketaan kalenteripäivinä. Tämä aiheuttaa luonnollisesti ongelmia. Kysymystä käsitellään perusteellisemmin tekstikohdassa ”Lykkäykset”.

4.3 Sopimuksen pätemättömyys

4.3.1 Vaikka direktiivin tavoitteena on puuttua ongelmiin ennen kuin sopimus tosiasiaa toteutetaan, ehdotuksessa säädetään mahdollisuudesta julistaa sopimus pätemättömäksi, jos se on tehty lykkäävän määräajan aikana ja on siis laitton.

4.3.2 Kahdenlaiset tilanteet ovat mahdollisia: ensinnäkin että osapuolet ovat tehneet salaisen sopimuksen ja molemmat ovat täysin tietoisia sopimuksen laittomaksi toteamisen seurauksista, ja toiseksi että taloudellinen toimija on syytön eikä ole tietoinen siitä, että sopimus saatetaan julistaa pätemättömäksi.

4.3.3 Ensimmäisessä tapauksessa ei juurikaan tarvitse murehtia taloudellisen toimijan mahdollisista menetyksistä.

4.3.4 Kun otetaan huomioon, että tietyissä tapauksissa päätöksestä voi valittaa jopa kuusi kuukautta sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen, jälkimmäisessä tapauksessa huolena on se, että syytön taloudellinen toimija voi kärsiä vakavaa vahinkoa. Koska sopimuksen tekevän viranomaisen katsotaan ylittäneen toimivaltuutensa, taloudellisella toimijalla ei ehkä ole mitään mahdollisuuksia vaatia siltä vahingonkorvausta (6). Vaikka tällaiset tilanteet tuskin toistuvat usein, ETSK:n mielestä vaarasta on aiheellista varoittaa.

4.3.5 Voidaan väittää, että tarjoajan tulisi varmistaa, että sopimusviranomainen on noudattanut lykkäävää määräaika ja julkaissut tarvittavat sopimuksen tekoa edeltävät ilmoitukset. Mikäli tarjoaja haluaa valittaa, sen tulisi pyytää virallista vahvistusta hankintaviranomaiselta. Uuden direktiivin (2 f artiklan 2 kohdan) mukaan ainoat perusteet jo tehdyn sopimuksen pätemättömäksi julistamiseksi ovat, että sopimusviranomainen ei ole ilmoittanut asianmukaisesti aikomuksestaan tehdä sopimus tai ei ole noudattanut lykkäävää määräaika. Nämä rajatut ehdot vaikuttavat olevan helposti todennettavissa erityisesti suurimittaisissa ja tärkeissä sopimuksissa. Tavara- ja palveluhankintasopimuksia ei voi pitää ”suurimittaisina ja tärkeinä” edes pk-yrityksille, vaikka niiden kannettavaksi jäävien vahinkojen seuraukset ovat varmasti sellaisia, jos sopimus julistetaan pätemättömäksi. Virheriskin ja sen vakavien seurausten sysääminen tarjoajan harteille on ETSK:n mielestä kohtuutonta, ja tämä seikka tulisi harkita uudelleen; myyjän vastuu (*caveat vendor*), jolla on mahdollisesti hyvin vakavat seuraukset, ei ole tarkoituksenmukainen menettely sopimusviranomaisten laittomien toimien estämiseksi. Vaikka Hazell vastaan Hammersmith ja Fulham -tuomion kaltaisia seurauksia ei ehkä voi syntyä muunlaisissa olosuhteissa ja muissa maissa, unionitason tai valtiotason lainsäädäntö on tarpeen, jopa välttämätöntä, jotta tarjoajille ei aiheuteta sopimuksen pätemättömäksi julistamiseen liittyvää hallitsematonta riskiä.

4.4 Todistusmenettely

4.4.1 Uudessa direktiivissä ehdotetaan, että todistusmenettely tulisi poistaa, koska sitä on käytetty vain vähän. Todistusmenettely sisällytettiin muutoksenhakudirektiiviin tarkastusmenettelyn muodossa; se on samantapainen kuin laadunvarmistuksessa käytetty menettely ja osittain samantapainen kuin nykyaikainen rahoitustarkastus. Tällöin ehdotettiin, että erityisaloilla toimivat yksiköt, jotka ovat saaneet todistusmenettelyssä moitteettoman raportin, saattaisivat voida poiketa joistakin tai kaikista direktiivin yksityiskohtaisista säännöksistä, kunhan ne vain noudattavat sen periaatteita. Komissio ei hyväksynyt ehdotusta.

(6) Ks. *Hazell vs Hammersmith and Fulham Councils UK House of Lords* -päätös vuodelta 1992, jossa paikallisviranomaiset olivat tehneet koronvaihtosopimuksia vähentääkseen kustannuksiaan tai saadakseen hyötyä itselleen. Tässä tapauksessa korot vaihtuivat kuitenkin paikallisviranomaisille haitalliseen suuntaan ja pankit vaativat itselleen erotusta. Paikallisviranomaiset, jotka eivät pystyneet sitä maksamaan, väittivät, että tällaiset sopimukset eivät kuuluneet niiden toimivaltaan ja olivat siis pätemättömiä. Tuomioistuimien ratkaisi asian paikallisviranomaisten eduksi, ja vilpittömässä mielessä sopimukseen osallistuneet pankit kärsivät huomattavaa vahinkoa.

4.4.2 Näin ollen oli vain vähän kannustimia käyttää todistusmenettelyä, mikä ei juurikaan yllätä. Menettelyä on myös kritisoitu sillä perusteella, että se osoittaa sääntöjen noudattamisen vain tietynä ajankohtana, mutta ei takaa sitä, että niitä seurataan jatkossakin. Tämä kertoo prosessin väärinymmärtämisestä, sillä vastaavat prosessit toimivat tehokkaasti ja laadukkaasti nykyikäisen rahoitustarkastuksen tavoin. Olennaista on varmistaa, että käytettävissä on menettelyjä, jotka oikein sovellettuina saavat aikaan sen, että direktiiviä noudatetaan asiaankuuluvasti ja sopimuksen tekevät toimijat soveltaa omia menettelyjään. Useimmat suurehko organisaatiot toimivat sisäisten menettelyjen mukaisesti ja noudattavat näitä menettelyjä velvollisuudentuntoisesti petostilanteita ja yrityksen toimintarakenteen romahduksia lukuun ottamatta. Todistusmenettelyssä saatu todistus siitä, että menettelyt ovat tyydyttäviä teoriassa ja että niitä noudatetaan käytännössä, antaa kohtuulliset takeet siitä, että organisaatio toimii säännöksiä edellyttämällä tavalla. Se tulisi tiettenkin varmentaa säännöllisin väliajoin.

4.4.3 Tehokas todistusmenettely voisi olla mekanismi, jossa yksittäiset erityisaloilla toimivat yksiköt voisivat saada kaikki tai suurimman osan erityisaloja koskevan direktiivin 30 artiklan (?) tarjoamista hyödyistä olosuhteissa, joissa tämän artiklan yleisvaatimukset eivät täyty.

4.4.4 Koska kannustimia menettelyn noudattamiseen ei ole, siitä ei ole ilmeisestikään paljon hyötyä. Jos menettelyä kuitenkin muutettaisiin siten, että otettaisiin käyttöön konkreettisia kannustimia, menettelyn säilyttämistä muutetussa muodossa tulisi harkita.

4.5 Riitojen sovittelu ja ratkaiseminen

4.5.1 ETSK panee merkille, että riitojen sovittelumenettelyn poistamista pidetään yleisesti asianmukaisena, koska sitä käytetään vähän.

4.5.2 Melko laajalti ollaan kuitenkin sitä mieltä, että jonkinlainen vaihtoehtoinen riidanratkaisu on toivottavaa. ETSK yhtyy tähän käsitykseen ja on kannattanut sitä useissa lausunnoissa. Käytettävissä olevat menettelyt vaihtelevat huomattavasti eri jäsenvaltioiden välillä, alkaen melko epävirallisista elimistä, joissa on helppo aloittaa menettely ja joiden kustannukset ovat alhaiset, päätyen riita-asioiden oikeudenkäyntiin kaikkine kuluineen ja resurssien kokoon haalimiseen. Riippumattomat elimet ovat selvästi tehokkaita niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat ottaneet ne käyttöön, mutta käytäntö ei ole kaikkialle levinnyt (ks. myös edellä kohta 3.4.1 alaviitteinen).

4.5.3 Yleispatävän ratkaisun löytäminen ongelmaan ei ole selviö, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset kulttuurit ja oikeusjärjestykset.

(?) Direktiivin 30 artiklan 1 kohdan mukaan "Hankintasopimukseen, jotka tehdään 3-7 artiklassa tarkoitettujen toimintojen suorittamiseksi, ei sovelleta tätä direktiiviä, jos toiminto siinä jäsenvaltiossa, jossa se toteutetaan, on suoraan avoin kilpailulle markkinoilla, joille pääsyä ei ole rajoitettu." 30 artiklan loppuosassa selvitetään yksityiskohtaisemmin poikkeuksen hakemisessa vaadittavat kriteerit ja siinä noudatettavat menettelyt.

4.5.4 Riitojen sovittelumenettely ei ole ollut laajalti käytössä ilmeisesti siksi, että siitä ei saa täytäntöönpanokelpoista päätöstä ja mikäli sovittelu epäonnistuu, virallisen valituksen tekoaikaa on ehtinyt kulua menettelyn kestäessä. Täytäntöönpanokelpoisten päätösten on välttämättä oltava oikeusriidan tulosta, kun osapuolet eivät ole päässeet sovintoon, kuten välitysmenettelyssä. Tämä paradoksi voi aiheuttaa ongelmia riidanratkaisussa.

4.5.5 Muissa maissa tai muissa yhteyksissä käytössä olevien vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen tarkempi selvittäminen saattaisi hyvinkin tuottaa tulokseksi hyödyllisen välineen, jonka avulla voitettaisiin sovittelumenettelyn vastustus, mutta säilytettäisiin matalat kustannukset ja parannettaisiin direktiivien noudattamista.

4.6 Lykkäykset

4.6.1 Ehdotetun direktiivin mukaisia lykkäviä määräaikoja on syytä tarkastella lähemmin.

4.6.2 Ensinnäkin useimmat määräajat (viiden päivän määräaikoja lukuun ottamatta) on määritelty kalenteripäivinä, ja ne ovat melko lyhyitä (kolme, seitsemän tai kymmenen päivää). Muutamissa jäsenvaltioissa kymmeneen kalenteripäivään voi tiettyinä aikoina vuodesta sisältyä ainoastaan kolme työpäivää, eikä kolmen kalenteripäivän jaksoon välttämättä osu työpäiviä lainkaan. Tällainen ratkaisu ei luonnollisestikaan voi olla tyydyttävä. Vuonna 2006 oli vähintään 42 sellaista arkipäivää (koko vuoden 260 arkipäivästä), jotka ovat yleisiä vapaapäiviä jossakin ETA:n alueella. Lisäksi yhteen kymmenen päivän jaksoon osui vain kaksi työpäivää ja kolmeen jaksoon vain kolme työpäivää.

4.6.2.1 On löydettävä tasapainoinen ratkaisu, joka antaa taloudellisille toimijoille riittävästi aikaa valituksen tekemiseen ja joka ei tarpeettomasti viivästytä sellaisten sopimusten tekoa, joihin ei liity ongelmia.

4.6.2.2 Ihanteellista olisi, että lykkäävät määräajat määriteltäisiin työpäivinä, mutta tämä on ongelmallista, koska yleiset vapaapäivät vaihtelevat jäsenvaltioittain.

4.6.3 Toiseksi tarjoajat voivat asianmukaisesti järjestetyn tarjouskilpailun yhteydessä odottaa saavansa ilmoituksen, joka lähetetään niille joka tapauksessa henkilökohtaisesti. Näin ollen niillä ei pitäisi juurikaan olla vaikeuksia reagoida nopeasti, mikäli siihen on aihetta.

4.6.4 Kun on kyse suoraan tehdystä sopimuksesta tai sopimus on annettu "sisäisten menettelyjen" pohjalta sopimusviranomaisen ulkopuoliselle yksikölle, tiedonsaantiongelma on kuitenkin suurempi.

4.6.5 Mahdolliset tarjoajat eivät välttämättä edes tiedä, että sopimus on suunnitteilla, ja saavat tietää sopimuksesta vain, jos näkevät julkisen ilmoituksen. Vaikka kymmenen kalenteripäivän jaksoon sisältyisi vain yksi viikonloppu ja näin ollen kahdeksan työpäivää, aikaa on erittäin vähän, jos toimiin on ryhdyttävä valmistautumattana.

4.6.6 Koska yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, että suurin osa väärinkäytöksistä liittyy nimenomaisesti suoraan tehtyihin sopimuksiin, on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota lykkäävien määräaikojen pituuteen ja sellaisen mekanismin luomiseen, jolla varmistetaan, että sopimuksesta kiinnostuneet potentiaaliset tarjoajat saavat tietää ehdotetusta sopimuksesta mahdollisimman aikaisin. Lykkäävää määräaikaa olisikin hyvä pidentää kohtuullisesti tämältyypisten sopimusten (mutta ei asianmukaisesti kilpailutettujen sopimusten) osalta.

4.6.7 Muutoksenhakudirektiivejä sovelletaan luonnollisestikin vain sellaisiin sopimuksiin, joiden arvo ylittää vahvistetut kynnyksarvot. Toisinaan hieman kynnyksarvon alapuolelle ja siten direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävien sopimusten arvo kuitenkin nousee vaihikka huomattavastikin kynnyksarvoa suuremmaksi. Tämä on aivan liian yleinen väärinkäytösten muoto.

4.6.8 Olisi kohtuutonta vaatia, että kaikki sopimukset, myös sellaiset, joiden arvo on selvästi kynnyksarvoa pienempi tai jotka on tehty talonsisäisten yksiköiden kanssa, on julkaistava. Muistutettakoon, että yrityksen sisäiset palvelut eivät kuulu julkisia hankintoja koskevan direktiivin soveltamisalaan. Tässä yhteydessä nousee esiin myös periaatteellinen kysymys siitä, miksi tässä kohden on tarkoitus soveltaa lykkäävää määräaikaa.

4.6.9 Jotta sopimuksesta mahdollisesti kiinnostuneet taloudelliset toimijat saisivat vaivatta ja hyvissä ajoin tiedon lähestyvistä sopimuksenteosta, kun sopimuksen arvo ylittää kynnyksarvon (tai mahdollisesti hieman matalamman raja-arvon, esimerkiksi 80 prosenttia kynnyksarvosta), voisi olla hyvä, että komissio ylläpitäisi tai rahoittaisi yksinomaan tähän tarkoitukseen käytettävää erityistä www-sivustoa. Jos tällainen sivusto perustetaan, sen käytön tulee olla pakollista.

4.6.10 Lisäksi sopimuksentekopäätöksiä koskevien ilmoitusten tehokkuutta lisäisi huomattavasti se, että sivustoa varten kehitettäisiin automaattinen hakutoiminto, jonka avulla tarjoajat saisivat ilmoituksen niitä todennäköisesti kiinnostavien ilmoitusten julkaisemisesta. Jos järjestelmä kävisi sivuston läpi joka yö ja lähettäisi ilmoituksen kaikesta kiinnostavaksi tunnistamastaan informaatiosta, olisi nykyistä todennäköisempää, että tarjoajat saisivat hyvissä ajoin tiedon sellaisista sopimustentekoa koskevista päätöksistä, jotka ne haluavat riitauttaa.

5. Maksut

5.1 Kiusantekomielessä tai taktisista syistä käynnistettyjen muutoksenhakumenettelyjen välttämiseksi on ehdotettu, että tarjoajalta, joka haluaa hakea muutosta, perittäisiin tietty maksu. ETSK ei kannata ehdotusta, sillä ensinnäkin muutoksenhakumenettelyn edellyttämistä toimista aiheutuu jo riittävästi kustannuksia ja toiseksi muutoksenhakuelin⁽⁸⁾, jolle valitus osoitetaan, voi hyvin jättää asiattomat hakemukset käsittelemättä.

⁽⁸⁾ Ks. sanastosta, miten muutoksenhakuelin on määritelty ja miten se tässä asiakirjassa eroaa riippumattomasta viranomaisesta.

5.2 Jäsenvaltioissa, joissa muutoksenhakuelimellä ei ole oikeutta jättää asiattomia valituksia käsittelemättä, maksu saattaa olla perusteltu. Maksun on kuitenkin oltava kohtuullinen, jotta se ei estä aiheellisten valitusten tekemistä ja siten palvele sellaisia sopimusviranomaisia, jotka ovat toimineet direktiivien vastaisesti.

5.3 Seuraava ei varsinaisesti liity uuden direktiivin tarkasteluun, mutta ETSK on saanut tietoonsa, että muutamilla sopimusviranomaisilla on tapana vaatia maksua tarjoajilta, jotka haluavat jättää tarjouksen. ETSK vastustaa jyrkästi tällaista menettelyä, koska siitä on haittaa pk-yrityksille ja sitä on liian helppo käyttää direktiivien hengen — ja mahdollisesti myös sanamuodon — vastaisesti piilosyrjinnän välineenä.

6. Sanasto

Perinteinen direktiivi Direktiivi 2004/18/EY julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemennettelyjen yhteensovittamisesta. Direktiivi koskee kaikkia viranomaisia (valtion viranomaisia, alue- ja paikallisviranomaisia jne.) paitsi niitä, jotka kuuluvat erityisaloja koskevan direktiivin piiriin.

Erityisaloja koskeva direktiivi Direktiivi 2004/17/EY vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta. Direktiivi koskee kaikkia kyseisillä aloilla toimivia yksiköitä riippumatta siitä, ovatko ne julkisessa vai yksityisessä omistuksessa.

Julkiset hankinnat Viranomaisien tekemät hankinnat (joihin sovelletaan perinteistä direktiiviä) ja julkisia palveluita koskevat hankinnat (joihin sovelletaan erityisaloja koskevaa direktiiviä).

Muutoksenhakudirektiivit Vuosina 1991 ja 1993 voimaan tulleet kaksi direktiiviä, joita nyt ollaan muuttamassa. Niistä ensimmäinen koskee muutoksenhakumenettelyjen soveltamista perinteisten direktiivien⁽⁹⁾ ja toinen erityisaloja koskevien direktiivien⁽¹⁰⁾ yhteydessä. Muutoksenhakudirektiivien tarkoituksena oli ottaa käyttöön sellainen täytäntöönpano- ja oikeussuojakeino, jota perinteisissä direktiiveissä⁽¹¹⁾ ei ollut aikaisemmin ollut.

⁽⁹⁾ Direktiivit 92/50/ETY (palveluhankinnat), 18. kesäkuuta 1992, sekä 93/36/ETY (tavaranhankinnat) ja 93/37/ETY (rakennusurakat), 14. kesäkuuta 1993.

⁽¹⁰⁾ Direktiivi 93/38/ETY, 14. kesäkuuta 1993.

⁽¹¹⁾ Direktiivit 71/305/ETY (rakennusurakat), 26. heinäkuuta 1971, ja 77/62/ETY (tavaranhankinnat), 21. joulukuuta 1976. Palveluhankintoja koskevaa direktiiviä ei tuolloin ollut.

Uusi direktiivi	Tässä lausunnossa käsiteltävä direktiiviehdotus muutoksenhaku­direktiivien muuttamisesta.	Riippumaton viranomainen	Riippumaton elin, joka ottaa vastaan valituksia, kuten uuden direktiivin perusteluosan 2 kohdan 3 alakohdassa sivulla 5 esitetään.
Direktiivi(t)	Asiayhteydestä riippuen joko kaikki edellä määritellyt direktiivit tai yksi niistä.		
Sopimusviranomainen	Hankintaviranomainen (perinteisillä aloilla) tai hankintayksikkö (erityisaloilla), joka on osallisena direktiiveissä tarkoitetuissa prosesseissa.	Muutoksenhakuelin	Oikeusviranomainen tai vastaava ”hankintaviranomaisesta riippu­maton” elin, jolle annetaan tehtäväksi valitusten käsittely ja jolla on valtuudet ratkaista asia.

Bryssel 18. tammikuuta 2007.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS*

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraava jaoston lausunnon tekstikohta korvattiin täysistunnon hyväksymällä muutoksella, mutta se sai tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

”1.2.1 Tällaisessa julkisia hankintoja koskevassa avoimessa kilpailuympäristössä tärkeitä kriteereitä ovat epäilemättä säästäväisyys ja tehokkuus. On kuitenkin muistettava, että julkiset investoinnit ovat samalla talouspoliittinen väline ja että päätöksiä tehtäessä on Lissabonin tavoitteita ajatellen otettava huomioon myös työllisyyspoliittiset, sosiaaliset ja ympäristölliset näkökohdat. Tämä periaate olisi näin ollen merkittävä myös muutoksenhaku­menettelyjen yhteydessä.”

Äänestystulos:

78 kohdan poistamisen puolesta, 67 vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 92/49/ETY, 2002/83/ETY, 2004/39/EY, 2005/68/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta toiminnan vakauden arvioimista koskevien menettelysääntöjen ja periaatteiden osalta hankittaessa ja lisättäessä omistusosuuksia rahoitusosalalla”

KOM (2006) 507 lopullinen — 2006/0166 COD

(2007/C 93/05)

Neuvosto päätti 19. lokakuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 10. tammikuuta 2007. Esittelijä oli Daniel **Retureau**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 124 puolesta 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Tiivistelmä komitean päätelmistä

1.1 Nimenomaisten arviointiperusteiden ja pyydettyjen tietojen avoimuuden periaate on kannatettava. Tällä tavoin kaikkiin jäsenvaltioihin luotaisiin yhdenmukaistettu, jopa yhtenäistetty järjestelmä. Järjestelmä koskisi tosin vain rajojen yli tapahtuvaa omistusosuuksien hankkimista ja lisäämistä rahoitusosalalla (pankki-, vakuutus- ja arvopaperiala).

1.2 Ehdotettu järjestelmä nopeuttaa prosessia, lisää avoimuutta ja takaa yrityksille ja investoijille oikeusvarmuuden sekä yhtäläisen kohtelun. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen sovitettava yhteen rajatylittäviä tapauksia koskevat kansalliset säännöksensä, jotta kaikille samankaltaisille operaatioille luotaisiin yhdenmukainen järjestelmä.

1.3 Puutteelliset tiedot saattavat johtaa ilmoituksen hylkäämiseen. Siksi sellaisia lisätietoja ei saa pyytää, joita ei ole mainittu ennalta laadituissa arviointiperusteissa, eikä lisätietoja pyydetäessä saa asettaa ylimääräisiä ehtoja eikä niitä siten saa käyttää tekosyynä perusteettomaan hylkäämiseen silloin, kun kaikki arviointiperusteissa mainitut seikat on ilmoitettu tyydyttävällä tavalla.

1.4 Asianomaisilla investoijilla on oltava mahdollisuus pyytää lisää aikaa tiettyjen lisätietojen toimittamiseen. (Asiat saattavat olla mutkikkaita yhtiöissä, joilla on useita tytäryhtiöitä ja joissa on useita omistusosuuksia.) Direktiiveissä säädettyjen valvontaa koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti jäsenvaltioiden suorittamassa valvonnassa olisi arvioitava myös hankkijaehdokkaan maine. Siksi sellaisia hankkijoita, jotka on jo arvioitu jossakin jäsenvaltiossa ja joiden maine on todettu moitteettomaksi, ei saisi tutkia uudelleen, mikäli uusia seikkoja ei ole ilmennyt. Näin on esimerkiksi sellaisten yritysten kohdalla, joiden sääntömääräinen toimipaikka on EU:n alueella.

1.5 Komission valitsema menetelmä saattaa osoittautua käytännössä joustamattomaksi, sillä todellisuudessa asiat ovat enemmän tai vähemmän monimutkaisia ja jokainen tapaus on omanlaisensa.

1.6 Nopean arvioinnin vaarana on se, että se saattaa jäädä pintapuoliseksi. Komission ei näin ollen pitäisi rajoittua valvo-

maan ainoastaan hylkäämistapauksia, vaan se voisi pistokokein arvioida direktiivin asianmukaista soveltamista jäsenvaltioissa.

2. Komission ehdotukset

2.1 Direktiivillä muutetaan rahoitusvälineiden markkinoista annettua direktiiviä sekä useita alakohtaisia direktiivejä, jotka koskevat omistusosuuksien hankkimisen ja lisäämisen (henki- ja vahinkovakuutusyritykset, jälleenvakuutusyritykset, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiöt ja muut säännellyt markkinat) hyväksymistä ja valvontaa toiminnan vakauden kannalta.

2.2 Muutettaviksi ehdotetaan rahoitusalan direktiivit (neuvoston direktiivi 92/49/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit 2002/83/ETY, 2004/39/EY [rahoitusvälineiden markkinoista], 2005/68/EY ja 2006/48/EY) toiminnan vakauden arvioimista koskevien menettelysääntöjen ja periaatteiden osalta hankittaessa ja lisättäessä omistusosuuksia rahoitusosalalla. Nyt ehdotetaan uusia sääntöjä rahoituspalvelualan sulautumisen ja omistusosuuksien hankkimisen valvonta- ja hyväksymisprosessin yksinkertaistamiseksi ja selkeyttämiseksi. Ehdotuksella edistetään ja yksinkertaistetaan rajojen yli tapahtuvaa konsolidointia. Se poikkeaa siten huomattavasti eräiden maiden valvontaviranomaisten otaksutusta suhtautumistavasta, sillä näiden on arveltu kansallisen edun vuoksi estäneen rajatylittäviä sulautumisia.

2.3 Uusien sääntöjen avulla on tarkoitus luoda Euroopan unioniin säänneltyjen rahoitusyhtiöiden sulautumista ja niistä omistusosuuksien hankkimista koskeva yhdenmukainen, nopea ja avoin valvonta- ja hyväksymisprosessi. Nykyisin voimassa oleva kolmen kuukauden arviointiajanjakso lyhennetään kolmeen kymmeneen työpäivään pyynnön vastaanottamisesta laskettuna. Määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää kymmenellä päivällä pyynnön täydentämiseksi, mikäli toimivaltainen viranomainen katsoo sen olevan puutteellinen. Sääntöä on sovellettava myös sellaisiin yhteisön lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolisiin potentiaalisiiin hankkijoihin, jotka aikovat hankkia omistusosuuksia EU:ssa sijaitsevasta yhtiöstä tai lisätä omistusosuuttaan tällaisessa yhtiössä.

2.4 Ehdotetulla direktiivillä pyritään torjumaan se, että valvonta- ja hyväksymisprosessia mahdollisesti käytettäisiin rajatylittävien konsolidointien estämiseen. Nykyistä lainsäädäntöä sovelletaan rahoituslaitosten tai sijoituspalveluyritysten kotimaisiin tai rajatylittäviin liiketoimiin. Toimivaltaisilla viranomaisilla on nykyisin kolme kuukautta aikaa arvioida hankintapyyntö, ja ne voivat vastustaa sitä, mikäli ”ne eivät, ottaen huomioon tarpeen turvata kyseisen yrityksen vakaa ja järkevä johtaminen, ole vakuuttuneita [hankkijan] sopivuudesta”.

2.5 Jäsenvaltiot ja niiden toimivaltaiset viranomaiset ovat siis pystyneet tulkitsemaan tiettyyn rajaan asti laajasti tätä ainoaa arviointiperustetta ja hyväksymään hankintaehdotuksen, varoitamaan siitä tai hylkäämään sen mielivaltaisesti, sillä arviointiperusteita ei ollut määritelty riittävän tarkasti.

2.6 Ehdotetussa direktiivissä säädetään nimenomaisista arviointiperusteista. Pääsääntönä on, että yhdessä tai erikseen toimivan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on ilmoitettava viranomaisille sellaiseen yritykseen kohdistuvista hankinta-aikeistaan, joka kuuluu näiden toimivaltaan,

— hankkiessaan vähintään 10 prosentin omistusosuuden tai 10 prosenttia äänioikeuksista vakuutusyrityksestä (tai tätä pienemmän prosenttiosuuden, kun sen nojalla on mahdollista vaikuttaa huomattavasti vakuutusyrityksen johtamiseen) tai

— lisätessään osuuttaan siten, että se on vähintään 20, 30 (aikaisemmin 33 prosenttia), 50 prosenttia taikka enemmän tai

— hankkiessaan koko vakuutusyhtiön omistukseensa. Ehdotuksessa säädetään nimenomaisista perusteista, joita toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava arvioidessaan hankkijaehdokkaan sopivuutta ja ehdotetun hankinnan taloudellista järkevyyttä.

2.7 Perusteista tiedotetaan kaikille markkinatoimijoille ja niitä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Toimivaltaisen viranomaisen on näin ollen otettava huomioon ainoastaan seuraavat seikat:

— Huomioidaan mahdollisen hankkijan maine: ehdotetun direktiivin johdanto-osassa selostetaan, että tällä tarkoitetaan muun muassa sen selvittämistä, onko hankkijan luotettavuudesta ja ammattipätevyydestä epäilyjä (joita voi syntyä esimerkiksi aikaisemmasta käyttäytymisestä liiketoiminnassa) ja ovatko tällaiset epäilyt perusteltuja.

— Luotettavuuden arvioimisen katsotaan olevan erityisen tärkeää, jos hankkija on sääntelemätön rahoituslaitos tai sijoituspalveluyritys.

— Otetaan huomioon sen henkilön maine ja kokemus, joka tulee johtamaan vakuutusyrityksen liiketoimintaa ehdotetun hankinnan seurauksena.

— Tutkitaan hankkijaehdokkaan taloudellinen vakaus erityisesti suhteessa siihen liiketoimintaan, jota hankinnan kohteena

olevassa vakuutusyrityksessä harjoitetaan ja aiotaan harjoittaa.

— Huomioidaan se, onko vakuutusyritys jatkuvasti noudattanut Euroopan unionin vahvistamia vakavaraisuutta ja toiminnan vakauden arvioimista koskevia sääntöjä.

— Otetaan huomioon se, onko uskottavia syitä epäillä, että aiotun hankinnan yhteydessä syöllistytään tai on syöllistytty tai pyritty rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen tai että aiottu hankinta saattaisi lisätä tällaisten toimien vaaraa.

— Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava kirjallisesti kahden työpäivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, että se on vastaanottanut ilmoituksen.

— Toimivaltaisella viranomaisella on enintään kolmekymmentä työpäivää (”arviointiajanjakso”) aikaa arvioida ehdotettua hankintaa laskettuna päivästä, jolloin ilmoituksen vastaanottamisesta on ilmoitettu. Arviointiajanjakso voidaan pidentää enintään viideksikymmeneksi työpäiväksi, jos hankkijaehdokas kuuluu yhteisön ulkopuoliseen oikeudenkäyttöalueeseen ja jos kyseisessä kolmannessa maassa on oikeudellisia esteitä tarvittavien tietojen siirtoon.

— Toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa pyytää hankkijalta tiettyjä lisätietoja. Arviointiajanjakso on keskeytettävä pyydettyjen lisätietojen toimittamisen ajaksi enintään kymmeneksi työpäiväksi.

2.8 Jos toimivaltainen viranomainen pyytää vielä lisää tietoja, ei arviointiajanjaksoa saa enää keskeyttää.

2.9 Arvioinnissa tutkitaan ainoastaan toiminnan vakauteen ja rahanpesun torjumiseen liittyviä kysymyksiä. Toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole päätösvaltaa asettaa hankittavan osakeomistuksen tasoa koskevia ennakkoehtoja, eivätkä ne saa tarkastella hankintaa markkinoiden taloudellisten tarpeiden pohjalta. Samaan kohteeseen kohdistuvia hankintaehdotuksia on kohdeltava syrjimättömästi.

2.10 Ehdotuksen mukaan komissio voi pyytää, että sille toimitetaan perustelut hyväksytyistä tai evätystä hankinnasta sekä jäljennökset asiakirjoista, joiden perusteella toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet arvion.

2.11 Komissio voi lisäksi käyttää täytäntöönpanovaltaansa ja ehdottaa arviointiperusteiden muuttamista sekä päättää muuttaa niitä tulevaisuudessa, jotta voidaan ottaa huomioon markkinoiden kehittyminen ja varmistaa perusteiden yhdenmukainen soveltaminen koko yhteisössä.

3. Komitean huomioita

3.1 **Muodosta:** direktiivien muuttaminen yhdellä tai useammalla direktiivillä on järjeenkäypää, samoin kuin se, että muutosdirektiivin oikeusperusta on sama kuin direktiivien, joita sillä muutetaan.

3.2 *Asiasisällöstä*

3.2.1 Nimenomaisten arviointiperusteiden ja pyydettyjen tietojen avoimuuden periaate on kannatettava. Tällä tavoin kaikkiin jäsenvaltioihin luotaisiin yhdenmukaistettu, jopa yhtenäistetty järjestelmä rajatylittävien operaatioiden helpottamiseksi.

3.2.2 Ehdotettu järjestelmä nopeuttaa prosessia, lisää avoimuutta ja takaa yrityksille ja investoijille oikeusvarmuuden sekä yhtäläisen kohtelun. Arviointiprosessin voi tarkoin määritellyin ehdoin keskeyttää vain yhden kerran, ja päätöksentekoprosessi on supistettu enintään kuuteen viikkoon kahden- tai kolmen-toista viikon sijaan silloin, kun operaatiot tapahtuvat yhteisössä.

3.2.3 Edellä esitettyjen huomioiden jälkeen komitea muistuttaa myös siitä, että asiantuntijoiden mukaan hieman useampi kuin joka toinen fuusio tai hankinta epäonnistuu, odotetut synergiaedut osoittautuvat useimmissa tapauksissa liioitelluiksi ja pankkialalla 5–10 prosenttia asiakkaista vaihtaa pankkia tällaisen operaation jälkeen.

4. *Erityistä*

4.1 Arviointiajanjakson keskeyttämistä ja siihen liittyvien lisätietojen toimittamista koskevien säännösten olisi oltava tarkempia, koska puutteelliset tiedot saattavat johtaa ilmoituksen hylkäämiseen. Lisätietojen pyytämistä ei saa käyttää tekosyynä perusteettomaan hylkäämiseen. Näin ollen sellaisia lisätietoja ei saa pyytää, joita ei ole mainittu ennalta laadituissa arviointiperusteissa, eikä lisätietoja pyydetäessä saa asettaa ylimääräisiä ehtoja. Asianomaisten investoijien on voitava pyytää lisäaikaa tiettyjen lisätietojen toimittamiseen. (Asiat saattavat olla mutkikkaita yhtiöissä, joilla on useita tytäryhtiöitä ja joissa on useita omistusosuuksia.)

4.2 Nopean arvioinnin vaarana on se, että se saattaa jäädä pintapuoliseksi. Komission ei näin ollen pitäisi rajoittua valvomaan ainoastaan hylkäämistapauksia, vaan se voisi pistokokein arvioida direktiivin asianmukaista soveltamista jäsenvaltioissa. Lisäksi Euroopan rahoituspalveluiden valvontakomiteat (Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitea, Euroopan vakuutus- ja työeläkevalvontaviranomaisten komitea ja Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitea) ovat esittäneet varauksia muutosehdotuksiin. Niiden huolenaiheet liittyvät arviointiajanjakson lyhentämiseen, arviointiperusteiden tyhjentävyyteen, kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion valvontavirano-

maisten väliseen yhteistyöhön sekä komission mahdollisuuteen tarkistaa (eritoten kielteinen) päätös.

4.3 Komission valitsema menetelmä, johon sisältyy tiettyjä hallinnollisia menettelyjä koskevia yksityiskohtaisia ehdotuksia, (esimerkiksi 1) vaatimukset, joiden mukaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee vahvistaa hakemuksen vastaanottaminen kirjallisesti kahden työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta, sen sijaan että hyväksyttäisiin nykyään jäsenvaltioissa noudatettava periaate, jonka mukaan vahvistus annetaan hakemusta jätettäessä ja 2) säännökset, joiden mukaan sen määräajan alkamishetki, jona toimivaltaisen viranomaisen on käsiteltävä hakemus, ei ole hakemuksen vastaanottamishetki vaan hakemuksen vastaanottamisen vahvistuksen antohetki.) saattaa käytännössä osoittautua joustamattomaksi, sillä todellisuudessa asiat ovat enemmän tai vähemmän monimutkaisia ja jokainen tapaus on omanlaisensa. Tämä saattaa vaikeuttaa direktiivin perustavoitteen saavuttamista, sillä tavoitteena on parantaa merkittävästi hyväksymisprosessin oikeusvarmuutta, selkeyttä ja avoimuutta.

4.4 Direktiiveissä säädettyjen valvontaa koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti jäsenvaltioiden suorittamassa valvonnassa olisi arvioitava myös hankkijaehdokkaan maine. Siksi sellaisia hankkijoita, jotka on jo arvioitu jossakin jäsenvaltiossa ja joiden maine on todettu moitteettomaksi, ei saisi tutkia uudelleen, mikäli uusia seikkoja ei ole ilmennyt. Näin on esimerkiksi sellaisten yritysten kohdalla, joiden sääntömääräinen toimipaikka on EU:n alueella. Näin ollen kohdeyritystä valvova toimivaltaisen viranomaisen ei saisi vastustaa ehdotettua hankintaa sen perusteella, että hankkijaehdokkaan luotettavuuteen tai tämän harjoittamaan liiketoimintaan kohdistuu epäilyjä, mikäli kyseinen hankkijaehdokas on yritys, jonka toimintaa jonkin toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on jo tarkastellut. Sen olisi kuultava valvonnan aiemmin suorittanutta viranomaista. On kaikin keinoin vältettävä tilannetta, jossa eri jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset tarkastelevat samaa yritystä eri tavalla.

4.5 Komitea kannattaa muutosehdotuksia ja katsoo, että komission toimeenpano- ja valvontaviranomaisten olisi saamiensa kokemusten perusteella edistettävä arviointiperusteiden soveltamisen todellista yhdenmukaistamista ja tarvittaessa mukautettava perusteita sekä tarkistettava päätöksiä.

Bryssel 18. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Yhtenäismarkkinoiden tarkastelu”

(2007/C 93/06)

Euroopan komission varapuheenjohtaja Margot Wallström pyysi 5. lokakuuta 2006 päivätyllä kirjeellä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan lausunnon *Yhtenäismarkkinoiden tarkastelu*.

ETSK:n työvaliokunta antoi asian valmistelun ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyden vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Bryan **Cassidyn** ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 136 puolesta, 42 vastaan 9:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK esittää toivomuksen, että komissio sisällyttää yhtenäismarkkinoiden tärkeimpiin tavoitteisiinsa seuraavat seikat:

1.1.1 Yhtenäismarkkinoiden saattaminen päätökseen ja jäljellä olevien esteiden poistaminen edellyttää, että talouden dynamiikka, sosiaalinen ulottuvuus ja kestävä kehitys asetetaan tasapainoon. Yhtenäismarkkinat saadaan valmiiksi vain, jos kaikki kansalaiset — työnantajat, työntekijät, kuluttajat jne. — mieltävät sen olevan heidän etujensa mukaista. Mahdollisimman monen olisi voitava hyötyä yhtenäismarkkinoista, ja vähemmälle osalle jääviä varten olisi toteutettava korvaavia toimenpiteitä. Kansalaisten epäilevä suhtautuminen Euroopan unioniin voidaan voittaa vain, jos toimintaperiaatteilla puututaan heitä eniten askarruttaviin kysymyksiin. Tiedottaminen ei yksin riitä.

1.1.2 Vastattaessa globalisaation haasteisiin — oppimalla selviytymään maailmanlaajuisessa kilpailussa, varmistamalla kasvu ja työllisyys, luomalla tarpeellinen infrastruktuuri, puuttamalla ilmastonmuutokseen, varmistamalla energiatoimitusten luotettavuus, vastaamalla rahoitusmarkkinoiden lisääntyvään vaikutukseen koko talouteen — ja tartuttaessa näin tarjoutuviin tilaisuuksiin on hyödynnettävä yhtenäismarkkinoiden koko kapasiteettia. Sääntelystä vapauttamiseen ja kilpailun edistämiseen tähtäviä toimenpiteitä on siksi täydennettävä työllisyyttä ja kasvua edistävillä makrotaloudellisilla toimilla sekä tietoyhteiskunnan luomiseen tarvittavilla toimenpiteillä, sillä Euroopan unionin kokonaistavoitteena on edelleenkin kansalaistensa elin- ja työolojen parantaminen (tämä tavoite on asetettu Rooman sopimuksen johdanto-osassa ja vahvistettu kaikissa sen jälkeen hyväksytyissä teksteissä). Tästä on huomattavaa apua saatettaessa yhtenäismarkkinat päätökseen.

1.1.3 Euroopan on investoitava entistä enemmän perus- ja ammattikoulutukseen sekä tutkimukseen niin jäsenvaltioissa kuin unionin tasolla. Perus- ja ammattikoulutukseen sekä tutkimukseen tehtävät investoinnit ovat Euroopalle välttämättömiä eivätkä ylläilyttä. Euroopan laajuisen tutkimusalueen saattaminen päätökseen ja elinikäinen oppiminen on siis ensiarvoisen tärkeää.

1.1.4 Yhteisön patentin monet takaiskut ovat vähintäänkin kolhineet EU:n tutkimuspolitiikan uskottavuutta. Koska tämän juridisen välineen muotoilusta ei ole päästy sopimukseen kohtuullisessa ajassa, vaikka se on ensiarvoisen tärkeä tietopohjaiselle taloudelle, johon EU itsepintaisesti pyrkii, nyt olisi harkittava vakavasti, olisiko välinettä järkevää soveltaa alusta alkaen

kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin, jos asiasta on mahdotonta päästä yksimieliseen sopimukseen ⁽¹⁾.

1.1.5 Tärkeän patenttikysymyksen ja siihen liittyvien teollis- ja tekijänoikeusseikkojen lisäksi ETSK katsoo, että EU-tasolla olisi puututtava myös taloudelliseen tiedustelutoimintaan. ETSK:n mielestä olisi ryhdyttävä lujittamaan Euroopan verkko- ja tietoturvakiviraston (ENISA:n) ⁽²⁾ roolia ja nostamaan sen profiilia taloustoimijoiden joukossa, jotta EU:n yrityksiä voidaan auttaa pitämään yllä kilpailukykyä ja EU:n ulkopuolisia kilpailijoita estetään ”sieppaamasta” niiden tuotantoprosesseihin sekä tutkimus- ja innovointiprosesseihin liittyviä luottamuksellisia tietoja.

1.1.6 Komission ja neuvoston tulisi vaatia transatlanttisissa suhteissa nykyistä määrätietoemmin Yhdysvaltoja noudattamaan syrjimättömyyden periaatetta. Niiden tulisi siis kehottaa lakkauttamaan Yhdysvaltojen ulkomaisia investointeja käsittelevä komitea (*Committee on Foreign Investments in the US*, CFIUS), joka perustettiin yli 30 vuotta sitten analysoimaan ulkomaalaisten osallisuutta amerikkalaisiin yrityksiin ja mahdollisesti kieltämään se vain yhdellä perusteella — joka on lisäksi epämääräinen — nimittäin ”kansallinen turvallisuus”. Lisäksi kauppariidoissa, joissa ovat vastapuolina ulkomainen yritys ja amerikkalainen yritys, suositetaan amerikkalaisia yrityksiä.

1.1.6.1 Vaikkei syrjimättömyyttä olisi mahdollista taata yrityssulautumisissa ja -kaupoissa tai kaupankäynnissä, EU:n tulisi pohtia vakavasti mahdollisuutta viedä nämä kysymykset Maailman kauppajärjestön riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi tai ottaa itse käyttöön samantapaisia menettelyjä kuin CFIUS. Näitä periaatteita tulisi noudattaa myös EU:n muiden kumppanien kanssa ylläpidettävissä suhteissa

1.1.7 Säädöskäytännön parantaminen saattaa yksinkertaistaa liiketoiminnan olosuhteita sekä muuttaa toimintaa kansalaisten ja kuluttajien kannalta avoimmaksi. Uusien säädösten määrän vähentäminen ei kuitenkaan välttämättä paranna lainsäädäntöpuutteita. ETSK kannattaa myös sitä, että säädöksiin turvaututaan esimerkiksi työsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimusten kattamalla merkittävillä aloilla, joilla kansallisen lainsäädännön antaminen ei riitä.

⁽¹⁾ Vrt. esimerkiksi EUVL C 185, 8.8.2006.

⁽²⁾ Lisätietoja Internet-osoitteesta www.enisa.europa.eu.

1.1.8 Työmarkkinaosapuolten tekemät työehtosopimukset, jotka ovat keskeinen osa poliittista päätöksentekoprosessia monissa jäsenvaltioissa, voivat myös auttaa hahmottamaan toimintaperiaatteita ja varmistamaan, että toimenpiteet hyväksytään Euroopan tasolla. Tämä edellyttää kuitenkin, että kumpikin sosiaalialialogin osapuoli on halukas sopimaan asioista.

1.1.9 Euroopan komissio ja jäsenvaltiot ovat luvanneet vähentää yritysten hallintotaakkaa neljänneksellä vuoteen 2012 mennessä. ETSK on kuitenkin huolestunut siitä, että lupaus on liian laava, joten sitä on täsmennettävä. Jollei asiassa omaksuta harkitumpaa lähestymistapaa, lupauksen täyttämättä jättäminen heikentää vain entisestään uskottavuutta.

1.1.10 Mahdollisuuksien mukaan lainsäädäntöympäristöä olisi selkiytettävä ja yhtenäistettävä asetuksin.

1.1.11 Yhtenäismarkkinat perustuvat ammattipätevyyden ja -tutkintojen vastavuoroiseen tunnustamiseen, mutta esimerkiksi kättilöt ja juristit eivät yhteisön direktiiveistä huolimatta ole voineet hyödyntää niitä.

1.1.12 ETSK toteaa, että jopa yli 27 maan lainsäädännön nykyistä korkeampi yhdenmukaistamistaso on varteenotettava yhtenäismarkkinoiden osatekijä, vaikka harmonisointi onkin työlästä.

1.1.13 Työmarkkinaosapuolia olisi kuultava kaikissa vaiheissa, jotta varmistetaan, että vaadittava hallinnon yksinkertaistamisen ja säädöskäytännön parantamisen taso saavutetaan kohtuullisessa ajassa. On tärkeää päästä tämänsuuntaisiin konkreettisiin tuloksiin, jotta unioni ei menetä entisestään uskottavuuttaan kansalaisten silmissä.

1.1.14 ETSK toivoisi, että palvelujen yhtenäismarkkinoiden tehostuminen edistyisi nykyistä ripeämmin. Muutoin sisämarkkinoiden ei voida sanoa olevan täydelliset. Komitea suhtautuu myönteisesti tarkistuksiin, joita Euroopan parlamentti on tehnyt palveludirektiiviin. Ne ovat pitkälti samansuuntaisia kuin komitean ehdotukset. Eräitä kohtia on vielä selvennettävä ja parannettava, esimerkiksi yleishyödyllisten palveluiden alalla. Euroopan parlamentin hyväksytyt palveludirektiivin yritykset odottavat, että asettautumismahdosta ja vapaudesta tarjota palveluja rajanylittävästi on todellista hyötyä.

1.1.15 Rahoituspalvelualalla ⁽³⁾ ETSK on kaivannut dynaamista vakautusta ja yhteisön säädösten jäsenvaltioissa ”parantelun” (*gold plating*) välttämistä. Komitea on kuitenkin todennut, että asiassa on toimittava Lissabonin strategian hengessä ja otettava huomioon eurooppalaisen sosiaalimallin erityispiirteet. Tämä pätee myös kyseisten palvelujen rajatylittävään tarjontaan (esimerkiksi osakekauppaan ja lisäeläkeoikeuksien siirtoon) sekä perusluonteisiin rahoituspalveluihin, kuten kaikkien mahdollisuuteen avata pankkitili. Koska rahoitusalan liiketoimien vaikutus talouteen sekä alan dynaamiseen ja luovaan innovointiin kasvaa (esimerkiksi riskirahastot ja pääomasijoittaminen), alan säädöksissä on otettava huomioon tästä johtuvat systeemiriskit ja reaali taloudelle koituvat seuraukset sekä luotava edelly-

tykset, joilla epäsuotuisat vaikutukset estetään. ETSK kiirehtii komissiota tekemään mahdollisimman pian säädösehdotuksia, joilla pyritään parantamaan institutionaalisten sijoittajien investointitoimistaan ja äänestysperiaatteistaan antamia tietoja. Tällaisten säädösehdotusten tekeminen vastaisi komission laatimaa, yhtiöoikeuden ja omistajaohjauksen nykyaikaistamista koskevaa toimintasuunnitelmaa.

1.1.16 Yhtenäismarkkinoiden saattamista päätökseen on edistettävä veropoliittisin toimenpitein — siinä määrin kuin niihin voidaan ryhtyä Euroopan tasolla. Samalla on otettava asianmukaisesti huomioon edellä mainittu talouden dynamiikan, sosiaalisen ulottuvuuden ja kestävä kehityksen välinen tasapaino. Tähän sisältyy myös yhtiöverotukseen sovellettavan verokannan yhtenäistäminen ja kaksoisverotuksen välttäminen. Yhtenäismarkkinoilla ei ole sijaa kaksoisverotukselle.

1.1.17 ETSK kehottaa komissiota niin ikään tutkimaan yhtenäismarkkinoilla edelleen esiintyviä rajoitteita, joita jäsenvaltiot, julkiset elimet tai eri ammattialaryhmät ⁽⁴⁾ pitävät voimassa.

1.1.18 Keskeistä asiassa on, että paikallinen lainsäädäntö ja verotus vaikuttavat huomattavasti esimerkiksi vakuutuslaitosten tuotesuunnitteluun. Tästä esimerkkinä mainittakoon pakolliset vakuutukset sekä monet muut perusluonteiset vakuutuslaitokset, joissa esimerkiksi tarjotaan suojaa luonnonkatastrofeja vastaan osana palovakuutusta tai yleiset vakuutuslaitokset, joissa tarjotaan suojaa terroritekoja vastaan.

1.1.19 Eräs yhtenäismarkkinoiden loppuunsaattamisen esteistä on työntekijöiden vapaan liikkuvuuden tiellä edelleen olevat huomattavat rajoitukset. ETSK kehottaa niitä jäsenvaltioita, jotka eivät salli vapaata liikkuvuutta, poistamaan pikimmiten työntekijöiden liikkuvuutta rajoittavat esteensä. Ihmisten vapaa liikkuvuus on yksi yhtenäismarkkinoiden perusluonteisista osatekijöistä, ja liikkuvuuteen liittyy myös työntekijöitä houkuttavia seikkoja.

1.1.20 Pienet ja keskisuuret yritykset eivät näytä hyötyvän yhtenäismarkkinoista siinä määrin kuin pitäisi. Palvelukaupan tiellä EU:ssa olevien huomattavien esteiden vuoksi sen osuus on vain 20 % kaikesta Euroopassa käytävästä kaupasta. Palveludirektiivin on määrä lisätä huomattavasti liiketoiminta- ja työllisyysmahdollisuuksia etenkin ehdotetun tarkastelumekanismin ansiosta sekä ulkomaisten palveluntarjoajien käyttöön asetettavien yhden luokun yhteyspisteiden ansiosta.

1.1.21 Julkisten hankintojen avoimuus on sisämarkkinoiden toiminnan kannalta ratkaisevan tärkeää. Vuonna 2004 annetun julkisia hankintoja koskevan säädöspaketin jälkeen on hyvin tärkeää, että nk. muutoksenhakudirektiivejä tarkistetaan nyt pikaisesti. Komission tekemien uudistusehdotusten ei saisi antaa vesittyä. On etenkin säädettävä riittävän pitkistä lykkäävästä määräajasta sopimuksen tekemisestä päättämisen ja itse sopimuksen tekemisen välillä sekä sopimuksen pätemättömyydestä, ellei tiettyjä julkistamista koskevia ehtoja noudateta.

⁽³⁾ Lausunto rahoituspalveluiden valkoisesta kirjasta (EUVL C 309, 16.12.2006).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, ammattipätevyyden tunnustamisesta, EUVL L 255, 30.9.2005.

1.1.22 Julkisten hankintojen markkinoiden avaamisesta kuullaan tiiviisti sekä julkisia että yksityisiä sidosryhmiä, ja näkemykset noudatettavasta lähestymistavasta eroavat huomattavasti toisistaan. Avattaessa julkisten hankintojen markkinoita kilpailulle on otettava huomioon sellaiset tärkeät näkökohdat kuin työllisyys ja sosiaali- ja ympäristökysymykset, sillä ne ovat yhtä merkittäviä tässä prosessissa.

1.1.23 Riitojen ratkaisuverkosto SOLVIT toimii tyydyttävästi, ja siitä voisi mainiosti olla apua pyrittäessä voittamaan lainsäädännölliset esteet (joiden taustalla on usein se, ettei lainsäädäntöä ole pantu täytäntöön, mikä puolestaan johtuu tiedon puutteesta, virkamiesten koulutuksen puutteellisuudesta ja protektionismista). Verkosto kaipaa kuitenkin ehdottomasti lisäresursseja ja -henkilökuntaa jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin. Olisi toteutettava järjestelmällinen tiedotuskampanja, jotta pk-yritykset saataisiin tietoisiksi mekanismin olemassaolosta ja sen tarjoamista palveluista.

1.1.24 ETSK on laatinut seikkaperäisen luettelon sisämarkkinoiden tiellä olevista esteistä, (?) jotta saadaan realistinen käsitys sääntelyyn liittyvistä toimista, joiden puute estää yhä Euroopan sisämarkkinoiden täydellisen toteutumisen. Esteet eivät aina ole peräisin valtiovoimien taholta.

1.1.25 Vuonna 2003 tehdyn toimielintenvälisen sopimuksen jatkotoimena ETSK laatii parhaillaan yhteistyössä Euroopan komission kanssa tietokantaa (PRISM II), jolla kartoitetaan EU:ssa käynnissä olevia yhteis- ja itsesääntelyhankkeita. (6) Komissio ja jäsenvaltiot voivat kernaasti hyödyntää ETSK:n ja etenkin SMO:n jäsenten asiantuntemusta. SMO järjestää vuosittain eri jäsenvaltioissa julkisia kuulemistilaisuuksia ja painottaa erityisesti uusien jäsenvaltioiden työllisyyskysymyksiä.

1.1.26 Asiantuntemukseensa ja edustavuuteensa viitaten ETSK katsoo, että sillä voisi olla oma roolinsa laadittaessa vaikutusarviointeja, jotka komissio aikoo ottaa järjestelmälliseen käyttöön. On ratkaisevan tärkeää, että säädösluonnokset heijastavat moninaisia näkökantoja ja että laadittavat luonnokset ovat erityisen tarkkaan ja objektiivisesti perusteltuja. Mikäli vaikutusarviointit toimitettaisiin ensin ETSK:lle ja annettaisiin sille mahdollisuus kommentoida niitä ennen arviointien edelleenlähtämistä EU:n muille toimielimille, EU:n lainsäädäntöaloitteille voitaisiin Euroopan uudistamista koskevan kumppanuuden hengessä varmistaa huomattavasti suurempi kannatus (?).

1.1.27 Edistettäessä sisämarkkinoiden toteutumista olisi pidettävä ensisijaisen tärkeänä sitä, että kuluttajat ovat tietoisia yhtenäismarkkinoiden eduista ja että heitä rohkaistaan hyödyntämään niitä.

2. Johdanto

2.1 Euroopan komission varapuheenjohtaja Margot Wallström pyysi 5. lokakuuta 2006 päivätyllä kirjeellä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan nyt käsiteltävästä aiheesta valmistelevan lausunnon.

(5) ETSK:ssa toimiva sisämarkkinoiden seurantaelin (SMO) on laatinut esteistä yksityiskohtaisen luettelon, johon voi tutustua SMO:n Internet-sivuilla osoitteessa http://eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

(6) Tietokanta julkaistaan yhtenäismarkkinoiden seurantaelimen Internet-sivuilla vuoden 2007 ensimmäisellä puoliskolla (http://eesc.europa.eu/smo/index_en.asp).

(7) Ks. esimerkiksi EUVL C 221, 8.9.2005.

2.2 Komiteaa kehoitettiin pohtimaan Euroopan komission asettamia tärkeimpiä tavoitteita omana osuutenaan keväällä 2007 pidettävälle Eurooppa-neuvoston kokoukselle laadittavaa raporttia ja sen pohjalta viimein valmisteltavaa loppuraporttia.

2.3 Koska komitean työskentelyaikataulu on ollut tiukka, komitea on päättänyt keskittyä muutamaan avainkysymykseen ja valita muutaman keskeisen osa-alueen, joilla sen näkemyksen mukaan on toivottavaa edistyä entisestään.

3. Yleistä

3.1 Yhtenäismarkkinoiden alkuperäisenä tarkoituksena olisi korvata erinäiset kansalliset säädökset joukolla EU:n laajuisia säädöksiä ja luoda näin tasavertaiset kilpailuedellytykset, joiden ansiosta Euroopan talous voisi hyödyntää koko potentiaaliaan. EU:n säädökset mielletään itse asiassa turhan usein kansallisen lainsäädännön lisäksi annetuiksi säädöksiksi pikemminkin kuin niitä korvaaviksi säädöksiksi.

3.2 Globalisaatio-tekijän merkitys on kasvanut. Se on sekä haaste että mahdollisuus. Haasteeseen voidaan vastata vain, jos hyödynnetään yhtenäismarkkinoiden koko potentiaali.

3.3 ETSK kannattaakin Euroopan komission aikomusta laatia uusi poliittinen toimintaohjelma. Sen lähtökohtana olisi uudellinen kumppanuus, jonka puitteissa toimielimet tekisivät työtä yhdessä entistä tehokkaammin. Yhteiseen toimintaohjelmaan kuuluisi myös, että jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien päättäjät ottaisivat oman vastuunsa siitä, että tuloksia syntyy ja Eurooppa tulee lähemmäksi kansalaisiaan.

3.4 On vastustettava ajatusta siitä, että lainsäädännön määrän lisääminen tarkoittaisi jollain tapaa unionin toimien lisääntymistä. Ovatko ne tehokkain keino päästä toivottuun tulokseen? Olisi korostettava lainsäädännön vaihtoehtoisratkaisuja, kuten yhteis- ja itsesääntelyhankkeiden parhaita käytänteitä tai työehtosopimuksia, ja kannustettava yleistämään niiden käyttöä. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan tule unohtaa työehtosopimusten laatimiseen tähtäävää työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, jota komission tulee perustamissopimuksen mukaan edistää.

3.5 Lainsäädäntä- ja päätöksentekomenettelyissä olisi kuitenkin taattava nykyistä paremmin vaikutus- ym. arviointien ja julkisten kuulemisten tehokas hyödyntäminen ja laatu. (Toimiko säädösehdotus toivotulla tavalla? Jos ei, miksi?) Tähän liittyen komitea aikoo myös laatia valmistelevan lausunnon aiheesta ”Yhteiskunnallisten vaatimusten arviointien sisällön, menettelyjen ja menetelmien laatuvaatimukset työmarkkinaosapuolten ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden näkökulmasta”.

3.6 Yhtenäismarkkinat ovat onnistuneet tietyillä osa-alueilla, joilla ne ovat vaikuttaneet moniin kuluttajiin (esimerkiksi tuoteturvallisuus tai myyntitakeet), kun taas toisilla aloilla on loppukuluttajan kannalta tarkasteltuna edistytty hitaasti tai ei ollenkaan (esimerkiksi rahoituspalvelut tai yhteisön patentti).

3.7 Työpaikkojen luominen ja työntekijöiden liikkuvuus kuuluvat yhtenäismarkkinoiden keskeisiin tavoitteisiin, ja koulutusohjelmat on suunnattava osaamistalouden perustan luomiseen. Yhtenäismarkkinoiden luominen sinällään ei kuitenkaan poista Euroopan työmarkkinoiden ongelmia, vaan tässä tarkoituksessa tarvitaan myös lisää aloitteellisia toimenpiteitä.

3.8 Säädosehdotukset olisi laadittava siten, että potentiaalisten käyttäjien eikä vain lainsäädäntäviranomaisten on helppo ymmärtää niitä. Sama logiikka pätee sääntelyyn.

3.9 Säädoskäytännön parantamiseen olisi kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. ETSK on käsitellyt aihetta useissa lausunnoissaan.⁽⁸⁾ Sekä komission järjestämistä kuulemisista että jäsenvaltioista on kantautunut runsaasti todisteita siitä, että siirrettäessä direktiivejä osaksi kansallista lainsäädäntöä niihin lisätään jäsenvaltioiden hallinnossa uusia säännöksiä (eli direktiivien ”kultaaminen”). Tämä koettelee raskaammin pk-yrityksiä kuin suuryhtiöitä. Pienten ja keskisuurten yritysten omistajien on usein huolehdittava kaikista toiminnoista, jotka suuret organisaatiot voivat delegoida asiantuntijoille.

3.10 Lainsäädännön soveltamisen ja noudattamisen valvonnan parantaminen on yhtenäismarkkinoiden koko olemassaolon edellytys. ETSK:n lausunnossa ”EU:n ja jäsenvaltioiden hallintojen yhteydet ja käytännöt”⁽⁹⁾ kiinnitetään huomiota tämänhetkisiin puutteisiin:

— Eräissä jäsenvaltioissa niiden Brysselissä neuvottelevien virkamiesten ja maan toimeenpanevien virkamiesten väliset yhteydet ovat vähäisiä.

— Toisissa jäsenvaltioissa syntyy sekaannusta, kun valtionhallinnon useat eri yksiköt neuvottelevat tietyn direktiiviehdotuksen eri osista eikä hallituksella näin aina ole yhtenevää kantaa asiaan.

3.11 Lainsäädännön soveltamisen ja noudattamisen valvonnan parantaminen varmistaa, etteivät yhtenäismarkkinat pirstoudu.

3.12 On ilmeistä, etteivät kansalliset hallintokoneistot toimi yhtenäisesti, kun sellaiset jäsenvaltiot, jotka eivät noudata omia päätöksistään, muodostavat uhan Euroopan unionin tehokkaalle toiminnalle. Tietyissä jäsenvaltioissa yhtenäismarkkinakysymyksistä ei juuri tiedoteta omassa maassa, vaikka kyseessä olisi menestystarina. Hallitukset, jäsenvaltioiden kansanedustuslaitokset tai viestimet eivät tunne olevansa moraalisesti velvollisia hoitamaan omaa leiviskäänsä. Työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan olisi oltava aktiivisempia, mikäli Euroopan kansalaisten halutaan todella tuntevan, että he ovat kiinteä osa kehitystä, myös pysähdyksissä olevaa perustuslakia. Huomiota ei tulisi kuitenkaan kohdistaa pelkästään viestintäpulmiin. Kun kansalaisten luottamus unioniin pyritään palauttamaan, ensisijaiseksi lähtökohdaksi on jälleen otettava unionia vaivaavien polttavien ongelmien ratkaiseminen.

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Ks. etenkin lausunnot aiheista ”Lainsäädännön parantaminen” (EUVL C 318, 23.12.2006), esittelijä Daniel Retureau; ”EU:n lainsäädännön soveltamisen ja noudattamisen valvonnan parantaminen” (EUVL C 318, 23.12.2006), esittelijä Joost van Iersel, EUVL C 24, 31.1.2006 ja ”Yhteisön Lissabon-ohjelman toteuttaminen: strategia sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi” (EUVL C 309, 16.12.2006), esittelijä Bryan Cassidy sekä tiedonanto aiheesta ”Yhteissääntelyn ja itsesääntelyn nykytilanne yhtenäismarkkinoilla”, esittelijä Bruno Vever sekä SMO:n julkaisu *What is the state of the enlarged Single Market*, lokakuu 2004, EESC-C-2004-07-EN. Liitteessä 1 on luettelo hiljattain annetuista, aihetta käsittelevistä ETSK:n lausunnoista.

⁽⁹⁾ EUVL C 325, 30.12.2006, esittelijä Joost van Iersel.

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraava tarkistetun lausuntoluonnoksen tekstikohta korvattiin täysistunnon hyväksymällä muutosehdotuksella, mutta se sai tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä.

"1.1.11 ETSK toteaa, että jopa yli 27 maan lainsäädännön syvälinen yhdenmukaistaminen on vartenotettava yhtenäismarkkinoiden osatekijä, vaikka harmonisointi onkin työlästä. Tässä korostuu vastavuoroisen tunnustamisen merkitys."

Äänestystulos:

Äänestyksessä annettiin 89 ääntä kohdan muuttamisen puolesta ja

72 sitä vastaan

24:n pidättyessä äänestämästä.

Keskustelussa hylättiin seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Kohta 1.1.16: Poistetaan.

~~ETSK kehottaa komissiota, jäsenvaltioita (tai julkisia elimiä) niin ikään tutkimaan yhtenäismarkkinoilla edelleen esiintyviä rajoitteita, joita eri ammattialaryhmät (1) pitävät voimassa.~~

Äänestystulos:

Äänestyksessä annettiin 67 ääntä kohdan poistamisen puolesta ja

93 sitä vastaan

33:n pidättyessä äänestämästä.

Kohta 1.1.17: Poistetaan koko kohta.

~~Keskeistä asiassa on, että paikallinen lainsäädäntö ja verotus vaikuttavat huomattavasti esimerkiksi vakuutus tuotteiden tuotesuunnitteluun. Tästä esimerkkinä mainittakoon pakolliset vakuutukset sekä monet muut perusluonteiset vakuutus tuotteet, joissa esimerkiksi tarjotaan suojaa luonnonkatastrofeja vastaan osana palovakuutusta tai yleiset vakuutus tuotteet, joissa tarjotaan suojaa terroritekoja vastaan.~~

Äänestystulos:

Äänestyksessä annettiin 82 ääntä kohdan poistamisen puolesta ja

94 sitä vastaan

20:n pidättyessä äänestämästä.

Muutetaan kohta 1.1.18 kuulumaan seuraavasti:

"Eräs yhtenäismarkkinoiden loppuunsaattamisen esteistä on työntekijöiden vapaan liikkuvuuden tiellä edelleen olevat huomattavat rajoitukset. ETSK kehottaa niitä jäsenvaltioita, jotka eivät salli vapaata liikkuvuutta, poistamaan pikimmiten työntekijöiden liikkuvuutta rajoittavat esteensä. Ihmisten vapaa liikkuvuus on yksi yhtenäismarkkinoiden perusluonteisista osatekijöistä, ja liikkuvuuteen liittyy myös työntekijöitä houkuttavia seikkoja. Jäsenvaltioiden erilaisten määräyksien ja sääntöjen johdosta on syntymässä sellaiset työntekijöiden yhtenäismarkkinat, jotka eivät miltään osin täytä tasavertaisen kilpailuedellytysten vaatimuksia, joita johdonmukaisesti edellytetään niin monilla muilla yhtenäismarkkinoiden aloilla. Esimerkiksi asiat Laval (2) — jota käsiteltiin Euroopan yhteisön tuomioistuimessa 9. tammikuuta 2007 — tai Viking Line osoittavat selkeästi toimien tarpeen tällä saralla. Sen sijaan, että ihmisiä kehoitettaisiin siirtymään sinne, missä työpaikat ovat, olisi työpaikkojen luominen sinne, missä ihmiset ovat lisäksi tehokkaampaa ja vastaisi paremmin ihmisten tarpeita (3). Tämä edellyttäisi asianmukaista sijoittamis-, alue- ja rakennepoliittikkaa täydentämään yhtenäismarkkinoita. Kyseisenlainen politiikka lisäisi myös huomattavasti unionin hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa."

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, ammattipätevyyden tunnustamisesta, EUVL L 255.

(2) Kyse on latvialaisen rakennusyrityksen ja ruotsalaisten ammattijärjestöjen välisestä kiistasta, joka koskee Ruotsissa Vaxholmin kaupungissa koulua rakentavien latvialaisten työntekijöiden työehtoja. Tapaus on erittäin tärkeä työnantajien ja työntekijöiden suhteiden tulevaisuutta ajatellen ja johtuu Latvian ja Ruotsin erilaisista määräyksistä. Kyseisenlaisia eroja on myös muiden jäsenvaltioiden välillä.

(3) EUVL C 234, 30.9.2003.

Äänestystulos:

Äänestyksessä annettiin 79 ääntä kohdan muuttamisen puolesta ja
99 sitä vastaan
17:n pidättyessä äänestämästä.

Kohta 3.1: Poistetaan kohdan 3.1 viimeinen virke.

"Yhtenäismarkkinoiden alkuperäisenä tarkoituksena oli korvata erinäiset kansalliset säädökset joukolla EU:n laajuisia säädöksiä ja luoda näin tasavertaiset kilpailuedellytykset, joiden ansiosta Euroopan talous voisi hyödyntää koko potentiaaliaan. EU:n säädökset mielletään itse asiassa turhan usein kansallisen lainsäädännön lisäksi annetuiksi säädöksiksi pikemminkin kuin niitä korvaaviksi säädöksiksi."

Äänestystulos:

Äänestyksessä annettiin 85 ääntä kohdan muuttamisen puolesta ja
86 sitä vastaan
23:n pidättyessä äänestämästä.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus — Neuvoston asetus Azorien, Madeiran, Kanariansaarten sekä Ranskan departementtien Guyanan ja Réunionin tiettyjen kalastustuotteiden kaupan pitämisessä aiheutuvien lisäkustannusten korvausjärjestelmän käyttöön ottamisesta kaudeksi 2007–2013"

KOM(2006) 740 lopullinen — 2006/0247 CNS

(2007/C 93/07)

Neuvosto päätti 18. joulukuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 ja 299 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Komitean työvaliokunta päätti 12. joulukuuta 2006 antaa asian valmistelun "maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö" -erityisjaostoa tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Gabriel **Sarró Iparraguirren** ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 81 puolesta ja 3 vastaan 7:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK yhtyy komission ehdotukseen asetukseksi Euroopan unionin syrjäisimpien alueiden tiettyjen kalastustuotteiden kaupan pitämisessä aiheutuvien lisäkustannusten korvausjärjestelmän käyttöön ottamisesta kaudeksi 2007–2013.

1.2 Komitea suosittaa, että komissio selkiyttäisi korvauksen ulottamista Venezuelan lipun alla purjehtiviin yhteisön vesillä toimiviin kalastusaluksiin.

2. Johdanto

2.1 Euroopan unioni on vuodesta 1992 alkaen myöntänyt syrjäisimpien alueiden kalastustuotteiden tuottajille tukea, jonka tarkoituksena on korvata kalastustuotteiden kuljettamisesta Euroopan markkinoille aiheutuvat lisäkustannukset.

2.2 Neuvosto antoi vuonna 2003 asetuksen (EY) N:o 2328/2003 seuraavien alueiden tiettyjen kalastustuotteiden lisäkustannusten tasotusjärjestelmän käyttöön ottamisesta:

- Azorit
- Madeira
- Kanariansaaret
- Ranskan Guyana
- Réunion.

2.3 Asetuksen (EY) N:o 2328/2003 voimassaoloaika päättyi 31. joulukuuta 2006. Kuten kyseisessä asetuksessa säädetään, komissio on tehnyt ehdotuksen uudeksi asetukseksi. Korvausjärjestelmän vuotuinen budjetti on edellisen asetuksen tavoin 15 miljoonaa euroa, ja komissio ehdottaa järjestelmän soveltamiskauden jatkamista siten, että uusi kausi alkaa 1. tammikuuta 2007 ja päättyy 31. joulukuuta 2013.

2.4 ETSK antoi 29. lokakuuta 2003 puoltavan lausunnon ⁽¹⁾ asetuksesta (EY) N:o 2328/2003 ja esitti samalla useita suosituksia.

⁽¹⁾ EUVL C 32, 5.2.2004.

3. Yleistä

3.1 Asetuksesta, jota komissio nyt ehdottaa, säädetään edellisessä asetuksessa. Komissio veloitetaan siinä esittämään viimeistään 1. tammikuuta 2007 ensimmäinen kertomus ja tekemään ehdotuksia tarpeellisiksi toimenpiteiksi, joilla saavutetaan yhteisön syrjäisimpiä alueita varten asetetut korvaustavoitteet niiden pitäessä kaupan kalastustuotteitaan Euroopan mantereella.

3.2 Uuteen asetukseen sisällytetyissä komission toimenpiteissä huomioidaan asianomaisten toimijoiden ja aluehallinnon eri portaiden kuulemisprosessin aikana esiin tulleet seikat sekä syrjäisimmillä alueilla toteutettavan yhteisen kalastuspolitiikan rakenteellisista näkökohdista tehdyn ulkopuolisen tutkimuksen päätelmät sekä Euroopan parlamentin ja ETSK:n antamat suositukset.

3.3 Edellä mainittujen periaatteiden pohjalta ja tarkasteltuaan kaikkia komission esittämiä toimenpiteitä komitea yhtyy uuteen asetukseen, josta siltä on pyydetty lausuntoa.

4. Erityistä

4.1 Korvausjärjestelmän jatkamista koskevassa ehdotuksessa säädetään nykyistä korkeammasta suhteellisuusperiaatteen tasosta, sillä siinä jätetään tukikelpoisista tuotteista, määräistä ja korvausmääräistä päättäminen jäsenvaltioiden tehtäväksi.

4.2 Jäsenvaltioille annetaan lisäksi lupa mukauttaa korvaussuunnitelmiaan kokonaismäärärahojen rajoissa, jos se on muutuvien edellytysten vuoksi perusteltua.

4.3 Sekä jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten viranomaisten että komission yksiköiden hallinnollinen rasitus pidetään mahdollisimman pienenä saattamalla korvaushakemusten toimitus- ja hyväksymismenettelyt ajan tasalle. Ehdotus liittyy siis yhteisön säännösten yksinkertaistamista koskevaan komission jatkuvaan ohjelmaan.

- 4.4 Korvauksen vuotuinen kokonaismäärä on enintään
a) Azorit ja Madeira	4 283 992 euroa
b) Kanariansaaret	5 844 076 euroa
c) Ranskan Guyana ja Réunion	4 868 700 euroa.
- 4.5 Kauden 2007–2013 vuotuinen budjetti on 15 miljoonaa euroa samaan tapaan kuin edellisellä kaudella, ja se katetaan Euroopan maatalouden tukirahastosta.
- 4.6 Nämä edelliseen asetukseen tehdyt muutokset sisältyvät ETSK:n aiemmassa lausunnossaan esittämiin suosituksiin, joten komitea pitää niitä hyvin aiheellisina.
- 4.7 Korvausta myönnetään vain kalastustuotteista, jotka on pyydetty ja jalostettu syrjäisimmillä alueilla yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen mukaisesti.

4.8 Ehdotuksessa täsmennetään kalastustuotteet, joista tässä asetuksessa säädettävää korvausta ei myönnetä, ja mainitaan, ettei poikkeus koske ”Venezuelan lipun alla purjehtivia yhteisön vesillä toimivia kalastusaluksia”. ETSK katsoo, että mikäli Euroopan unioni ja Venezuela ovat tehneet sopimuksen, jonka nojalla kyseisen maan alukset voivat saada ehdotetussa asetuksessa säädettävää korvausta, tämä olisi mainittava nimenomaisesti samoin kuin erittäin syrjäisellä alueella sijaitsevat yhteisön vedet, joilta pyydetty kalastustuotteet voivat kuulua kyseisen korvausjärjestelmän piiriin.

4.9 Ehdotetussa asetuksessa säädetään, että kukin jäsenvaltio antaa vuosittain komissiolle seurantakertomuksen korvauksen täytäntöönpanosta ja komissio laatii viimeistään 31. joulukuuta 2011 Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen korvauksen täytäntöönpanosta ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia.

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Yhtäläiset mahdollisuudet vammaisille”

(2007/C 93/08)

EU:n puheenjohtajamaana toiminut Itävalta päätti 24. toukokuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon *Yhtäläiset mahdollisuudet vammaisille*

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Meelis **Joost**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 152 ääntä puolesta ja 1 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on tyytyväinen puheenjohtajamaana toimineen Itävallan pyyntöön laatia lausunto aiheesta ”Yhtäläiset mahdollisuudet vammaisille”. Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisen on oltava jatkuva prosessi, ja sen tulisi olla jokaisen EU:n puheenjohtajamaan työohjelmassa keskeisellä sijalla.

1.2 ETSK haluaa käsillä olevassa lausunnossa suunnata katseen tulevaisuuteen ja tuoda esiin haasteita, joita komissiolle on edessään vammaisasioissa nykyisen toimikautensa toisella puoliskolla ja jopa sen jälkeen. Lausunto tulisi myös nivoa vammaistoimintasuunnitelman viimeisen vaiheen (2008–2009) painopisteiden määrittelyä koskevaan laajempaan yhteyteen sekä

talousarviosta kahden vuoden kuluttua käytävän keskustelun aloittamiseen (sekä siitä ohjelmasuunnitteluun ja painopisteiden määrittelyyn kohdistuviin vaikutuksiin).

1.3 Vammaisten osuus kokonaisväestöstä on 15 prosenttia, ja osuus nousee väestön ikääntyessä. Laajentuneessa Euroopan unionissa vammaisia on yli 50 miljoonaa. ⁽¹⁾ Hyvin suuri osuus EU:n kansalaisista on siis vammaisia, ja heille taattavat yhtäläiset mahdollisuudet ovat sosiaalinen, eettinen ja poliittinen välttämättömyys, jonka tulisi olla EU:n työskentelyssä keskeisellä sijalla. Lisäksi vammaisten integroitumisella sekä palvelujen ja tavaroitten täysimittaisella saatavuudella on huomattava taloudellinen merkitys.

⁽¹⁾ Vuodelta 2002 peräisin olevien Eurostatin tietojen mukaan 16–64-vuotiaista 44,6 miljoonaa — eli koko väestöstä joka kuudes (15,7 %) — ilmoitti kärsivänsä pitkäaikaisesta terveysongelmasta tai vammasta.

1.4 Pyrittäessä varmistamaan vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet ETSK pitää ratkaisevan tärkeänä, että kaikkia Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuoden 2007 yhteydessä toteutettaviksi suunniteltuja toimenpiteitä hyödynnetään täysimittaisesti. Vammaisjärjestöt on kutsuttava osallistumaan kyseisiin toimiin, kuten tehtiin Euroopan vammaisten teemavuonna 2003. Tuleva vuosi tarjoaa myös Euroopan unionille ja jäsenvaltioille tilaisuuden vahvistaa vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia edistäviä politiikkoja ja säännöksiä.

1.5 Vammaiset eivät ole yhtenäinen ryhmä. Erilaiset vammat luovat erilaisia tarpeita, joihin voidaan vastata vain, jos yhteiskunta tunnustaa vammaisten tarpeet ja jos sillä on käytettävissä mahdollisimman paljon asianmukaista tietoa. Vammaisliikkeellä on tässä yhteydessä avainrooli.

1.6 Euroopan unionissa on huomattava määrä vammaisia, jotka eivät voi osallistua eivätkä integroitua täysimittaisesti yhteiskuntaan eivätkä siis käyttää yksilöiden perus- ja kansalaisoikeuksia. Olisi korostettava vammaisten lasten täysimittaista integroitumista.

1.7 ETSK on tyytyväinen joulukuussa 2006 hyväksytyyn YK:n yleissopimukseen vammaisten oikeuksista. ⁽²⁾

2. Päätelmät ja suositukset

2.1 ETSK kehottaa painokkaasti hyödyntämään Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuotta 2007 mahdollisimman tehokkaasti vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi.

2.2 ETSK kehottaa komissiota tekemään vammaisasioita käsittelevän laaja-alaisen säädösehdotuksen, jossa ulotetaan vammaisten syrjimättömyyden suojelu muillekin osa-alueille kuin vain työllisyyteen ja jossa vakiinnutetaan vammaispolitiikan valtavirtaistamisen periaate. Tällaisella lainsäädännöllä varmistettaisiin syrjinnän vastainen vähimmäisuoja kaikilla yhteiskuntalämien aloilla koko EU:ssa. Koska siihen sisältyisi myös tavaroiden ja palveluiden saatavuus, se myös osaltaan tehostaisi yhteisäismarkkinoita ja edistäisi Lissabonin strategian toteuttamista.

2.3 ETSK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita keskittymään edelleen vammaisasioihin ja siirtymään vammaistoimintasuunnitelmasta laaja-alaiseen EU:n vammaisstrategiaan.

2.4 ETSK kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota jatkamaan toimivaltansa puitteissa toimia, joiden avulla varmistetaan vammaisten täysimittainen integroituminen ja osallistuminen yhteiskuntaan, sekä tunnustamaan, että vammaisilla on samat oikeudet kuin muillakin kansalaisilla. Komitea kehottaa myös

⁽²⁾ YK:n yleissopimus vammaisten oikeuksista, New York 2006.

tutkimaan mahdollisia vaihtoehtoja nykyiselle, toisinaan ihmisarvoa loukkaavalle ja epäinhimilliselle vammaisten laitosasumiselle ja heidän erottamiselleen yhteisöstä sekä toteuttamaan niitä korvaavia vaihtoehtoja asteittain.

2.5 ETSK muistuttaa painopisteistä, joihin on keskityttävä vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien saavuttamiseksi. Kaikkien yhteiskuntien painopisteenä tulisi olla tietoisuuden parantaminen vammaisten oikeuksista, vammaisten pääsy julkisiin rakennuksiin, tietoyhteiskunnan ja liikennevälineiden saavutettavuus, uuden kansallisen lainsäädännön laatiminen sekä perheille kohdennettu tuki. Erityishuomiota tulee kiinnittää vammaisiin lapsiin ja varmistaa tällöin asianmukainen koulutus, integroituminen ja tuki. Näin edistetään heidän yhteiskunnallista osallistumistaan ja vähennetään heidän riippuvuuttaan sosiaalipalveluista.

2.6 ETSK kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita valmistautumaan nykyistä huomattavasti laajempaan vammaisliikkeen tukemiseen. Ajatus, jonka mukaan vammaisten tulee osallistua heitä koskeviin toimiin, voidaan toteuttaa vain, jos valtiolta on selvillä tarpeesta tukea vammaisjärjestöjen verkkoa. Kesäkuussa 2004 Euroopan unionin edellisen laajentamisen jälkeen valtiosta riippumattomien vammaisjärjestöjen kansalliset neuvostot kymmenessä uudessa jäsenvaltiossa sekä Bulgariassa ja Romaniassa hyväksyivät asiaa koskevan Budapestin päätöslauselman ⁽³⁾.

2.7 ETSK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita asettamaan käyttöön tietoa parhaista käytänteistä ja tehokkaista lähestymistavoista (kuten agenda 22:ssa esitetty menetelmä), jotta vammaisten edustajia kutsutaan osallistumaan paikallisviranomaisten toimintasuunnitelmien laatimiseen vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi paikallistasolla. ETSK kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan vammaisuutta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän laatimia suuntaviivoja vammaiskysymysten sisällyttämiseksi eri politiikan aloihin. ⁽⁴⁾

2.8 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen tehdä vuonna 2008 tietoyhteiskuntaan osallisuutta koskeva EU:n aloite ja toivoo, että se on mahdollisimman laaja-alainen ja kunnianhimoinen ja että siitä tulee ratkaiseva askel pyrkimyksissä sisällyttää sähköisten palveluiden saatavuus kaikkiin asianomaisiin EU:n politiikkoihin.

2.9 ETSK toivoo, että uusissa (parhaillaan käsiteltävissä) asetuksissa uudesta sähköisen viestinnän kehyksestä sekä "Televisio ilman rajoja" -direktiivissä otetaan konkreettisesti huomioon saavutettavuus, jotta varmistetaan, että vammaiset voivat hyötyä täysimittaisesti näistä tärkeistä viestintävälineistä.

⁽³⁾ Ks. esimerkiksi http://www.eudnet.org/update/online/2004/jun04/edfn_02.htm.

⁽⁴⁾ Vammaisuutta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän keskus-teluasiakirja, 18.–19. maaliskuuta 2004. Asiakirjaluonnos *Mainstreaming Disability in Different Policy Areas* (Vammaiskysymysten sisällyttäminen eri politiikan aloihin), vammaisuutta käsittelevä korkean tason asiantuntijaryhmä.

2.10 ETSK kehottaa vahvistamaan direktiiviä 2001/85/EY⁽⁵⁾, jotta se mukautetaan vammaisten lentomatikustajien oikeuksia koskevaan uuteen EU:n lainsäädäntöön.

2.11 ETSK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kohdentamaan kaikki tarvittavat toimet ja resurssit sen varmistamiseksi, että neuvoston direktiivi 2000/78/EY⁽⁶⁾, jossa säädetään yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista, pannaan tehokkaasti täytäntöön.

2.12 ETSK katsoo, että jotta mahdollistetaan vammaisten osallistaminen ja osallistuminen yhteiskuntaelämään, on siirryttävä vammaisille tarkoitetuista laitoksista laadukkaisiin ja yhteisöpohjaisiin kaikille tarkoitettuihin vaihtoehtoihin. Komitea kehottaa Euroopan komissiota nivomaan asian yleishyödyllisiä sosiaalipalveluja koskeviin tuleviin aloitteisiin sekä asettamaan sen EU:n rakennerahastojen painopisteeksi.

2.13 ETSK kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita painottamaan vammaisten sosiaalipalveluja ja vammaisille tarjottavaa henkilökohtaista apua sekä muistuttaa, että tukipalvelujen ansiosta vammaiset ja heidän hoitajansa voivat viettää normaalia elämää ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan.

2.14 ETSK kehottaa laatimaan säädöskäytännön parantamista koskevan komission aloitteen mukaisesti säädösten vaikutusanalyysin uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa. Tässä yhteydessä tulisi ottaa huomioon vammaisten erityispiirteet ja heidän tarpeensa. Kaikkien tieto- ja viestintäteknisten välineiden, joiden avulla pyritään parantamaan EU:n lainsäädännön laatua, hyväksymistä, siirtämistä kansalliseen lainsäädäntöön ja noudattamista, tulisi myös vastata täysin saavutettavuudelle asetettuja vaatimuksia.

2.15 Perheillä, joissa on yksi tai useampi vammaisen, on muita suurempi riski kärsiä köyhyydestä, sillä vammaisen perheenjäsen lisää kotitalouden kuluja, jotka voivat nousta vuosittain 30 000 euroon.⁽⁷⁾ Tämä oikeuttaa positiivisen syrjinnän, kuten (rahalliset tai luontoissuorituksina annettavat) tuet tai verohelpotukset.

2.16 ETSK kehottaa jäsenvaltioita saattamaan voimaan ja seuraamaan lainsäädäntöä, joka vaikuttaa vammaisten yhtäläisiin mahdollisuuksiin. ETSK panee merkille, että lento- ja rautatieliikenteestä annettuja direktiivejä sovelletaan vain kansainväliseen liikenteeseen ja että vammaisten pääsystä liikennevälineisiin ei näin ollen ole huolehdittu alue- ja paikallistasolla.

⁽⁵⁾ Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/85/EY, annettu 20. marraskuuta 2001, matkustajien kuljetuksessa käytettäviä, kuljettajan istuimen lisäksi enemmän kuin kahdeksan istuinta käsittäviä ajoneuvoja koskevista erityissäännöksistä sekä direktiivien 70/156/EY ja 97/27/EY muuttamisesta.

⁽⁶⁾ Ks. neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27. marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista.

⁽⁷⁾ Barcelonan kaupunginvaltuuston yhteydessä toimivan vammaisten paikallisinstituutin maaliskuussa 2006 laatima ”Tutkimus vammaisten taloudellisesta eriarvoisuudesta Barcelonan kaupungissa. Vammasta johtuva taloudellinen rasitus” osoittaa, että perheenjäsenen vammasta johtuvat kotitalouden kulut voivat sosiaaliturvan tasosta ja vammasta laadusta riippuen nousta vuosittain 30 000 euroon. (<http://w3.bcn.es/fixters/baccessible/greugecomparatieuconmic.683.pdf>).

3. Yhtäläiset mahdollisuudet vammaisille — katsaus eri aloihin

3.1 Valveuttaminen ja koulutus

3.1.1 Euroopan vammaisten teemavuotena 2003 korostettiin voimakkaasti vammaisuuden tiedostamista ja vammaisuuden näkyvyyttä. Koulutuksen avulla tulisi mahdollistaa, että suhtautuminen vammaisten yhtäläisiin mahdollisuuksiin todella muuttuu, ja antaa tietoa vammaisuudesta. Tiedotusvälineiden jakamaa hyvin valmistelua tietoa vammaisten ongelmista tulee pitää tärkeänä keinona muutettaessa yhteiskunnan suhtautumista vammaisiin. Koulun ja viestimien olisi tehtävä yhteistyötä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

3.1.2 Jos vammaisille lapsille ja nuorille ei ole tarjolla osallisuutta edistävää koulutusta, heidän on vaikea sopeutua työmarkkinoille. Koulutukseen pääsyn parantaminen tulisi asettaa etusijalle vammaisia koskevista tulevista toimintasuunnitelmissa ja strategioissa.

3.1.3 ETSK panee merkille, että asiassa on edistytty Madridin julistuksen ja Euroopan vammaisten teemavuoden jälkeen, mutta tehtävää on siltä vielä paljon. Esimerkkinä mainittakoon, että julkisista Internet-sivustoista, Euroopan toimielinten sivustot mukaan luettuina, yli 80 prosenttia ei yleensä ole vammaisten ulottuvilla. On myös tärkeää, että kaikki suurelle yleisölle palveluja tarjoavat Internet-sivustot ovat vammaisten ulottuvilla.

3.1.4 ETSK kehottaa etenkin eurooppalaisia standardointielimiä hyväksymään sitovat standardit, joita sovelletaan tavaroiden ja palvelujen julkiseen hankintaan. Lisäksi tulisi laatia säännökset hyödykkeiden ja palvelujen saavutettavuudesta tieto- ja viestintäteknikan alalla.

3.1.5 Käsite ”Design for all” pitäisi tehdä tunnetuksi kaikkien eturyhmien joukossa eli suunnittelijoiden, tuottajien, standardien laatijoiden sekä käyttäjien eli vammaisten, joilla on oikeus laajaan valikoimaan heidän odotuksensa täyttäviä tavaroita ja palveluja.

3.1.6 ETSK on tyytyväinen Riassa annettuun ministerijulistukseen tieto- ja viestintäteknikasta osallistavassa yhteiskunnassa ja toivoo, että siitä tulee merkittävä virstanpylväs pyrittäessä integroimaan vammaiset tietoyhteiskuntaan. Tieto- ja viestintäteknikka on sekä merkittävä kasvun ja työllisyyden veturi että voimakas väline vammaisten integroimiseksi.

3.1.7 Odotettaessa vammaisten koulutusta ja työllisyyttä koskevien nykyisten valtioneuvostokäytäntöjen tarkistusta ETSK kehottaa komissiota säilyttämään nykyisen lähestymistapansa tulevassa ryhmäpoikkeusasetuksessa.

3.2 Työllisyys

3.2.1 ETSK on tietoinen siitä, että vammaisia ja ei-vammaisia henkilöitä kohdellaan työmarkkinoilla hyvin eri tavoin. Eurostat vahvisti vuonna 2003, että vammaisista huomattavasti suurempi osa ei osallistunut työelämään: työelämän ulkopuolella oli vaikeasti vammaisista 78 prosenttia ja ilman pitkäaikaista terveysongelmaa olevista henkilöistä tai ei-vammaisista 27 prosenttia. ⁽⁸⁾

3.2.2 ETSK on tyytyväinen Euroopan komission päättäväisiin toimiin seurata yhdenvertaista kohtelua työssä käsittelevän direktiivin siirtämistä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamista. ⁽⁹⁾ Seuranta tulisi toteuttaa yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja alalla toimivien valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa. ETSK katsoo, että tehostamalla seuranta voidaan luoda nykyistä paremmat edellytykset työpaikkojen muuttamiseksi vammaismyönteisiksi, vammaisille soveltuvien uusien työpaikkojen luomiseksi sekä tukipalvelujen perustamiseksi.

3.2.3 ETSK toivoo, että jäsenvaltioiden vammaisjärjestöt osallistuisivat nykyistä enemmän uudistus suunnitelmien laadintaan. Tarkistetussa Lissabonin strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää entistä laajempaa kansalaisyhteiskunnan osallistumista. Tavoitteita ei saavuteta, jos vammaiset (15 prosenttia EU:n väestöstä) jätetään huomiotta tai jos vammaisten tarpeista ei huolehdi eikä niitä oteta asianmukaisesti huomioon.

3.2.4 Työllisyydestä, kasvusta ja työmarkkinoiden joustavuudesta käytyjen keskustelujen johdosta (esimerkiksi EU:n epävirallisessa huippukokouksessa Lahdessa 20. lokakuuta 2006) ETSK kehottaa komissiota arvioimaan joustavien ja tehokkaiden tukitoimien vaikutusta sekä hyödyntämään niiden mahdollista yhteisvaikutusta vammaisten työllisyysasteen nostamiseksi.

3.2.5 ETSK kannattaa myös Euroopan sosiaalirahaston (ESR) aloitteita vammaisten integroimiseksi työmarkkinoille. Equal-aloite on osoittautunut erittäin tehokkaaksi edistettäessä vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia. Koska Equal-aloite on päättymässä, ETSK kehottaa komissiota sisällyttämään aloitteen lähestymistavan ja filosofian asianmukaisesti uusiin ESR:n aloitteisiin.

3.2.6 Euroopan sosiaalirahaston uudessa kehyksessä tulisi korostaa, että yksilöihin tehtävät investoinnit voivat onnistua vain, jos samalla investoidaan entistä parempiin palveluihin, joiden avulla parannetaan saavutettavuutta.

3.2.7 ETSK uskoo, että tarvitaan asianmukaista poliittista kehystä, johon sisältyvien taloudellisten kannustimien ansiosta yritykset voivat parantaa niin tiloihinsa pääsyä kuin palvelujensa

saatavuutta. Komitea kehottaa täydentämään kehystä tarvittaessa sitovalla lainsäädännöllä saavutettavuutta koskevien vaatimusten noudattamiseksi.

3.3 Esteetön yhteiskunta

3.3.1 ETSK katsoo, että esteetön yhteiskunnan luominen on välttämätöntä vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumiseksi. Esteetön yhteiskunta tarkoittaa ympäristöä, joka on teknisesti mukautettu vammaisten tarpeisiin ja jossa vammaisten kanssakäymisen ja osallistumisen esteet on poistettu.

3.3.2 ETSK on sitä mieltä, että vammaisiin kohdennetuista jäsenvaltioiden toimista sekä alaa koskevasta jäsenvaltioiden lainsäädännöstä on annettava tietoa tiivistetyssä muodossa. Komitea kehottaa komissiota kokoamaan asianomaisen tiedon tuleviin kahden vuoden välein annettaviin kertomuksiinsa vammaisten tilanteesta Euroopassa.

3.3.3 Yhtäläisten mahdollisuuksien tiellä olevia suurimpia esteitä ovat vammaisten kohtaamat vaikeudet päästä koulutukseen. Vaikka työllisyyspuitedirektiivissä kielletään kaikenlainen syrjintä ammattikoulutuksessa (sekä korkeakoulutuksessa), vammaiset pääsevät edelleen vain rajoitetusti koulutukseen. Syitä tähän ovat vammaisten tarpeisiin soveltumaton ympäristö, asianmukaisten palvelujen puute, vähäinen kanssakäyminen sekä tiedotuksen ja neuvonnan puute sekä vammaisille lapsille ja nuorille tarkoitettu koulutusjärjestelmä, joka käytännössä usein evää heiltä kouluttautumismahdollisuudet jo koulunkäynnin alkuvaiheessa.

3.3.4 Unionin rakennerahastot edistävät osaltaan huomattavasti integroitumista, jos niiden yhteydessä otetaan asianmukaisesti huomioon vammaisten syrjimättömyyden sekä saavutettavuuden periaatteet. ETSK on tyytyväinen äskettäin annettuihin uusiin rakennerahastoasetuksiin, jotka ovat tämäsuntainen askel ja estävät uusien esteiden luomisen vammaisille EU-rahoitteisissa hankkeissa. ETSK kehottaa omaksuma muissakin — etenkin mittavasti rahoitettavissa — EU:n ohjelmissa ja aloitteissa saman lähestymistavan sekä edistämään niiden avulla ratkaisevasti Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamista.

3.3.5 ETSK on sitä mieltä, että tarvitaan nykyistä enemmän toimia vammaisten tarpeet huomioon ottavan ympäristön luomiseksi etenkin, kun ajatellaan julkisen henkilöliikenteen käytettävyyttä ja esteetöntä kaupunkiympäristöä. Monet yhteiskuntaryhmät hyötyvät vammaisten tarpeet huomioon ottavasta ympäristöstä — lapsiperheet, iäkkäät henkilöt sekä esimerkiksi fyysisen vamman vuoksi tilapäisesti liikuntarajoitteiset henkilöt.

⁽⁸⁾ Statistics in Focus, Theme 3: *Employment of Disabled people in Europe 2002* (Vammaisten työllisyys Euroopassa vuonna 2002), Eurostat 26/2003.

⁽⁹⁾ Direktiivi 78/2000/EY, 27. marraskuuta 2000.

3.3.6 Asenteiden muuttamiseksi tarvitaan pikaisesti toimia. Vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamisen lähtökohtana on oltava ihmisoikeudet, esimerkiksi periaate, jonka mukaan jokaisella on oikeus osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. On erittäin tärkeä varmistaa vammaisten tukipalvelut sekä toimet vammaisten työllisyyden edistämiseksi esimerkiksi helpottamalla suojatyötä ja tuettua työtä väylänä avoimille työmarkkinoille.

3.3.7 Jäsenvaltioiden tulisi yhtenäistää erityismenettelyt ja -menetelmät yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi. Käytäntöön sovelletut yhtäläiset mahdollisuudet avaavat kullekin yksilölle laajat realistiset mahdollisuudet. Ehdotettu muutos vammaisiin sovellettavan todellisen yksilöllisen lähestymistavan vahvistamiseksi edellyttää keskipitkällä aikavälillä nykyistä suurempia määrärahoja sekä julkiselta sektorilta että rakennerahastoista. Niiden ansiosta voidaan kuitenkin pitkällä aikavälillä säästää huomattavasti sosiaalimenoissa.

3.3.8 Osuus- ja yhteisötalouden yritykset ovat ratkaisevassa asemassa varmistettaessa vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet. Ne auttavat vammaisia integroitumaan yhteiskuntaan ja työmarkkinoille sekä edistävät vammaispolitiikan sisällyttämistä muihin politiikan aloihin osuuskunnissa paljon käytetyn itseavun periaatteen avulla.

3.3.9 ETSK on edelleen vakuuttunut siitä, että julkisista hankinnoista annetut uudet EU:n direktiivit ovat hyvä väline, jolla edistetään vammaisten työllisyyttä, julkisen henkilöliikenteen ja rakennetun ympäristön käytettävyyttä sekä saavutettavissa olevien tavaroiden ja palvelujen tuotantoa. Komitea kehottaa kaikkia (paikallis-, alue-, jäsenvaltio- ja EU-tason) viranomaisia soveltamaan niitä kyzeisiin tarkoituksiin. Euroopan komission tulisi tukea hyvien käytänteiden vaihtoa.

3.4 Osallistuminen päätöksentekoon

3.4.1 Euroopan vammaisjärjestöt toimivat aktiivisesti vammaisasioiden valtavirtaistamiseksi. ETSK kannattaa kyzeisiä toimia ja katsoo, että valtavirtaistamisperiaatteen noudattaminen on avain toivottujen tulosten saavuttamiseksi. Valtavirtaistaminen voi onnistua vain, jos vammaisjärjestöt osallistuvat alusta lähtien päätöksentekoprosessiin.

3.4.2 Euroopan komissio on luonut tehokkaita osallistumismenettelyjä, jotka ovat ETSK:n mielestä ratkaisevassa asemassa

varmistettaessa vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet. Valtavirtaistamisen edistäminen voi yhdessä lainsäädäntötoimien kanssa tuottaa tuloksia esimerkiksi henkilöliikenteen käytettävyyden, vammaisten tarpeet huomioon ottavan asumisen sekä tavaroiden, palvelujen ja tiedon saavutettavuuden osa-alueilla.

3.4.3 Euroopan vammaisten teemavuosi 2003 oli virstanpylväs edistettäessä osallistumista. Teemavuosi oli alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan ansiosta yleisesti ottaen onnistunut, sillä Euroopan vammaisjärjestöt osallistuivat aktiivisesti teemavuoden valmisteluun ja kehittämiseen. Valtavirtaistamisen periaatteen pohjalta tehtiin myös yhteistyötä monien eri alojen päättäjien kanssa.

3.4.4 On myös ensiarvoisen tärkeää, että vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet nivotaan niihin Euroopan unionin prosesseihin, joissa käytetään avointa koordinoitimenetelmää. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että monet vammaispoliittiset kysymykset kuuluvat edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan.

3.5 Vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia parantavat lainsäädäntötoimet

3.5.1 Unionin tasolla on ryhdytty useisiin poliittisiin toimiin vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi. Euroopan vammaisten teemavuoden 2003 aikana neuvosto antoi päätöslauselmat työllisyydestä, ammattikoulutuksesta, kulttuuri-toiminnan ja koulutuksen saavutettavuudesta sekä tietoyhteiskuntaan osallistumisesta. ⁽¹⁰⁾ Muut EU:n toimielimet käynnistivät myös saavutettavuuteen ja työllisyyteen liittyviä aloitteita. ⁽¹¹⁾

3.5.2 EU:n vammaistoimintasuunnitelmaa 2006–2007 pannaan parhailaan täytäntöön. ETSK on tyytyväinen siihen, että toimintasuunnitelman tavoitteet on suunnattu vammaisten perusongelmiin. Toimintasuunnitelman toisen vaiheen päätavoitteena on vammaisten aktiivinen integroiminen. Tavoite perustuu kansalaisyhteiskuntaan, jonka mukaan vammaisilla on oikeus samoihin valintoihin ja päätöksiin jokapäiväisessä elämässään kuin muillakin ihmisillä. ⁽¹²⁾

3.5.3 ETSK katsoo, että tarvitaan täydentävää lainsäädäntöä syrjinnän torjumiseksi kaikilla EU:n toiminnan aloilla. Komitea odottaa kiinnostuneena syrjimättömyyteen tähtäävistä täydentävistä lainsäädäntöaloitteista tehtyjen toteutettavuustutkimusten tuloksia. Komitea on myös vakaasti sitä mieltä, että ehdotus vammaisdirektiivistä on esitettävä mahdollisimman pikaisesti.

⁽¹⁰⁾ Neuvoston päätöslauselma (2003/C 175/01), annettu 15. heinäkuuta 2003, vammaisten työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden edistämisestä.

Neuvoston päätöslauselma (2003/C 134/05), annettu 6. toukokuuta 2003, vammaisten mahdollisuuksista päästä kulttuurilaitoksiin ja -tiloihin ja nauttia kulttuuri-toiminnasta.

Neuvoston päätöslauselma (2003/C 134/04), annettu 5. toukokuuta 2003, vammaisten oppilaiden ja opiskelijoiden yhtäläisistä mahdollisuuksista koulutukseen.

Neuvoston päätöslauselma (2003/C 39/03), annettu 6. helmikuuta 2003, "eAccessibility" — vammaisten tietoyhteiskuntaan osallistumisen helpottamisesta.

⁽¹¹⁾ 2010: A Europe accessible for all: report by a group of accessibility experts (2010: Kaikkien saatavilla oleva Eurooppa, saavutettavuutta käsittelevä riippumattomien asiantuntijoiden ryhmä): http://ec.europa.eu/employment_social/index/7002_en.html.

⁽¹²⁾ EU:n perusoikeuskirjan 26 artiklassa "unioni tunnustaa vammaisten oikeuden päästä osallisiksi toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, ja kunnioittaa tätä oikeutta".

4. ETSK:n rooli edistettäessä vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia

4.1 ETSK muistuttaa työmarkkinaosapuolten ratkaisevasta roolista pyrittäessä integroimaan vammaiset täysimittaisesti yhteiskuntaan. Työnantajien keskuudessa on monia hyviä esimerkkejä sekä vammaisten työllistämistä että tavaroiden ja palvelujen kehittämisestä siten, että ne ovat vammaisten ulottuvilla. ETSK on toimivaltansa puitteissa sitoutunut edistämään asiaa.

4.2 ETSK kannustaa työnantajia ja ammattijärjestöjä hyödyntämään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua vammaisten työllistämiseen ja työpaikan säilyttämiseen tähtävien uusien aloitteiden esittämiseksi.

4.3 ETSK on sitoutunut varmistamaan vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet. Tukeakseen Euroopan vammaisten teemavuoden 2003 onnistumista ETSK perusti komitean jäsenistä ja virkamiehistä koostuvan vammaisasioiden työryhmän. Sen tehtävänä oli valmistella ja toteuttaa ETSK:n toimia, jotka liittyvät Euroopan vammaisten teemavuoteen.

4.4 ETSK:n lausunnossa Euroopan vammaisten teemavuodesta 2003⁽¹³⁾ luodaan selkeä katsaus ETSK:n toimiin vammaisasioiden edistämiseksi. Vaikka ETSK on jo toteuttanut merkittäviä toimia ja edistänyt huomattavasti vammaisasioiden valtavirtaistamista kaikissa asianomaisissa lausunnoissaan, komitea sitoutuu lisäämään toimiaan vuonna 2007 (Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuosi) ja sen jälkeen.

4.5 ETSK on antanut useita lausuntoja, joissa tarkastellaan erityisesti vammaisasiota, kuten vuonna 2002 annettu lausunto "Vammaisten integroituminen yhteiskuntaan"⁽¹⁴⁾, jossa esitetään ensimmäistä kertaa vammaisasiota koskeva yleinen lähestymistapa, sekä lausunto, jossa tarkastellaan vammaisten tilannetta laajentuneessa Euroopan unionissa. Muissakin lausunnoissa on kehoitettu varmistamaan vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet. Niitä ovat esimerkiksi lausunnot "Esteetön tietoyhteiskunta"⁽¹⁵⁾, "Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuosi 2007"⁽¹⁶⁾ sekä vihreä kirja mielenterveydestä⁽¹⁷⁾. Aihetta on tarkasteltu myös lausunnossa "Sosiaalinen matkailu Euroopassa"⁽¹⁸⁾.

4.6 ETSK:n uusi toimipaikka, joka otettiin käyttöön vuonna 2004, on vammaisten täysin saavutettavissa oleva rakennus. Vammaisjärjestöt ovat näin ollen voineet osallistua komiteassa

⁽¹³⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Euroopan vammaisten teemavuoden 2003 täytäntöönpanosta, tuloksista ja yleisestä arvioinnista", 14. helmikuuta 2006, esittelijä: Gunta Anča. EUVL C 88, 11.4.2006.

⁽¹⁴⁾ ETSK:n lausunto "Vammaisten integroituminen yhteiskuntaan" (omaloitteinen lausunto), 17. heinäkuuta 2002, esittelijä: Miguel Angel Cabra de Luna. EYVL C 241, 7.10.2002.

⁽¹⁵⁾ ETSK:n lausunto "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Esteetön tietoyhteiskunta (*eAccessibility*)", 15. maaliskuuta 2006, esittelijä: Miguel Angel Cabra de Luna. EUVL C 110, 9.5.2006.

⁽¹⁶⁾ ETSK:n lausunto "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös — Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuosi 2007 — Tavoitteena oikeudenmukainen yhteiskunta", 14. joulukuuta 2005 (CESE 1507/2005), esittelijä: Maria Herczog. EUVL C 65, 17.3.2006.

⁽¹⁷⁾ ETSK:n lausunto "Vihreä kirja — Väestön mielenterveyden parantaminen — Tavoitteena Euroopan unionin mielenterveysstrategia", 17. toukokuuta 2006, esittelijä: Adrien Bedossa. EUVL C 195, 18.8.2006.

⁽¹⁸⁾ ETSK:n lausunto "Sosiaalinen matkailu Euroopassa" (omaloitteinen lausunto), 14. syyskuuta 2006, esittelijä: Juan Mendoza Castro.

pidettyihin seminaareihin sekä järjestää siellä seminaareja. Muiden EU:n toimielinten tulisi ottaa tästä mallia.

4.7 Komitea panee merkille, että vammaisjärjestöt ovat nyt aiempaa vahvemmin edustettuina komiteassa. Lisäksi osuus- ja yhteisötalouden organisaatioiden ja työmarkkinaosapuolten edustajat ovat tehneet lujasti työtä varmistaakseen osaltaan vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet.

4.8 Parhaiden käytänteiden vaihdon edistämiseksi ETSK ehdottaa, että Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuonna 2007 järjestetään seminaari, jossa painotetaan etenkin vammaisasiota ja erilaisia syrjintään liittyviä seikkoja.

4.9 ETSK kehottaa jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalineuvostoja tai vastaavia elimiä hyödyntämään vuotta 2007 foorumina, jonka avulla ne voivat edistää vammaisasioiden huomioon ottamista työskentelyssään. ETSK voisi myös tutkia mahdollisuutta tilata tutkimus, jossa tarkasteltaisiin työmarkkinaosapuolten parhaita käytänteitä vammaisasioiden huomioon ottamiseksi.

5. Kohti esteetöntä Eurooppaa: kohdennettu toiminta

5.1 ETSK panee merkille, ettei unionissa ole laaja-alaista syrjinnän kieltävää lainsäädäntöä, joka kattaisi kaikki EU:n toiminta-alat.

5.2 Vammaisasiat on otettava huomioon EU:n eri strategioissa. On myös pohdittava vaikutuksia, joita tästä aiheutuu varmistettaessa vammaisten yhtäläiset mahdollisuudet. Vammaisasiat on edelleen asetettava etusijalle myös siksi, ettei kysymystä esimerkiksi enää tarkastella uudistetussa Lissabonin strategiassa tai vuonna 2005 esitetyissä kansallisissa uudistus suunnitelmissa. ETSK on näin ollen tyytyväinen työasiakirjaan, jossa tarkastellaan vammaiskysymysten sisällyttämistä Euroopan työllisyysstrategiaan, ja kehottaa Euroopan komissiota laatimaan asiakirjaa koskevan vaikutusanalyysin.

5.3 ETSK korostaa, että on otettava uudelleen esille Yhdistyneen kuningaskunnan puheenjohtajakautenaan tekemä ehdotus, jonka mukaan vuosittain tulisi järjestää vammaisasiota käsittelevä ministerikokous, jotta keskustelua voitaisiin edistää korkealla poliittisella tasolla ja jotta vammaisjärjestöt voisivat osallistua kyseiseen keskusteluun. Suuri yleisö ei tähän mennessä ole ollut riittävän tietoinen tästä aloitteesta.

5.4 ETSK painottaa jälleen kerran, että vammaisuus on määrätty yhteisesti unionin tasolla EU:n vammaispolitiikan tehostamiseksi. Myös nykyistä syvällisemmät tiedot vammaisten tilanteesta EU:ssa edistäisivät osaltaan entistä parempiin tietoihin perustuvaa ja kohdennetumpaa politiikan muotoilua. Tämän vuoksi ETSK kehottaa komissiota, Eurostatia ja jäsenvaltioita suuntaamaan nykyistä enemmän resursseja sellaisten tilastojen laadintaan, joissa analysoidaan esimerkiksi vammaisten työllisyystilannetta, taloudellista painoarvoa ja roolia kuluttajina tai palvelujen saatavuutta.

5.5 Euroopan yhteisö on Amsterdamin sopimuksessa sitoutunut ottamaan vammaisten tarpeet huomioon yhtenäismarkkinoihin liittyvien toimenpiteiden muotoilussa. Julistusta 22 ei

valitettavasti ole pantu täytäntöön, mikä on lisännyt tavaroiden ja palveluiden saavutettavuuden esteitä.

5.6 ETSK seuraa myös tiiviisti elokuussa 2006 hyväksyttyä YK:n yleissopimusta vammaisten oikeuksista ja kehottaa EU:n jäsenvaltioita ratifioimaan sen. Komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että YK:n yleissopimuksen periaatteita edistetään ja noudatetaan EU:n tasolla.

5.7 ETSK toivoo, että EU:n toimintasuunnitelmat vammaisten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi käynnistävät lisää uusia toimia ja että ne puolestaan tuottavat mitattavia tuloksia.

Bryssel 17. tammikuuta 2007

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS*

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Ihmisarvoista työtä kaikille — Yhteisön osallistuminen ihmisarvoisen työn toimintaohjelman maailmanlaajuiseen täytäntöönpanoon”

KOM(2006) 249 lopullinen

(2007/C 93/09)

Euroopan komissio päätti 13. heinäkuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaalasiat, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Thomas **Etty**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 128 puolesta, 3 vastaan 11:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea pitää komission tiedonantoa tervetulleena. Komitea on vakuuttunut siitä, että komissio tulee tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa edistämään merkittävästi ihmisarvoisen työn toteutumista sekä EU:ssa että kolmansissa maissa.

Komitea yhtyy komission käsitykseen siitä, että yhteiskunnallisten tavoitteiden vahvistamista ei saa käyttää protektionistisiin tarkoituksiin.

1.1.1 Komitea kehottaa komissiota kutsumaan ETSK mukaan tiedonannon jälkeisistä toimista kesään 2008 mennessä laadittavan kokoavan katsauksen valmisteluihin.

1.1.2 Komitea pyytää komissiota kehittämään indikaattorit, joiden avulla voidaan arvioida ihmisarvoisen työn toimintaohjelman toimeenpanoa EU:n tasolla.

1.1.3 Komission tulisi selkeästi ilmoittaa ihmisarvoisen työn edistämiseen antamansa panoksen budjettivaikutukset, sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolella. Tähän tulisi sisältyä tieto siitä, millä tavoin komissio aikoo tukea ILO:a sen laatiman ihmisarvoisen työn toimintaohjelman toteuttamisessa.

1.2 Komission tulisi noudattaa lähestymistapaa, jota ETSK suositti maaliskuussa 2005 globalisaation sosiaalisesta ulottuvuudesta antamassaan lausunnossa: Maailmanlaajuistumisen myönteisiä vaikutuksia tulisi hyödyntää ja vahvistaa, ja sen kielteisiä vaikutuksia tulisi torjua asianmukaisin keinoin. Komitea vahvistaa maaliskuussa 2005 antamansa lausunnon päätelmät tässä yhteydessä.

1.3 Ihmisarvoisen työn edistämiseen tähtäävät politiikat voivat sekä EU:ssa että sen ulkopuolella onnistua ainoastaan, jos työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta laajemminkin osallistuvat siihen täysimääräisesti.

1.4 Ihmisarvoisen työn muodostaman tavoitteen saavuttaminen edellyttää poliittista johdonmukaisuutta ja koordinoitua kaikilla — myös kansallisilla — tasoilla.

1.5 Ihmisarvoisen työn edistämisen avaintekijä on ILO:n hoitaman valvontajärjestelmän vahvistaminen.

1.6 ETSK kehottaa komissiota analysoimaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa syitä siihen, miksi maahanmuuttajien vastaanottajamaat eivät ole ratifioineet YK:n siirtotyöläisten ja heidän perheidensä oikeuksia koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälistä yleissopimusta.

1.7 ILO:n asiaankuuluvien yleissopimusten ratifioiminen, voimaansaattaminen ja noudattaminen käytännössä EU:n sisällä ja suhteessa unionin ulkopuolisiin maihin on olennaisen tärkeää.

1.8 ETSK kehottaa komissiota tuomaan esiin työsuojelun merkitystä yhtenä ihmisarvoisen työn tavoitteen saavuttamisen keskeisistä tekijöistä.

1.9 Komission tulisi esittää ihmisarvoista työtä koskevaan politiikkaansa — sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolella — liittyvä toimintasuunnitelma, johon sisältyy myös budjettitietoja.

2. Yleistä

2.1 Komitea pitää tiedonantoa tervetulleena. Ihmisarvoisen työn toimintaohjelma on tärkeä reaktio maailmanlaajuistumiseen, ja se voi vaikuttaa ratkaisevasti YK:n vahvistamien vuosittain asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Maailmanyhteisön tärkeänä jäsenenä Euroopan unioni voi tuoda kehitykseen merkittävää lisäarvoa toteuttamalla ihmisarvoisen työn toimintaohjelmaa omalla alueellaan sekä edistämällä sen käyttöönottoa kansainvälisten instituutioiden kanssa. Ihmisarvoisen työn käsite vaikuttaa suoraan Lissabonin suunnitelman toteutukseen kehittämällä omalta osaltaan merkittävästi ja kestäväällä tavalla työelämää EU:ssa. Ihmisarvoisen työn aktiivinen edistäminen kaikkien työtekijöiden kohdalla on olennainen osa Euroopan sosiaalista toimintaohjelmaa ja EU:n toimia, joilla se pyrkii ilmentämään eurooppalaisia arvoja, mutta lisäksi se on EU:n etujen mukaista, koska sen avulla voidaan varmistaa, että maailmanlaajuistuminen ei vaaranna eurooppalaista sosiaalimallia.

2.2 ”Ihmisarvoinen työ” on Kansainvälisen työjärjestön (ILO) vuonna 1999 ⁽¹⁾ käyttöön ottama käsite. Se on määritelty seuraavan ILO:n neljän strategisen tavoitteen yhtymäkohdaksi:

— työoikeuksien edistäminen

⁽¹⁾ *Decent work, Report of the Director General of the ILO to the 87th Session of the International Labour Conference*, ILO, Geneve, 1999.

— työllisyys

— sosiaalinen suojelu

— työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu.

Käsite on EU:n yhteiskuntamallin keskeinen osa. Siinä painotetaan oikeutta tehdä tuottavaa ja vapaasti valittua työtä, jossa työtekijöiden oikeudet on suojeltu, joka tarjoaa heille riittävän toimeentulon, jossa he nauttivat asianmukaista sosiaalista suojaa ja jossa painotetaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Kolmikantaisuus ja työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu takaavat osallistumisen ja demokraattisen prosessin.

Sukupuolinäkökohtia ja kehityskysymyksiä pidetään yleisesti keskeisinä.

2.2.1 Komission tulisi ILO:n laatiman ihmisarvoisen työn toimintaohjelman mukaisesti painottaa voimakkaasti sukupuolten tasa-arvon tärkeyttä ja naisten aseman vahvistamista köyhyden voittamiseksi etenkin, kun ajatellaan yhtäläisiä mahdollisuuksia ja tasapuolista kohtelua.

2.3 Globalisaation sosiaalisesta ulottuvuudesta antamassaan lausunnossa ⁽²⁾ ETSK määritteli ihmisarvoisen työn avaintavoitteeksi ja EU:n ja sen jäsenvaltioiden painopisteeksi sekä niiden omilla alueilla että ulkosuhteiden ja kehitysyhteistyön piirissä.

2.4 Komitea yhtyy tiedonannon johdannossa esitettyyn toteamukseen, jonka mukaan ihmisarvoisen työn toimintaohjelmassa on kyse joukosta yleisiä suuntaviivoja, jotka eivät ole sidoksissa mihinkään tiettyyn kehityksen malliin, sekä välineestä, jolla kehitystä pyritään ohjaamaan sellaisten arvojen ja toiminta- ja hallintoperiaatteiden suuntaisesti, joissa taloudellinen kilpailukyky yhdistyy sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Ihmisarvoisen työn perustana on käsitys siitä, että jokainen maa kehitystasostaan huolimatta asettaa omat päämääränsä kuilun pienentämiseksi tavoitteena olevan ihmisarvoisen työn sekä työllistymismahdollisuuksien niukkuuden, työoikeuksien kiistämisen, riittämättömän sosiaalisen suojelun ja työmarkkinaosapuolten välisen puutteellisen vuoropuhelun välillä.

2.5 Komitea pitää lisäksi tervetulleena, että tiedonannossa painotetaan tarvetta saada aikaan kaikkien asianomaisten monenvälisten instituutioiden ja kaikkien valtioiden tehokas sitoutuminen ihmisarvoisen työn tavoitteeseen YK:n talous- ja sosiaalivestoston korkean tason ryhmän heinäkuussa 2006 antaman julistuksen mukaisesti.

2.6 Komitea panee mielenkiinnolla merkille, että tiedonantoon on sisällytetty useita suosituksia, jotka ETSK esitti globalisaation sosiaalisesta ulottuvuudesta antamassaan lausunnossa.

2.7 Komitea pahoittelee, että kansainvälisten rahoituslaitosten (IFI) sekä WTO:n ja ILO:n välisissä vuoropuheluissa ei enää jäsenvaltioiden tasolla ole pyritty toivotulla tehokkuudella niiden toimintalinjojen keskinäiseen täydentävyyteen ja johdonmukaisuuteen. Komitea on jo aiemmin pyytänyt komissiota ja ministerineuvostoa ryhtymään määrätietoisiin toimiin koordinoitun ja yhdenmukaisuuden lisäämiseksi jäsenvaltioiden tasolla niin, että kansalaisyhteiskunta pääsee osallistumaan täysimittaisesti.

⁽²⁾ ETSK:n 9.3.2005 antama lausunto aiheesta ”Globalisaation sosiaalinen ulottuvuus — etujen laajempaa jakautumista edistävät EU:n poliittiset linjaukset”, esittelijät: Tom Etty ja Renate Hornung Draus (EUVL C 234, 22.9.2005).

Komitea toistaa siis pyyntönsä, jonka mukaan komission ja kyseisissä instituutioissa toimivien jäsenvaltioiden tulisi edistää ihmisarvoista työtä.

Komission tulisi edistää jäsenvaltioiden yhdenmukaisempaa lähestymistapaa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa, etenkin niiden poliittisen neuvonnan, muiden maiden valtiovallan kanssa toteuttamien kehitysyhteistyöohjelmien sekä yksityisille yrityksille suunnattujen lainojen suhteen.

2.8 Komitea pitää komission tiedonannossa esittämiä toimintaehdotuksia yleisesti ottaen asianmukaisina ja rakentavina.

2.8.1 Valitettavasti tiedonannossa ei kuitenkaan todeta, että ILO:n hoitaman valvontajärjestelmän vahvistaminen on keskeisessä asemassa ihmisarvoisen työn edistämisen kannalta. Yleissopimusten ratifiointi on tärkeää muttei riittävä. Myös konkreettiset olosuhteet, eli lainsäädännön täysimääräinen toimeenpano käytännössä, on pidettävä pysyvästi huomion kohteena. Komitea kehottaa komissiota edistämään ja koordinoimaan jäsenvaltioiden yhteisiä, asiaankuuluvia toimia tiiviissä yhteistyössä ILO:n kanssa.

2.8.2 Komitea muistuttaa lisäksi siitä, että maailmanlaajuistuminen paitsi pakottaa ILO:n ajantasaistamaan jatkuvasti yleissopimuksiaan ja suosituksiaan, väistämättä edellyttää myös, että järjestö muotoilee uudet normit työelämän kulloistenkin uusien realiteettien kohtaamiseksi. On varmistettava, että uudet normit liittyvät asiaankuuluviin aihealueisiin ja että ne sisältävät todelliseen tilanteeseen perustuvia säännöksiä. EU:ta ja sen jäsenvaltioita (ja niiden työmarkkinaosapuolia) on kannustettava ottamaan asiassa aktiivinen rooli.

3. Erityistä

3.1 Kehitykseen, hallintoon ja saavutuksiin vaikuttava tekijä

3.1.1 Komissio mainitsee tiedonannossaan työmarkkinaosapuolten kahdenvälisen vuoropuhelun ja kolmikantavuoropuhelun sekä ”työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen” (engl. *the social partners and civil society*) mukaan ottamisen ja ”työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan” (engl. *the social partners and other social society stakeholders*) mukaan ottamisen. Komission tulisi tehdä selväksi, että työmarkkinaosapuolten väliseen vuoropuheluun osallistuvat työmarkkinaosapuolet joko valtiovallan edustajien kanssa tai ilman, kun taas kansalaisvuoropuheluun osallistuvat myös valtiovallasta riippumattomat organisaatiot ja muut sidosryhmät. Tiedonannosta on käytävä ilmi, että todellinen työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on asia, joka voidaan saavuttaa vain vapaiden, riippumattomien ja demokraattisten järjestöjen turvin.

3.1.2 Puheena olevassa tiedonannon osassa käsitellään kaikkia ihmisarvoisen työn käsitteen elementtejä. Ihmetystä herättää, että työterveys ja -turvallisuus mainitaan kuitenkin vain ohimennen (”työn laadun” lyhyt maininta). Tämä ei vaikuta sattumalta, sillä tiedonannon koko tekstissä työterveys ja -turvallisuus jää vähälle huomiolle. Tämä saattaa johtua komission ja jäsenvaltioiden ongelmallisesta suhteesta ILO:n kyseisen alan yleissopimuksiin. Kyseisten yleissopimusten ratifiointiaste jäsenvaltioiden keskuudessa on heikko, vaikka asianomainen EU:n lainsäädäntö tarjoaa työntekijöille yleensä — ymmärrettävästi —

paremman suojan kuin vastaavat ILO:n sopimusvälineet. Kyseinen heikko ratifiointiaste ei kannusta muita maita ratifioimaan työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia yleissopimuksia. Tässä suhteessa EU ei siis edistä ihmisarvoisen työn toimintaohjelmaa. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarkastelemaan nykyistä epätydyttävää tilannetta uudelleen ja parantamaan sitä merkittävästi hyvin pian. Komitea katsoo lisäksi, että jäsenvaltioiden tulisi sanoutua irti työterveyttä ja -turvallisuutta koskevista ILO:n yleissopimuksista vasta sitten, kun ne ovat päättäneet ratifioida ajantasaistetun saman alan yleissopimuksen.

3.1.3 Komitea yhtyy komission käsitykseen siitä, että yhteiskunnallisten tavoitteiden vahvistamista ei saa käyttää protektionistisiin tarkoituksiin. Samalla komitea huomauttaa, että aiemmissa ETSK:n lausunnoissa käsiteltyä monenvälisen kauppasopimusten sosiaalilauseketta ei voitaisi missään tapauksessa käyttää protektionistisiin tarkoituksiin, koska se koskee ainoastaan ILO:n määrittelemää kahdeksaa perusoikeuskysymystä (järjestäytymisoikeus/kollektiivinen neuvottelu-oikeus, pakkotyö, työhön ja ammattiin liittyvä syrjintä, lapsityö), jotka ylivoimainen enemmistö ILO:n jäsenvaltioista on ratifioinut. Mikäli kyseiset jäsenvaltiot kunnioittavat perustusoikeudellisia velvoitteitaan, ne ovat ILO:n vaatimusten mukaisesti ja sen valvonnan alaisesti siirtäneet kyseiset normit kiinteäksi osaksi omaa kansallista lainsäädäntöään ja muita asianomaisia säädöksiään.

3.1.4 EU:n on sisällytettävä ihmisarvoinen työ täysimääräisesti kehitysyhteistyöpolitiikkaansa ja tuettava poliittisia julistuksiaan asianmukaisin budjettimäärärahoin.

3.2 EU:n politiikkojen velvoitteita ja suuntaviivoja

3.2.1 EU:n tulisi edistää ihmisarvoista työtä omalla alueellaan siten, että jäsenvaltiot ratifioivat ja panevat täytäntöön kaikki asiaankuuluvat ILO:n yleissopimukset, myös ne, jotka koskevat erityisen heikossa asemassa olevien ryhmien syrjimättömyyttä ja osallisuutta.

3.2.2 Tiedonannossa ”EU:n ulkopoliitikkojen parempi hyödyntäminen” -osion ”Laajentuminen”-otsikon alla esitetystä päätellen vaikuttaa siltä, että komission käsityksen mukaan järjestäytymisoikeutta ja kollektiivista neuvottelu-oikeutta käsittelevät ILO:n yleissopimukset 87 ja 98 koskevat ainoastaan ammattiyhdistysliikkeen oikeuksia. Tämä ei ole totta: kyse on nimenomaan myös työnantajien oikeuksista. Komission on edistettävä kyseisiä, sekä ammattiyhdistysliikkeen että työnantajien perusoikeuksia.

3.2.3 Komitea yhtyy komission naapuruussuhteista esittämään käsitykseen. Komitea pitää kuitenkin tarpeellisena osoittaa alalla riittävästi huomiota myös työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun sekä kolmikantavuoropuhelua koskevan ILO:n yleissopimuksen 144 ratifiointiin.

3.2.4 Tiedonannon ”Alueelliset ja kahdenväliset suhteet” -osioon liittyen komitea huomauttaa, että Kiina muodostaa erityisongelman, jota komission tulisi käsitellä. Kiina vastustaa avoimesti järjestäytymisoikeutta ja riippumattomien ammattiyhdistysten ja työnantajajärjestöjen kollektiivista neuvottelu-oikeutta. Ottaen huomioon Kiinan merkitys maailmassa tätä ei voida jättää huomiotta, mikäli edistystä halutaan saavuttaa ihmisarvoisen työn toimintaohjelman kautta.

3.2.5 Tiedonannon "Kehitysyhteistyö"-otsikon alla lueteltujen toimenpiteiden joukkoon komission tulisi lisätä yhteistyössä ILO:n kanssa toteutettavia toimia epävirallisen talouden integroimiseksi viralliseen talouteen. Ihmisarvoinen työ on yhtä tärkeää epävirallisessa kuin virallisessakin taloudessa. Komission tulisi etsiä yhdessä ILO:n kanssa uusia keinoja, joilla se voi auttaa nykyisiä toimijoita kehittämään toimintamuotoja epävirallisessa taloudessa työskentelevien oikeuksien puolustamiseksi ja heidän osaamisensa lisäämiseksi sekä auttaa uusia toimijoita astumaan esiin edunvalvonnan alalle.

3.2.6 Komitea ehdottaa, että saman otsikon alle lisättäisiin myös osuus- ja yhteisötalouden organisaatioille kuten osuuskunnille osoitettava tuki. Tämä on yksi globalisaation sosiaalista ulottuvuutta käsittelevän ETSK:n lausunnon pääkohdista.

3.2.7 Komission tulisi myös harkita politiikkoja, joilla yhteistyössä ILO:n kanssa voitaisiin vahvistaa pk-yritysten roolia ihmisarvoisen työn edistämiseksi.

3.2.8 Tiedonantoon kuuluvaan "Kaupankäynnin vaikutus kestäväan kehitykseen" -kohtaan liittyen komitea viittaa ehdotuksiin, jotka se esitti globalisaation sosiaalista ulottuvuutta käsittelevässä lausunnossaan yhteisiin kahdenvälisten seurantakeskustuksiin ja vientiteollisuuden vapaa-alueisiin liittyen.

3.2.9 Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio kannattaa ILO:n yleissopimusten laaja-alaista ratifioimista ja tosiasiallista täytäntöönpanoa, mutta toteaa, että kansainvälisen kaupan alalla kyseistä sitoutumista voitaisiin konkretisoida. Ensinnäkin monenvälisellä tasolla komission on tehtävä ihmisarvoisen työn edistämistä yksi EU:n tavoitteista WTO:ssa. On harkittava kauppaja- ja ympäristökomitean kaltaisen "kauppa ja ihmisarvoinen työ" -komitean perustamista WTO:n yhteyteen. Ihmisarvoinen työ tulisi ottaa esiin kestäväan kehityksen osa-alueena WTO:ssa toteutettavan kauppapolitiikan tarkastelun yhteydessä. Aiheesta on lisäksi yhdessä ILO:n kanssa laadittava WTO:n työohjelma. Komission ja jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä WTO:n muiden jäsenmaiden kanssa aktiivisiin toimiin niiden vakuuttamiseksi eduista, joita ihmisarvoiseen työhön kohdistuva huomio WTO:n puitteissa synnyttää.

3.2.10 Toiseksi talouskumppanuussopimusten kaltaisissa kahdenvälisissä kauppasuhteissaan komission tulisi asettaa ILO:n hyväksymien työelämän perussääntöjen ratifioiminen ja täytäntöönpano keskeiselle sijalle neuvotteluja käytäessä. Kaikissa näissä neuvotteluissa olisi sitouduttava toteuttamaan kestäväan kehitystä

koskevia arviointoja, jotka sisältävät ihmisarvoisen työn indikaattoreita, ja niissä esitettyihin suosituksiin olisi kiinnitettävä huomiota.

3.2.11 Ollakseen tehokas GSP plus -kauppakannustinjärjestelmä edellyttää voimakkaita rinnakkaistoimenpiteitä, erityisesti silloin, kun GSP plus -maiden väliarviointi toteutetaan vuoden 2007 alkupuolella. Näin varmistetaan, että hallitukset ymmärtävät, että niiden on pantava asianomaiset yleissopimukset tosiasiallisesti täytäntöön ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin.

3.2.12 Tiedonannon osioon "Taloudellisiin syihin perustuvan maahanmuuton parempi hallinta" viitaten komitea tuo uudelleen esiin siirtotyöläisten ja heidän perheidensä oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen yleissopimuksen. Kyse on vaikeasta ja monitahoisesta ongelmasta. Yksikään merkittävä "vastaanottava maa" ei ole vielä ratifioinut tätä yleissopimusta. Komitea suhtautui kesäkuussa 2004 asiasta antamassaan lausunnossa⁽³⁾ myönteisesti yleissopimukseen. On hämmästyttävää, että komissio jättää kyseisen sopimusvälineen tiedonannossaan täysin huomiotta. Komitea pyytää komissiota analysoimaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ratifioimatta jättämisen syitä sekä muotoilemaan tähän analyysiin perustuvat selkeät toimintalinjat. Komitea kannustaa myös komissiota tutkimaan yhdessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka eivät vielä ole ratifioineet siirtotyöläisiä koskevia ILO:n yleissopimuksia 97 ja 143, mahdollisuuksia niiden ratifioimiseksi lähitulevaisuudessa.

3.2.13 Komissio aikoo tukea kansainvälisten työehtosopimusten ja maailmanlaajuisten puitesopimusten tekemistä (tiedonannon osio "Yhteistyö kansalaisjärjestöjen ja yritysten kanssa"). Komitea vaatii, että tämä tapahtuu tiiviissä yhteistyössä asianomaisten työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen kanssa.

3.2.14 Komission tulisi myös keskustella näiden organisaatioiden ja muiden asianomaisten kansalaisjärjestöjen kanssa yritysten yhteiskuntavastuupolitiikoista sellaisissa maissa, joissa lainsäädännön ja sen toteutumisen välinen kuilu on erityisen suuri. Komitea korostaa, että yritysten yhteiskuntavastuu ainoastaan täydentää lainsäädäntöä eikä voi sitä korvata.

Komitea suosittaa, että komissio kannustaa yrityksiä sisällyttämään vapaaehtoisin menettelysääntöihinsä selkeän viittauksen OECD:n kansainvälisiä yrityksiä koskeviin suuntaviivoihin sekä ILO:n kolmikantajulistukseen monikansallisista yrityksistä ja sosiaali- ja työpolitiikasta.

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS*

⁽³⁾ ETSK:n 30.6.2004 antama lausunto aiheesta "Siirtotyöläisiä koskeva kansainvälinen yleissopimus", esittelijä: Luis Miguel Pariza Castaños (EUVL C 302, 7.12.2004).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 89/391/ETY ja sen erityisdirektiivien sekä neuvoston direktiivien 83/477/ETY, 91/383/ETY, 92/29/ETY ja 94/33/EY muuttamisesta käytännön täytäntöönpanoa koskevien kertomusten yksinkertaistamiseksi ja järjeistämiseksi”

KOM(2006) 390 lopullinen — 2006/0127 COD

(2007/C 93/10)

Neuvosto päätti 20. syyskuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaalasiat, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Thomas **Janson**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 150 ääntä puolesta ja 1 vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä.

1. Tiivistelmä ja päätelmät

1.1 Työympäristö kuuluu EU:n toimivaltaan ja se on tärkeä seikka sekä sisämarkkinoilla tapahtuvan kilpailun kestävyuden että sosiaalisen Euroopan kannalta. Yritysten ei pidä voida kilpailla työntekijöiden terveyden ja työympäristön kustannuksella.

1.2 Monien työympäristöä koskevien direktiivien mukaan jäsenvaltioiden on laadittava kertomuksia direktiivien käytännön täytäntöönpanosta. Voimassa olevissa säännöksissä direktiivien käytännön täytäntöönpanoa koskevien kansallisten kertomusten komissiolle toimittamisen aikaväli vaihtelee (neljä tai viisi vuotta). Komission ehdotuksen tarkoituksena on poistaa nämä erot ja järjeistää nykyistä sääntelyjärjestelmää säätämällä yhdestä, kaikki direktiivit kattavasta käytännön täytäntöönpanoa koskevasta kertomuksesta, joka on annettava viiden vuoden välein.

1.3 Komitea pitää komission ehdotusta tervetulleena. Kertomusten laatiminen on vienyt jäsenvaltioiden viranomaisilta paljon aikaa, ja ehdotus merkitsee selvää ajan ja kustannusten säästöä.

1.4 Jäsenvaltioiden viranomaiset saavat entistä paremman yleiskuvan, kun määrääjat yhtenäistetään ja kaikki kertomukset sisällytetään yhteiseen kertomukseen. Se antaa myös paremman mahdollisuuden raportoida niiden terveysriskien välisistä yhteyksistä, joita direktiiveillä pyritään ehkäisemään. Työsuojeludirektiivien käytännön täytäntöönpanosta säännöllisin väliajoin laadittavien kertomusten tuottaminen on tärkeää, jotta voidaan arvioida hyväksytyjen toimenpiteiden tehokkuutta ja vaikutusta työsuojelun laatuun Euroopan unionissa. ETSK katsoo kuitenkin, että komission ehdotukseen tulisi sisällyttää jäsenvaltioille velvoite neuvotella työmarkkinaosapuolten kanssa kaikista kertomuksen luvuista ennen sen lähettämistä komissiolle, sekä velvoite liittää kertomukseen osapuolten näkökannat.

1.5 Komission ehdotus auttaa myös lisäämään avoimuutta, mistä on etua kansalaisille ja sidosryhmille. Tällä tavoin EU:ta tuodaan lähemmäs kansalaisia ja vahvistetaan demokratiaa.

2. Perustelut

2.1 Komission tiedonannon pääsisältö

2.1.1 Komission ehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa ja järjeistää työsuojelua koskevia yhteisön direktiivien säännöksiä. Niiden mukaan jäsenvaltioiden ja komission on laadittava direktiivien käytännön täytäntöönpanoa koskevia kertomuksia.

2.1.2 Useimpien työympäristöä koskevien direktiivien mukaan jäsenvaltioiden on laadittava kertomuksia direktiivien käytännön täytäntöönpanosta. Voimassa olevissa säännöksissä käytännön täytäntöönpanoa koskevien kansallisten kertomusten komissiolle toimittamisen aikaväli vaihtelee (neljä tai viisi vuotta). Komission ehdotuksella eroavuudet poistetaan ja nykyistä sääntelyjärjestelmää järjeistetään niin, että viiden vuoden välein esitetään yksi kertomus, joka kattaa kaikkien direktiivien käytännön täytäntöönpanon. Kertomus sisältää yleisosan, jossa esitellään yleiset periaatteet ja kaikkiin direktiiveihin sovellettavat yhteiset näkökohdat, sekä erityisosat, joissa käsitellään kullekin direktiiville ominaisia piirteitä. Ensimmäinen kertomus kattaa vuodet 2007–2012.

2.1.3 Kesäkuun 12. päivänä 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/391/EY⁽¹⁾ sekä sen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa erityisdirektiiveissä⁽²⁾ säädetään toimenpiteistä työntekijöiden työsuojelun parantamiseksi. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on laadittava sen käytännön toteutuksesta kertomus. Se toimii puolestaan pohjana komission kertomukselle. Kertomuksista säädetään myös kolmessa muussa direktiivissä⁽³⁾.

2.1.4 Komission ehdotuksen mukaan myös kolme muuta alan direktiiviä, joissa ei säädetä käytännön täytäntöönpanoa koskevien kertomusten laadinnasta, sisällytettäisiin kertomusveloitteen piiriin. Nämä kolme direktiiviä ovat työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä, 19. päivänä syyskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/477/EY⁽⁴⁾, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), 18. päivänä syyskuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/54/EY⁽⁵⁾ sekä työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes neuvoston direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 29. päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/37/EY⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁽²⁾ Työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista 30 päivänä marraskuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/654/EY (EYVL L 393, 30.12.1989, s. 1), työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista 30 päivänä marraskuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/655/EY (EYVL L 393, 30.12.1989, s. 13), työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilösuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista 30 päivänä marraskuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/656/EY (EYVL L 393, 30.12.1989, s. 18), terveyttä ja turvallisuutta varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara 29 päivänä toukokuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/269/EY (EYVL L 156, 21.6.1990, s. 9), turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista 29 päivänä toukokuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/270/EY (EYVL L 156, 21.6.1990, s. 14), turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla 24 päivänä kesäkuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/57/EY (EYVL L 245, 26.8.1992, s. 6), työssä käytettäviä turvallisuus- ja/tai terveysmerkkejä koskevista vähimmäisvaatimuksista 24 päivänä kesäkuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/58/EY (EYVL L 245, 26.8.1992, s. 23), toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä 19 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/85/EY (EYVL L 348, 28.11.1992, s. 1), vähimmäisvaatimuksista porausta käyttävän kaivannaisteollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi 3 päivänä marraskuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/91/EY (EYVL L 348, 28.11.1992, s. 9), vähimmäisvaatimuksista avo- ja kaivoslouhintateollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemiseksi 3 päivänä joulukuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/104/EY (EYVL L 404, 31.12.1992, s. 10), turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista kalastusaluksilla tehtävässä työssä 23 päivänä marraskuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/103/EY (EYVL L 307, 13.12.1993, s. 1), työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä 7 päivänä huhtikuuta 1998 annettu neuvoston direktiivi 98/24/EY (EYVL L 131, 5.5.1998, s. 11), vähimmäisvaatimuksista räjähdyskelpoisten ilmakehän aiheuttamalle vaaralle mahdollisesti alttiiksi joutuvien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamiseksi 16 päivänä joulukuuta 1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 99/92/EY (EYVL L 23, 28.1.2000, s. 57), terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (tärinä) aiheutuville riskeille 25 päivänä kesäkuuta 2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/44/EY (EYVL L 177, 6.7.2002, s. 13), terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (melu) aiheutuville riskeille 6 päivänä helmikuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/10/EY (EUVL L 42, 15.2.2003, s. 38), terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (sähkömagneettiset kentät) aiheutuville riskeille 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/40/EY (EUVL L 159, 30.4.2004, s. 1) sekä terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (keinoitekoisen optinen säteily) aiheutuville riskeille 5 päivänä huhtikuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/25/EY (EUVL L 114, 27.4.2006, s. 38). Seuraavissa kolmessa alan direktiiveissä ei säädetä käytännön täytäntöönpanoa koskevien kertomusten laadinnasta: työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä 19 päivänä syyskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/477/EY, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 18 päivänä syyskuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/54/EY sekä työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes neuvoston direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/37/EY.

⁽³⁾ Määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä 25 päivänä kesäkuuta 1991 annettu neuvoston direktiivi 91/383/EY (EYVL L 206, 29.7.1991, s. 19), terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi 31 päivänä maaliskuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/29/EY (EYVL L 113, 30.4.1992, s. 19) sekä nuorten työntekijöiden suojelusta 22 päivänä kesäkuuta 1994 annettu neuvoston direktiivi 94/33/EY (EYVL L 216, 20.8.1994, s. 12).

⁽⁴⁾ EYVL L 263, 24.9.1983, s. 25.

⁽⁵⁾ EYVL L 262, 17.10.2000, s. 21.

⁽⁶⁾ EUVL L 229, 29.6.2004, s. 23.

2.2 Yleistä

2.2.1 Työympäristö kuuluu EU:n toimivaltaan ja se on tärkeä seikka sekä sisämarkkinoilla tapahtuvan kilpailun kestävyuden että sosiaalisen Euroopan kannalta. Yritysten ei pidä voida kilpailla työntekijöiden terveyden ja työympäristön kustannuksella.

2.2.2 Komitea pitää komission ehdotusta tervetulleena. Ehdotus säästää jäsenvaltioissa selvästi sekä aikaa että kustannuksia. Kertomusten laatiminen on vienyt paljon aikaa jäsenvaltioiden viranomaisilta. Nykytilanteessa arviointia suoritetaan lähes koko ajan, koska eri direktiiveissä säädetään erilaisista määräajoista. Tästä aiheutuu kohtuuttomia hallinnollisia kustannuksia.

2.2.3 Vastaisuudessa jäsenvaltioiden viranomaiset saavat entistä paremman yleiskuvan sen ansiosta, että määräajat yhtenäistetään ja kaikki kertomukset sisällytetään yhteiseen kertomukseen. Se parantaa myös mahdollisuuksia raportoida niiden terveysriskien välisistä yhteyksistä, joita direktiiveillä pyritään ehkäisemään. Erilaiset työympäristöön liittyvät ongelmat ovat usein yhteydessä toisiinsa, ja yhtenäinen raportointi voi antaa paremman kuvan direktiivien yleisvaikutuksista. Työsuojeludirektiivien käytännön täytäntöönpanosta säännöllisin väliajoin laadittavat kertomukset ovat tärkeitä, jotta toimenpiteistä voidaan luoda yleiskuva ja arvioida niiden vaikutusta työsuojelun laatuun Euroopan unionissa.

2.2.4 ETSK katsoo kuitenkin, että komission ehdotukseen tulisi sisällyttää jäsenvaltioille velvoite neuvotella työmarkkinaosapuolten kanssa kaikista kertomuksen luvuista ennen sen lähettämistä komissiolle, sekä velvoite liittää kertomukseen osapuolten näkökannat.

2.2.5 Komission ehdotus auttaa myös lisäämään avoimuutta, mistä on etua kansalaisille ja sidosryhmille. Tällä tavoin EU tulee lähemmäs kansalaisia ja demokratia vahvistuu.

Bryssel 17. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Euroopan nyky-yhteiskunnan tilannekatsaus”

(2007/C 93/11)

Komissio päätti 5. lokakuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon *Euroopan nyky-yhteiskunnan tilannekatsaus*

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaaliasioiden, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. joulukuuta 2006. Esittelijä oli Jan **Olsson**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.–18. tammikuuta 2007 pitämässään 432. täysistunnossa (tammikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 153 puolesta, 3 vastaan 6:n pidettyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1 Eurooppa-neuvosto korosti kesäkuussa 2006, että on tärkeää tuoda sosiaalinen ulottuvuus aiempaa lähemmäksi kansalaisia, ja suhtautui myönteisesti Euroopan komission aikomukseen kartoittaa EU:n sosiaalinen tilanne. Neuvosto kehotti komissiota laatimaan asiasta väliraportin ennen keväällä 2007 pidettävää huippukokousta. ⁽¹⁾

1.2 Tätä taustaa vasten Euroopan komissio pyysi ETSK:ta laatimaan valmistelevalle lausunnon siitä, miten ”kartoittaa Euroopan yhteiskunnan todellisuus ja laatia sosiaaliset näkökohdat sisältävä ohjelma palveluiden saatavuudesta ja yhteisvastuusta samanaikaisesti ja tiiviissä yhteistyössä yhteismarkkinoiden toimivuuden tarkistuksen kanssa” ⁽²⁾. Tämä lausunto kattaa kehoituksen ensimmäisen osan, ja toisessa lausunnossa ETSK tarkastelee yhteismarkkinoiden edistymistä.

1.3 Komissio toteaa seuraavaa: ”Solidaarisuutta tukevalla EU:n toimintalinjoilla ja ohjelmilla on edistettävä elämänlaadun parantamista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja lisättävä unionin kansalaisten mahdollisuuksia. Tämä edellyttää yhteistyötä kentällä toimivien jäsenvaltioiden, alue- ja muiden viranomaisten sekä työmarkkinaosapuolten kanssa, sosiaalisen vuoropuhelun edistämistä ja kansalaisyhteiskunnan saamista mukaan toimintaan.” ⁽³⁾ Kartoituksessa tarkastellaan tärkeimpiä yhteiskunnan muutoksen taustalla olevia tekijöitä. Se toimii myös lähtökohdalla laadittaessa ensi vuosikymmenelle ulottuvia unionin toimintaperiaatteita, joilla on määrä pohjustaa uudenlaista yhteisymmärrystä Euroopan sosiaalisista haasteista. ⁽⁴⁾

1.4 Aloite kuvastaa uudenlaista kiinnostusta sosiaalisiin näkökohtiin mahdollisimman korkealla tasolla Ranskan ja Alankomaiden kansanäänestysten jälkimainingeissa; näiden maiden enemmistöhän oli äänestänyt perustuslakisopimusta vastaan. Neuvoston puheenjohtajavaltiona toiminut Yhdistynyt kuningaskunta kutsui jäsenvaltiot lokakuussa 2005 epäviralliseen huippukokoukseen (Hampton Courtiin) käsittelemään eurooppalaista sosiaalimallia. Saksan ja Itävallan liittokanslerit ovat ehdottaneet, että uudelleen muotoiltavaan perustuslakisopimukseen sisällytetään sosiaaliasioita käsittelevä luku.

⁽¹⁾ Kesäkuussa 2006 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien kohta 21.

⁽²⁾ Euroopan komission varapuheenjohtajan Margot Wallströmin 5. lokakuuta 2006 päivätty kirje.

⁽³⁾ Ks. edellä mainittu kirje sekä KOM(2006) 211 lopullinen ”Euroopan kansalaisten toimintasuunnitelma”, s. 4–5.

⁽⁴⁾ Ks. EU:n komission työohjelma KOM(2006) 629 lopullinen.

1.5 ETSK arvostaa komission aikeita. Komitea toteaa, että Euroopan yhteiskunnan nykytilanteen kartoittaminen on laaja-alaisempi lähestymistapa kuin pelkkä sosiaalisten näkökohtien läpikäynti perinteisessä mielessä. Kartoitus saattaa olla tärkeä väline lähennettäessä EU:ta kansalaisiinsa ja vastattaessa kansalaisten odotuksiin siitä, mitä unionin politiikoilla tulisi saavuttaa. Aloite on mielletävissä myös tavaksi tasapainottaa EU:n sosiaalinen ja taloudellinen ulottuvuus keskenään.

1.6 ETSK korostaa, että kartoitusprosessin tavoitteet ja aika-taulu on määriteltävä täsmällisesti. Jotta kartoitus kannattaisi eikä jäisi pelkäksi teoriaksi, sen on myös tuotava lisäarvoa EU:n muihin toimintaperiaatteisiin, toimiin ja keskusteluihin, joissa pohditaan sosiaalista todellisuutta, sekä oltava niiden kanssa johdonmukainen. Kartoituksen on siksi liityttävä selvästi Lissabonin strategiaan ja sosiaaliohjelmaan, ja siinä on arvioitava EU:n sosiaalipolitiikan välineitä ja niiden täytäntöönpanoa. Kartoitukseen on myös varattava riittävästi aikaa, jotta järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta voi todella osallistua siihen kaikilla tasoilla.

1.7 Tämä lausunto on komitean ensimmäinen panos aiheeseen. Kartoitusta tehtäessä komitea toteuttaa muita aiheeseen liittyviä toimia.

2. Yleistä

2.1 Tutkijat, eri instituutiot ja järjestöt ovat jo selvittäneet kattavasti eurooppalaisen yhteiskunnan nykytilannetta. ⁽⁵⁾ Sitä on myös kartoitettu useissa ETSK:n lausunnoissa päätelmien ja suositusten taustaksi.

On korostettava Euroopan talous- ja yhteiskuntakehityksen myönteisiä puolia, jotka ovat sosiaalisen nykytilanteen taustalla olevia tärkeimpiä tekijöitä: kansainvälisesti tunnustettu elämänlaatu, eliniän ennusteen kasvu, uudet taloudelliset mahdollisuudet, sosiaalinen liikkuvuus, parantuneet työolot sekä koulutustason ja sosiaalisen hyvinvoinnin kohentuminen. Kolme

⁽⁵⁾ Unionin poliittisten neuvonantajien toimisto, EU-komission avioriihi, julkaisee lähiaikoina aiheesta tausta-asiakirjan.

menestyksen vuosikymmentä, jolloin vallitsi täystyöllisyys ja sosiaaliturva kattoi kaikki, suosi verraten yhtenäisen hyvinvointivaltion muotoutumista talouskasvun siivittämään Eurooppaan.

2.2 ETSK on vahvasti sitä mieltä, että edellä mainitut myönteiset seikat liittyvät läheisesti talouspolitiikan sekä työllisyys- ja sosiaalipolitiikan toisiaan vahvistavaan yhdistelmään. ETSK korostaa, että sosiaalipolitiikka tulisi nähdä tuotannon tekijänä.

2.3 Eurooppalainen yhteiskunta on kuitenkin viime vuosikymmeninä kokenut syviä sosiaalisia muutoksia: Työllisyys ja työmarkkinat muuttuvat huomattavasti, mikä johtaa siihen, että työllisten sosiaalinen tilanne muuttuu nopeasti. Euroopan väestörakenteessa tapahtuu ennennäkemättömiä muutoksia. Syntyvyyden vähenemisen syihin on kiinnitettävä huomiota ja niitä on analysoitava. Tietyissä jäsenvaltioissa saatujen kokemusten mukaan oikein muotoiltu politiikka, jossa työ- ja perhe-elämä yhdistetään kattavan ja hyvin toimivan lastenhoitojärjestelmän avulla, sekä naisten työllisyysastetta lisäävät toimet saattavat edistää syntyvyyden lisääntymistä. Siirtolaisuudesta tulee myös entistä merkittävämpi negatiivista väestökehitystä korjaava tekijä. Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen kotoutuminen on tärkeä haaste.

2.4 Yhteiskunnallis-taloudelliset muutokset, jotka heijastuvat siirtymisenä globaaliin, jälkitekolliseen, ikääntyvään yhteiskuntaan, ovat luoneet uusia mahdollisuuksia mutta myös uusia sosiaalisia riskejä. Ne koskettavat aiempaa laajempia väestönosia. Hyvinvointivaltion kyky taata kaikkien kansalaisten hyvinvointi asianmukaisilla ja kestäville työllisyys- ja sosiaaliturvapoliitikoilla on murenemassa. Köyhyys ei ole kadonnut, vaan esimerkiksi erityisesti naisia, maahanmuuttajia, nuoria ja heikosti koulutettuja koskevaa pysyvän sosiaalisen syrjäytymisen ja epävarmuuden aiheuttamaa köyhyyttä on edelleen olemassa. Tällainen köyhyys lisääntyy tietyillä alueilla, joilla työttömyysluvut ovat jatkuvasti korkealla. Nopea siirtyminen tietopohjaiseen talouteen tekee taidoista aikansa eläneitä ja ammatturista entistä epävaakaampia. Joustavuus on yhdistettävä uudensuuntaisiin sosiaaliturvamalleihin sekä aktiiviseen työllisyyspolitiikkaan ja elinikäiseen oppimiseen, jotta se ei aiheuttaisi epävarmuutta.

2.5 Uudet perherakenteet, elämäntyyli, kulttuurikäyttäytyminen, väestönmuutokset, väestön keskittyminen kaupunkeihin, liikkuvuuden lisääntyminen, tiedonsaannin helpottuminen, kulutustottumukset ja yksilön käyttäytyminen muuttavat myös yhteiskuntaa. Ympäristön- ja ilmastonmuutos vaikuttavat niin ikään hyvin pian monin tavoin kansalaisiin ja yhteiskuntaan. Myös yleinen mielipide ja asenteet on otettava huomioon.

2.6 Euroopan kaikkalainen taloudellinen ja sosiaalinen kehittyminen kätkee usein taakseen nykyisen sosiaalisen tilanteen monimuotoisuuden ja eriarvoisuuden kaikilla tasoilla. Viime kädessä ovat kuitenkin tärkeitä juuri ruohonjuuritason sosiaa-

linen todellisuus ja yksittäisten ihmisten elämänlaatu. Sosiaalisen tilanteen kartoituksessa on siksi lähdettävä liikkeelle yhteiskunnan perustasosta.

2.7 Unionin kaksi tuoreinta laajentumista ovat kasvattaneet merkittävästi monimuotoisuutta. Aiemmat laajentumiset saivat Euroopan unionin puuttumaan sosiaaliseen tilanteeseen tasoittaakseen tietä joustavammalle liittymisprosessille. Monet EU:n ensisijaisista sosiaalipoliittisista toimista voidaan nähdä tässä valossa, esimerkiksi siirtotyöläisten sosiaaliturva, sosiaalinen yhteenkuuluvuus, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu, työllisyyspolitiikka sekä miesten ja naisten tasa-arvo.

Laajentumiseen liittyy edelleen suuria haasteita EU:n yhteenkuuluvuuden sekä eräiden, ensisijaisesti sosiaali- ja työllisyyspolitiikan alaan kuuluvien Lissabonin tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Lissabonin prosessin väliarviointia valmisteleavassa Wim Kokin raportissa varoitetaan, että "jos läheneminen ei edisty, nämä jännitteet kasvavat edelleen". Yhdentymispolitiikan painopiste on tulevana vuosina siirrettävä taas kohti unionin sosiaalista syventämistä. Tämä edellyttää mm. kasvua ja työllisyyttä edistäviä makrotaloudellisia olosuhteita.

ETSK toteaa, että jäsenvaltioiden välillä on edelleen voimakkaita taloudellisia ja sosiaalisia eroja. Komitean mielestä laajentumista ei tule mieltää vaaraksi sosiaalisen ulottuvuuden heikentymisestä vaan pikemminkin mahdollisuudeksi parantaa elin- ja työoloja sekä uusissa jäsenvaltioissa että kaikkialla Euroopassa. Laajentumista olisi tuettava tarkasti kohdistetulla EU:n politiikalla.

2.8 Sosiaalisen tilanteen kartoitus voidaan nähdä merkittävänä askeleena hahmotettaessa eurooppalaisen sosiaalimallin sisältöä tulevaisuutta silmällä pitäen ETSK:n äskettäin antamassa lausunnossa ehdotetulta pohjalta: mallin on oltava dynaaminen, ja sen on vastattava uusiin haasteisiin, ja sen olisi heijastettava kaikille Euroopan kansalaisille tarkoitettua demokraattista, ympäristömyönteistä, kilpailukykyistä, yhteisvastuuseen perustuvaa ja sosiaalisesti osallistavaa hyvinvointialuetta. ⁽⁶⁾

3. Erityistä

3.1 Kuten edellä todetaan, komitea on selvittänyt eurooppalaisen yhteiskunnan tilannetta miltei kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Komission pyynnöstä annettujen lausuntojen lisäksi komitea on ilmaissut kantansa myös oma-aloitteisissa lausunnoissa ja valmisteleivissa lausunnoissa.

3.2 Komitea on hiljattain antanut lausuntoja muun muassa kansalaisuudesta, työllisyydestä, työoloista, elinikäisestä oppimisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta, sosiaaliturvasta, sosiaalisesta syrjäytymisestä, vammaisista, sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä, nuorisosta, lasten oikeuksista, ikääntymisestä, maahanmuutosta ja kotoutumisesta,

⁽⁶⁾ Ks. 6. heinäkuuta 2006 annettu ETSK:n lausunto aiheesta "Sosiaalinen koheesio: eurooppalaisen yhteiskuntamallin sisältö", esittelijä: Ernst Ehnmark (EUVL C 309, 16.12.2006).

ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä, elintarvikkeiden turvallisuudesta ja kuluttajansuojasta, kulkuyhteyksistä ja liikenteestä, yleishyödyllisistä matkailupalveluista, kansanterveydestä, liikeliikkeen laajuudesta, ilmastonmuutoksen sosiaalisista seurauksista sekä laajemmin Lissabonin strategiasta.

Muutamit viime aikoina laaditut valmistelevat lausunnot ja oma-aloitteiset lausunnot ovat kartoituksen kannalta erittäin merkittäviä. (7) Myös parhaillaan laadittavissa lausunnoissa on aineksia kyseiseen prosessiin.

3.3 Kyetäkseen arvioimaan sosiaalisen tilanteen erityis- ja yleispiirteitä ja mittaamaan politiikkansa tehokkuutta EU:lla on oltava indikaattoreita, jotka antavat tilanteesta riittävän yksityiskohtaisen ja tarkkan kuvan. ETSK on ehdottanut, (8) että hyvinvointipolitiikan tulosten parantamiseksi asetetaan tavoitteita ja otetaan käyttöön luotettavia laatuindikaattoreita, joiden tulisi olla osa kartoitusprosessia. ETSK kehottaa jälleen kerran kutsuamaan sidosryhmiä osallistumaan indikaattoreiden muotoiluun ja arviointiin. (9)

3.4 ETSK toteaa, että työmarkkinoista ja muuttoliikkeestä puuttuu tilastotietoja ja että niitä on tarkasteltava nykyistä kattavammin sukupuolten tasa-arvon sekä köyhyyden näkökulmasta. ETSK ehdottaakin, että Eurostatin tehtäväksi annetaan laatia tällaisia tilastoja ja sille varataan tehtävän edellyttämät resurssit. Tilastojen olisi ilmennettävä tarkoin yhteiskunnan sosiaalisia suuntauksia, ja Dublinin säätö voisi täydentää työtä keskittyväällä analyysissään pikemminkin laatu- kuin määrätietoisuuteen.

(7) Ks. ETSK:n seuraavat lausunnot:

- Naisten köyhyys Euroopassa, 29.9.2005, esittelijä Brenda King (EUVL C 24, 31.1.2006)
- Sukupolvien väliset suhteet, 16.12.2004, esittelijä Michel Bloch-Lainé (EUVL C 157, 28.6.2005)
- Maahanmuutto EU:ssa ja kotouttamispolitiikat: alue- ja paikallishallinnon sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden yhteistyö, 13.9.2006, esittelijä Luis Miguel Pariza Castaños (EUVL C 318, 23.12.2006).
- Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaan, 13.9.2006, esittelijät José Isaías Rodríguez García-Caro, Luis Miguel Pariza Castaños ja Miguel Ángel Cabra de Luna (EUVL C 318, 23.12.2006).
- Euroopan unionin kansalaisuuden käsitteen erottuvuuden ja sen tehon parantaminen, 14.9.2006, esittelijä Bruno Vever (EUVL C 318, 23.12.2006).
- ETSK:n työllisyyspoliittinen rooli EU:n laajentumisen jälkeen Lissabonin prosessin näkökulmasta, 9.2.2005, esittelijä Wolfgang Greif (EUVL C 221, 8.9.2005)
- Teollisuuden muutokset sekä taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus, 7.6.2004, esittelijä José Custódio Leirião ja apulaisesittelijä Nicanor Cué.
- Yritysten siirtymisen laajuus ja vaikutukset, 14.7.2005, esittelijä José Isaías Rodríguez García-Caro ja apulaisesittelijä Jürgen Nusser (EUVL C 294, 25.11.2005).
- Joustoturvan käytäntö Tanskassa, 17.5.2006, esittelijä Anita Vium (EUVL C 195, 18.8.2000).
- Kulttuurin sosiaalinen ulottuvuus, 31.3.2004, esittelijä Daniel Le Scornet (EUVL C 112, 30.4.2004).
- Naisiin kohdistuva perheväkivalta, 16.3.2006, esittelijä Renate Heinisch (EUVL C 110, 9.5.2006).
- Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen — kansalaisyhteiskunnan rooli, 14.9.2006, esittelijä: Ernst Ehnmark (EUVL C 318, 23.12.2006).

(8) Ks. 13. heinäkuuta 2005 annettu ETSK:n lausunto aiheesta "Komission tiedonanto: sosiaalipoliittinen ohjelma", esittelijä: Ursula Engelen-Kefer (EUVL C 294, 25.11.2005).

(9) Ks. ETSK:n lausunto aiheesta "Sosiaaliset indikaattorit" (oma-aloitteinen lausunto), esittelijä Giacoma Cassina (EUVL C 221, 19.9.2002).

4. **Hahmotelmia uudenlaisesta yhteisymmärryksestä Euroopan sosiaalisia haasteita pohdittaessa**

Järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistuminen on välttämätöntä.

4.1 ETSK korostaa, että kartoitettaessa sosiaalista tilannetta uudenlaisen konsensuksen aikaansaamiseksi on otettava lähtökohdaksi prosessi, johon järjestäytyneen kansalaisyhteiskunta osallistuu kaikilla tasoilla alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan mukaisesti. Kartoitusprosessiin on varattava riittävästi aikaa, jotta siinä todella tavoitetaan kansalaiset ja heidän organisaationsa. Muutoin on olemassa vaara, että kartoitus jää vain pintaraapaisuksi, jossa kuullaan korkean tason asiantuntijoita.

4.2 Koska sosiaalisen tilanteen kartoitus on toteutettava mahdollisimman alhaisella tasolla, työmarkkinaosapuolilla ja muilla asianomaisilla toimijoilla sekä paikallisviranomaisilla on prosessissa tärkeä rooli selvitettäessä ja tuottaessa esiin yhteiskunnan uusia tarpeita ja ongelmia. Yhteisiä kokemuksia voidaan hyödyntää aktivoitaessa yrityksiä ja kansalaisia toimimaan paikallistasolla, ja niistä on myös hyötyä kartoitettaessa tilannetta järjestelmällisemmin valtakunnallisesti ja Euroopan laajuisesti.

4.3 ETSK katsoo, että EU:n komission olisi tuettava taloudellisesti kartoituksen järjestämistä kansallisella ja aluetasolla ja annettava prosessin käynnistysvaiheessa logistista apua. Tämä edistäisi alhaalta ylöspäin -lähestymistapaa, ja näin luotaisiin prosessille asianmukaiset menetelmät. On niin ikään tärkeää kehittää uusia menetelmiä ja vaihtaa tietoja siitä, millaisin hyvin käytäntein kaikki sidosryhmät saadaan mukaan toimintaan.

4.4 Osanottajien on itse määriteltävä alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa sosiaalisen todellisuuden kartoittamiseksi. Keskustelua ei saa rajata millään tavoin. ETSK suosittaa kuitenkin komission tapaan, että keskustelussa huomioidaan tietyt poikkialaiset teemat, kuten yhtäläiset mahdollisuudet ja syrjimättömyys, sosiaaliset oikeudet ja yleishyödyllisten palveluiden saatavuus sekä taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden yhtymäkohdat. (10)

4.5 Jäsenvaltioiden hallitusten on otettava prosessi vakavasti ja huomioitava kartoitus päätelmien Lissabonin strategian mukaisissa kansallisissa uudistusohjelmissä sekä muissa toimissa.

4.6 ETSK voi toimia aktiivisesti sekä jäsenvaltioissa että Euroopan laajuisesti jäsentensä ja edustamiensa organisaatioiden välityksellä. Myös niiden maiden talous- ja sosiaalineuvostot, joissa kyseinen elin tai vastaavanlainen on olemassa, olisi saatava liikkeelle.

4.7 ETSK voi järjestää Euroopan laajuisen sidosryhmien foorumin yhteistyössä komission kanssa. Tapahtuma voitaisiin toteuttaa sekä prosessia käynnistettäessä, jolloin laadittaisiin toimien etenemissuunnitelma, että prosessin päätösvaiheessa, jolloin seurattaisiin sen onnistumista. Komitea ehdottaa, että ETSK:n sekä kansalaisyhteiskunnan eurooppalaisten organisaatioiden ja verkostojen yhteisryhmä (11) olisi toiminnassa mukana.

(10) Tarkasteluprosessi toteutetaan vuonna 2007, yhtäläisten mahdollisuuksien eurooppalaisena teemavuotena.

(11) ETSK:n sekä kansalaisyhteiskunnan eurooppalaisten organisaatioiden ja verkostojen yhteisryhmä on sekä osapuolten välinen yhdyselin että poliittiseen vuoropuheluun tarkoitettu rakenne.

5. Uusi sosiaalinen toimintaohjelma

5.1 Kartoituksen yhteydessä on samalla myös tarkasteltava myös EU:n sosiaalipolitiikan menetelmiä ja välineitä sekä sitä, miten tehokkaasti niillä vastataan uusiin sosiaalisiin haasteisiin. On löydettävä oikea tasapaino EU:n ja jäsenvaltioiden toimivallan rajaamisen ja täydentävyyden välillä sekä yhteisön lainsäädäntötoimien ja avoimen koordinaatiomenetelmän käytön välillä. Samalla on pantava täytäntöön yhteisön nykyinen säännöstö.

5.2 Olisi tarkasteltava EU:n nykyisiä välineitä, jotta saadaan selville niiden tehokkuus, ja tarkastelussa olisi huomioitava taustalla oleva ajatus EU:n sosiaalipolitiikan ja sosiaalilainsäädännön heikentymisestä. Puheenjohtajavaltio Suomi järjesti marraskuussa 2006 konferenssin aiheesta "Sosiaaliturvan eurooppalaistuminen". Yksi konferenssin päätelmistä oli, että sosiaalipolitiikan eurooppalaista ulottuvuutta olisi kehitettävä edelleen ja avoimen koordinaatiomenetelmän käyttöä siinä yhteydessä olisi tehostettava.

5.3 Avoimen koordinaatiomenetelmän teho herättää kysymyksiä, koska useat hallitukset eivät ole antaneet sille todellista valtuutusta. Kartoitusprosessin avulla on analysoitava, millä tavoin avointa koordinaatiomenetelmää voidaan lujittaa, jotta sillä olisi ratkaiseva asema Lissabonin strategiassa asetettujen päämäärien saavuttamisessa.

5.4 EU:n laajuista sosiaalilainsäädäntöä rajoittavat monimuotoisuus ja kansalliset prioriteetit. Kartoitusprosessissa esiin tulevia seikkoja on kuitenkin arvioitava ottamalla huomioon tarve tehdä säädösehdotuksia, muuttaa nykyistä lainsäädäntöä tai yksinkertaistaa sitä. Asianmukaiset keskeiset lainsäädäntötoimet saattavat osoittautua tarpeellisiksi, jos liialliset erot muodostavat esteen talouden suorituskyvyille ja kiristävät jäsenvaltioiden välisiä suhteita.

5.5 ETSK korostaa kaikentasoista työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua sekä sen erityisluonteista ja merkittävää asemaa kartoitettaessa sosiaalista tilannetta ja tehtäessä aloitteita yhteisten ratkaisujen löytämiseksi edessä oleviin haasteisiin. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen nojalla käytävää sosiaalialialogia olisi hyödynnettävä kaikilta osin Euroopan laajuisesti. Komitea kannattaa Euroopan työmarkkinaosapuolten kolmivuotista ohjelmaa ja panee tyytyväisenä merkille, että EU tukee sosiaalialialogia uusissa jäsenmaissa.

5.6 Muiden edustavuudeltaan asianmukaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistumista toimintaperiaatteiden muotoiluun olisi vahvistettava. Nämä organisaatiot toimivat aktiivisesti kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja kaikilla tasoilla saadakseen kansalaisten äänen kuuluviin ja saadakseen heidät toimimaan yhteisesti elinolojen parantamiseksi. Niiden rooli sosiaalipolitiikkaa kartoitettaessa ja sosiaalipolitiikan hallinnoinnissa olisi tunnustettava. Lisäksi olisi sosiaalitalouden asemaa edistettävä tehokkaammin järjestämällä tuotanto ja palvelut siten, että ne vastaavat kansalaisten tarpeita ja parantavat heidän elinolojaan.

5.7 ETSK ehdottaa, että Euroopan komissio järjestää kartoitusprosessin yhteydessä sosiaalista tilannetta käsittelevän "kansalaisuippukokouksen", jossa kaikki sidosryhmät ovat edustettuina. Komissiolla on ratkaiseva asema selvitettyä niitä sosiaalisia näkökohtia, joihin voidaan parhaiten vaikuttaa EU:n tasolla. Järjestäytyntä kansalaisyhteiskuntaa, jäsenvaltioiden parlamentteja ja alueviranomaisia olisi kehoitettava tekemään omat ehdotuksensa. ETSK ehdottaa, että prosessin seuranta-toimena järjestetään toinen epävirallinen Eurooppa-neuvoston kokous, jossa käsitellään eurooppalaista sosiaalimallia (Hampton Court 2).

5.8 Jotta voitaisiin luoda pohja uudelle yhteisymmärrykselle Euroopan tulevasta sosiaalisista haasteista, on ensin hahmoteltava uusi "sosiaalinen toimintaohjelma" ja otettava huomioon sekä taloudelliset tosiseikat että yhteiskunnassa vallitsevat odotukset. Komitea huomauttaa, että kun vuoden 1992 yhteismarkkinastrategia pantiin alulle 1980-luvulla, tällainen ohjelma laadittiin. Nyt komissio kaipaa "sosiaalista ulottuvuutta samanaikaisesti ja tiiviissä yhteistyössä yhteismarkkinoiden toimivuuden tarkistuksen kanssa".

5.9 Ohjelman lähtökohtana olisi ehdottomasti oltava yhteiset arvot, vankka tietoisuus talous- ja yhteiskuntakehityksen välisestä yhteydestä sekä eurooppalaisen yhteiskunnan yhteisen siteen (uudelleen)määrittely. Sekä kansalaiset että jäsenvaltiot on yhdistettävä ja muodostettava niistä korkeatasoinen sosiaalinen pääoma. Ohjelmaan liittyisi yksityiskohtainen ja konkreettinen aikataulu, jonka puitteissa eri toimijat toteuttaisivat toimia yhdessä ja pohtisivat EU:n nykyisten välineiden tehokasta hyödyntämistä. Näin kyettäisiin vastaamaan sosiaalisiin tarpeisiin ja odotuksiin sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla ja samalla otettaisiin huomioon globalistumisen ja EU:n sosiaalilainsäädännön laajat puitteet.

Bryssel 18. tammikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS